

Raportul
privind activitatea Consiliului
Concurenței pentru anul 2019

Chișinău

2020

CUPRINS

INTRODUCERE	5
CAPITOLUL I. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI ȘI AJUTORULUI DE STAT PENTRU ANII 2017-2020.....	9
CAPITOLUL II. SECTOARELE ECONOMIEI NAȚIONALE MONITORIZATE DE CĂTRE CONSILIUL CONCURENȚEI.....	16
CAPITOLUL III. ASIGURAREA RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI.....	20
3.1 Sinteza rezultatelor înregistrate.....	20
3.2 Impactul asupra mediului concurențial.....	21
3.3.1 Acordurile anticoncurențiale	21
3.3.2 Abuzul de poziție dominantă.....	24
3.3.3 Concurența neloială	26
3.3.4 Limitarea concurenței de către autoritățile publice	28
3.3.5 Concentrări economice	38
3.3.6 Publicitatea ilegală.....	41
CAPITOLUL IV. AJUTOR DE STAT	44
4.1 Sinteza rezultatelor înregistrate.....	44
4.2 Notificarea și autorizarea ajutorului de stat	46
4.3 Alinierea schemelor de ajutor de stat existente.....	51
4.4 Implementarea SI automatizat Registrul ajutoarelor de stat	61
CAPITOLUL V. ORGANIZAREA CONSILIULUI CONCURENȚEI.....	62
5.1 Organizare și resurse umane	62
5.2 Resurse financiare.....	67
5.3 Activitatea juridică.....	70
5.3.1 Propuneri de perfecționare a cadrului normativ ce vizează domeniul concurenței și publicității.....	70
5.3.2 Activitatea de avizare a actelor normative	72
5.3.3 Reprezentarea în instanțele de judecată.....	78
5.4 Activitatea internațională.....	82
5.4.1 Dezvoltarea parteneriatului la nivel internațional	82
5.4.2.Cooperarea în cadrul rețelelor internaționale	82
5.4.3 Cooperarea în cadrul parteneriatelor existente	89

5.4.4 Implementarea proiectelor cu sprijinul partenerilor străini	92
5.5 Promovarea culturii concurențiale și asigurarea transparenței	95
5.5.1 Principalele evenimente organizate în vederea promovării culturii concurențiale.....	96
5.5.2 Activitatea de informare în domeniul ajutorului de stat	101
5.5.3 Asigurarea transparenței activității Consiliului Concurenței	103
CAPITOLUL VI. PERSPECTIVE ȘI PROVOCĂRI	106

ANEXE:

- 1. Informații privind implementarea în anul 2019 a Programului Național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017 – 2020*
- 2. Lista investigațiilor utile pentru cunoașterea pieței, aflate în derulare*
- 3. Indicatorii cantitativi ai activității Consiliului Concurenței în perioada anilor 2017 – 2019*
- 4. Lista actelor administrative adoptate de către Plenul Consiliului Concurenței*
- 5. Lista Avizelor la proiectele actelor normative*
- 6. Raportul financiar anual pentru anul 2019*
- 7. Raportul și Indicatorii de performanță ai activității Consiliului Concurenței în perioada anilor 2017 – 2019*

Abrevieri și acronime

Acord de Asociere	Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora pe de altă parte, ratificat de Parlament prin Legea nr. 112 din 02.07.2014
APC	Autorități publice centrale
APL	Autorități publice locale
Banca Mondială	Grupul Băncii Mondiale
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
CEFTA	Acordul Central European al Comerțului Liber
CNA	Centrul Național Anticorupție
CSI	Comunitatea Statelor Independente
ICN	Rețeaua Internațională de Concurență
ÎM	Întreprindere municipală
ÎS	Întreprindere de stat
Legea concurenței	Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012
Legea cu privire la ajutorul de stat	Legea nr.139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat
Legea cu privire la publicitate	Legea nr. 1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PNAAA	Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere pentru anii 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016
Program național	Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020, aprobat prin Legea nr. 169 din 20.07.2017
SI	Sistem informațional
SIEG	Servicii de Interes Economic General
SIRASM	Sistemul informațional automatizat „Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova”
SUA	Statele Unite ale Americii
TAIEX	Instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații al Uniunii Europene
UE	Uniunea Europeană
WTO GPA	Acordul privind achizițiile publice al Organizației Mondiale a Comerțului

INTRODUCERE

Pe parcursul anului 2019, activitatea Consiliului Concurenței a fost orientată spre asigurarea aplicării și respectării legislației în domeniul **concurenței, ajutorului de stat și publicității**.

În vederea promovării culturii concurențiale, asigurării transparenței activității, dar și prevenirii încălcărilor legislației, Consiliul Concurenței a menținut un dialog continuu cu părțile interesate. În acest sens, au fost organizate un șir de evenimente și acțiuni de informare și advocacy care au întrunit sub egida sa reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale, autorități de reglementare, reprezentanți ai mediului de afaceri etc.

Plenul Consiliului Concurenței s-a întrunit în 43 de ședințe (*inclusiv, 6 ședințe de audieri ale părților*), în urma cărora au fost adoptate:

- ✓ 52 dispoziții de inițiere a investigațiilor;
- ✓ 100 de decizii și o prescripție asupra cazurilor investigate;
- ✓ 3 hotărâri de aprobare a actelor normative ale Consiliului Concurenței;
- ✓ 106 avize la proiectele de acte normative, dintre care 86 au fost pozitive (*cu impact pozitiv sau fără impact asupra mediului concurențial*), iar dintre cele 20 cu potențial impact negativ, 16 au fost luate în considerare.

Activități și realizări în domeniul CONCURENȚEI

Consiliul Concurenței a realizat **74** investigații cu privire la semnele încălcării legislației concurențiale, dintre care:

- ✓ Inițiate – **30**
- ✓ Finalizate – **24**

Principalele încălcări examinate și constatate:

- ✓ **2 cazuri de acorduri anticoncurențiale**
- ✓ **5 cazuri de abuz de poziție dominantă**
- ✓ **4 cazuri privind acțiuni de concurență neloială**
- ✓ **8 cazuri de acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice**
- ✓ **5 concentrări economice nenotificate**

Drept urmare a finalizării investigațiilor cazurilor de încălcare a legislației concurențiale, de către Plenul Consiliului Concurenței au fost adoptate decizii de aplicare a **amenzilor și penalităților cu titlu cominatoriu** în sumă de **9,6 mln lei**.

Urmare a monitorizării publicității, precum și a examinării sesizărilor parvenite au fost declanșate 14 procese contravenționale.

Cele mai frecvente cazuri de încălcare a legislației cu privire la publicitate au fost identificate în sectoarele:

- ✓ *Intermediere la plasarea în câmpul muncii – 3 cazuri.*
- ✓ *Servicii creditare nebancale – 3 cazuri.*

Printre prioritățile anului 2019 a fost realizarea investigațiilor utile de cunoaștere a pieței. Astfel, s-au aflat în derulare **19 investigații utile**, pe diverse domenii: transport, procesare, produse petroliere, publicitate, piața farmaceutică, construcții, energie electrică, produse chimice, produse social importante etc., **fiind acoperite 90% din sectoarele economiei naționale**.

În același timp, au fost realizate **analize a situației existente** în diverse domenii: piața zahărului (*importul de zahăr în regim preferențial*), achiziția strugurilor tehnici, comercializarea produselor petroliere, serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, achiziția miezului de nucă ș.a.

Activități și realizări în domeniul AJUTOR DE STAT

În perioada dată, de către Consiliul Concurenței au fost:

- ✓ examinate **34 notificări privind acordarea măsurilor de sprijin;**
- ✓ autorizate **15 măsuri de sprijin în valoare totală de 247 mln. lei;**
- ✓ **aliniat 47 scheme de ajutor de stat;**
- ✓ nivelul de raportări realizate prin SIRASM: **100%**
- ✓ elaborat și remis Parlamentului, cel de-al **VI-lea Raport privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova**, de la intrarea în vigoare a Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

Cele **15 măsuri de sprijin autorizate**, au fost acordate de către APC și APL întreprinderilor ce desfășoară activități în următoarele sectoare ale economiei naționale:

- distribuția apei;
- salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare;
- canalizare și epurare a apelor uzate;
- fabricarea preparatelor farmaceutice;
- activități de spectacole, culturale și recreative;
- tranzacții imobiliare;
- sănătate și asistență socială;
- informații și comunicații;
- activități profesionale, științifice și tehnice;
- transporturi urbane, suburbane și metropolitan de călători etc.

O realizare în implementarea acțiunilor în materie de ajutor de stat, a fost alinierea în anul 2019 a **47 de scheme** de ajutor de stat existent. Astfel, în conformitate cu angajamentele asumate în Acordul de Asociere RM-UE, **la sfârșitul anului 2019 erau aliniate 103 scheme (60%), din totalul de 173 de scheme de ajutor de stat existente până la intrarea în vigoare a Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.**

Pentru anul 2019, coraportul dintre resursele utilizate și bunăstarea consumatorilor a fost 1:10 (*la fiecare leu cheltuit de autoritate, consumatorul a avut de câștigat 10 lei*).

Pentru anul 2019, Consiliul Concurenței și-a stabilit trei obiective generale.

Obiectivul nr.1: Prevenirea și contracararea practicilor anticoncurențiale, a concurenței neloiale, al realizării controlului concentrărilor economice pe piață, urmărind următorul scop:

- Identificarea și înlăturarea practicilor anticoncurențiale, acțiunilor de concurență neloială și concentrărilor economice nenotificate identificate și înlăturate/autorizate.
- Asigurarea mediului concurențial adecvat.
- Creșterea nivelului culturii concurențiale.

Obiectivul nr.2: Prevenirea și contracararea cazurilor de încălcare a legislației din domeniul ajutorului de stat, având ca scop:

- Excluderea denaturării nejustificative a concurenței și o direcționare mai bună a măsurilor de sprijin oferite de către stat.
- Asigurarea mediului concurențial adecvat.
- Creșterea nivelului culturii concurențiale în domeniul ajutorului de stat.

Obiectivul nr.3: Dezvoltarea și fortificarea capacităților instituționale, având ca scop:

- Asigurarea cu resurse umane profesionale și financiare.
- Implementarea sistemelor informaționale în vederea aplicării eficiente a legislației în domeniu.
- Consolidarea și asigurarea durabilității instituționale.

Prezentul raport constituie **documentul de sinteză** asupra activităților desfășurate și sarcinilor îndeplinite de către Consiliul Concurenței în anul 2019, în care se regăsește analiza celor mai importante progrese înregistrate, dar și direcțiile prioritare de activitate pentru anul 2020.

CAPITOLUL I. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI ȘI AJUTORULUI DE STAT PENTRU ANII 2017-2020

Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017–2020 (în continuare – Program), aprobat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 169/2017, a fost elaborat în vederea implementării prevederilor cu privire la concurență din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, pentru o aplicare mai coerentă a Legii concurenței și a Legii cu privire la ajutorul de stat, în conformitate cu prevederile și angajamentele Capitolului 10 „Concurență” din titlul V al Acordului de Asociere RM-UE.

Obiectivul **general al Programului îl reprezintă dezvoltarea mediului concurențial loial prin deschiderea sectoarelor economice către concurență și monitorizarea eficientă a ajutorului de stat.** În Program sunt trasate obiectivele specifice ce urmează a fi atinse pentru realizarea obiectivului general:

1. Deschiderea sectoarelor economice către concurență și reducerea reglementărilor pieței produselor de la 2,48 la 1,55 către anul 2020, ceea ce va asigura totodată o accelerare a creșterii anuale a PIB-ului pe cap de locuitor cu 0,56 %.
2. Instituirea unui mecanism performant în domeniul acordării și monitorizării ajutorului de stat pentru reducerea ponderii ajutorului de stat în PIB până la 1% către anul 2020, conform mediei Uniunii Europene.

Asigurarea realizării prevederilor Programului menționat **este sarcina tuturor autorităților publice centrale de specialitate, autorităților administrației publice locale, autoritățile cu funcții de reglementare și control.**

Ca urmare a monitorizării implementării prevederilor Programului, au fost identificate următoarele realizări cheie:

- ✓ Întru completarea cadrului normativ în vederea obligativității avizării de către Consiliul Concurenței a proiectelor actelor juridice pentru măsuri de ajutor de minimis (*Acțiunea 36*), au fost incluse prevederile corespunzătoare la art. 32

alin (2) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 (*în vigoare din 12.07.2018*), astfel încât acțiunea **a fost realizată înainte de termen**. Autoritățile responsabile au fost **Consiliul Concurenței și MEI**.

- ✓ O altă realizare importantă constituie modificarea și **completarea Codului penal al Republicii Moldova**, în vederea exceptării aplicării prevederilor legii penale față de persoanele care colaborează cu Consiliul Concurenței, în limitele realizării politicii de clemență (**Acțiunea 16**). (*Responsabili: Ministerul Justiției și Consiliul Concurenței*).
- ✓ „Implementarea sistemului e-achiziții în vederea transformării achizițiilor publice într-un proces mai eficient și competitiv, inclusiv introducerea componentei de identificare a cazurilor de acorduri anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice” (**Acțiunea 12**) **autoritatea responsabilă – Agenția Achiziții Publice**, de rând cu „Introducerea răspunderii contravenționale a persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul APC/APL care au luat sau sunt responsabili de luarea deciziilor contrar legislației concurențiale” (**Acțiunea 18**) **autoritatea responsabilă – Ministerul Justiției și Consiliul Concurenței**.

Totuși, în anul 2019 s-a constatat **implicarea insuficientă a autorităților publice** la realizarea acțiunilor prevăzute în document ceea ce **tergiversează implementarea acestuia**, fiind identificate mai multe restanțe.

Astfel, în pofida recomandărilor Comisiei Economie Buget și Finanțe din **anul 2018 și anul 2019**, inclusiv: „recomandă Guvernului să audieze factorii responsabili de realizarea acțiunilor prevăzute de Program, apreciind responsabilitățile personale”, constatăm că la distanță de 1 an până la finalizarea termenului prevăzut pentru implementarea Programului au fost realizate **mai puțin de o pătrime** din acțiunile stabilite.

Dintre cele 37 de acțiuni prevăzute în Program:

- ✓ 9 acțiuni (24%) au fost realizate integral;
- ✓ 22 acțiuni (59%) au fost parțial realizate (*inclusiv, 7 acțiuni ce au caracter continuu*);
- ✓ 5 acțiuni (14%) se află la etapa de inițiere;
- ✓ 1 acțiune (3%) a rămas neinițiată.

Cele mai multe restanțe în implementarea Programului revin:

➤ **autorităților publice centrale și locale și autoritățile cu funcții de reglementare și control – 13 acțiuni nerealizate în termen.**

Nr.	Acțiunea	Responsabili
1	Identificarea tuturor entităților care activează la nivel național și local, investite cu drepturi exclusive	APC, APL care au acordat drepturi exclusive
2	Evaluarea necesității delegării drepturilor exclusive existente	APC, APL care au acordat drepturi exclusive
3	Optimizarea sistemului de drepturi exclusive	APC, APL care au acordat drepturi exclusive
5	Evaluarea barierelor anticoncurențiale din diferite sectoare economice conform Setului de instrumente pentru evaluarea concurenței al OCDE și conform angajamentelor asumate în Acordul de Asociere	APC, APL, autoritățile cu funcții de reglementare și control
6	Ajustarea cadrului normativ de reglementare a mediului de afaceri privind compatibilitatea cu Legea concurenței nr.183/2012 sub aspectul eliminării barierelor anticoncurențiale	APC, APL, autoritățile cu funcții de reglementare și control
8	Optimizarea finanțării preferențiale din surse bugetare a întreprinderilor de stat și municipale în vederea perfecționării managementului acestora	Ministerul Finanțelor, APC, APL, fondatoare ale întreprinderilor respective
29	Identificarea tuturor schemelor de ajutor de stat existente ce nu corespund cerințelor legislației și sesizarea furnizorilor/inițiatorilor cu privire la necesitatea alinierii acestora la cadrul normativ din domeniul ajutorului de stat	APC, APL inițiatore de ajutor de stat, Consiliul Concurenței
30	Elaborarea propunerilor de modificare a cadrului normativ ce vizează acordarea măsurilor de sprijin sub formă de subvenții	APC, APL care acordă măsuri de sprijin ce constituie ajutor de stat, Consiliul Concurenței
31	Elaborarea propunerilor de modificare a cadrului normativ ce vizează acordarea măsurilor de sprijin sub formă de garanții în condiții preferențiale	APC, APL care acordă măsuri de sprijin ce constituie ajutor de stat, Consiliul Concurenței
32	Elaborarea propunerilor de modificare a cadrului normativ ce vizează acordarea măsurilor de sprijin sub formă de facilități fiscale	Ministerul Finanțelor, APL care acordă măsuri de sprijin ce constituie ajutor de stat, Consiliul Concurenței

33	Elaborarea propunerilor de modificare a cadrului normativ pentru alinierea la acquis-ul Uniunii Europene a măsurilor de sprijin ale statului	APC, APL care acordă măsuri de sprijin ce constituie ajutor de stat, Consiliul Concurenței
34	Modificarea actelor normative ce reglementează modalitatea de prestare a SIEG, prin impunerea obligației de stabilire a indicatorilor de performanță la atribuirea dreptului de gestiune a serviciului public în baza actului de atribuire	APC, APL care atribuie dreptul de prestare a SIEG, Consiliul Concurenței
35	Asigurarea prestării SIEG în baza actului de atribuire, care trebuie să corespundă prevederilor stipulate în cadrul normativ din domeniul ajutorului de stat	APC, APL care atribuie dreptul de prestare a SIEG, Consiliul Concurenței

În acest sens, evidențiem că **APC și APL, care au acordat drepturi exclusive, (Acțiunile 1-3)** nu s-au implicat în realizarea acțiunilor prevăzute de Program. Același lucru îl observăm și în cazul **APC și APL, inițiatori de ajutor de stat**, care nu au raportat pe parcursul perioadei de implementare alinierea la nici o schemă de ajutor de stat existent și, respectiv, nu au comunicat despre elaborarea propunerilor de modificare a cadrului normativ pentru alinierea la acquis-ul Uniunii Europene a măsurilor de sprijin ale statului (*Acțiunile 29-33*).

În ceea ce ține de **APC și APL, care atribuie dreptul de prestare a SIEG**, din cele peste 400 de întreprinderi, identificate de Consiliul Concurenței, conform informației deținute, la moment doar pentru 40 de întreprinderi (*37 – întreprinderi municipale, 3 – societăți pe acțiuni*), delegarea gestiunii serviciului public de către autoritățile publice locale a fost realizată printr-un act de atribuire, conform prevederilor stipulate în cadrul normativ din domeniul ajutorului de stat (*Acțiunile 34-35*), ceea ce constituie mai puțin de 10%.

În aceeași ordine de idei, **APC și APL (cu excepția BNM și ANRE)** nu s-au implicat în evaluarea barierelor anticoncurențiale din diferite sectoare economice. Doar BNM, CNPF, AAC, ANRE și ANRCETI în anul 2018 au informat despre acțiunile realizate în vederea ajustării cadrului normativ de reglementare a mediului de afaceri privind compatibilitatea cu Legea concurenței nr.183/2012 sub aspectul eliminării barierelor anticoncurențiale (*Acțiunile 5 și 6*).

Din totalul de autorități fondatoare ale întreprinderilor de stat și municipale, doar Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în anul 2019 și Ministerul Apărării în anul 2018, au informat despre acțiunile realizate în vederea optimizării finanțării preferențiale din surse bugetare a întreprinderilor de stat și municipale în vederea perfecționării managementului acestora (**Acțiunea 8**).

➤ **Ministerul Finanțelor – 4 acțiuni nerealizate în termen (2 dintre ele de comun cu MEI, 1 acțiune de comun cu MEI și Consiliul Concurenței și 1 acțiune de comun cu APC și APL)**

Nr.	Acțiunea	Responsabili
8	Optimizarea finanțării preferențiale din surse bugetare a întreprinderilor de stat și municipale în vederea perfecționării managementului acestora	Ministerul Finanțelor, APC, APL, fondatoare ale întreprinderilor respective
9	Instituirea principiilor concurențiale în activitatea prestării serviciilor de utilitate publică (<i>în sectoarele apă, canalizare, energie, transport public, servicii poștale etc.</i>)	Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Consiliul Concurenței
10	Asigurarea armonizării legislației cu elementele obligatorii și opționale ale directivelor Uniunii Europene privind concesiunile	Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Finanțelor
11	Efectuarea unei analize a oportunității desfășurării de către întreprinderile de stat a procedurilor de achiziții publice și transpunerea în legislația în domeniul achizițiilor publice a directivelor Uniunii Europene 2014/24/UE și 2014/25/UE	Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii

Astfel, urmează a fi aprobat în Parlament proiectul de lege cu privire la atribuirea contractelor în sectorul de utilități (**Acțiunile 9 și 11**) și, respectiv, nu a fost elaborat Raportul privind analiza oportunității desfășurării de către întreprinderile de stat a procedurilor de achiziții publice.

Rămân a fi elaborate și aprobate de Guvern regulamente în vederea armonizării cadrului legal privind concesiunile (**Acțiunea 10**).

În ceea ce ține de acțiunile realizate în vederea optimizării finanțării preferențiale din surse bugetare a întreprinderilor de stat și municipale în vederea perfecționării managementului acestora (**Acțiunea 8**), Ministerul Finanțelor a informat că va analiza și va da o apreciere tuturor inițiativelor care urmează a fi formulate și promovate de autorități, în funcție de domeniile de care sunt responsabile.

➤ **Consiliul Concurenței – 2 nerealizate în termen (1 acțiune cu MF și MEI)**

Nr.	Acțiunea	Responsabili
9	Instituirea principiilor concurențiale în activitatea prestării serviciilor de utilitate publică (în sectoarele apă, canalizare, energie, transport public, servicii poștale etc.)	Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Consiliul Concurenței
17	Modificarea legislației concurențiale în vederea implementării mecanismului de informatori la stabilirea acordurilor anticoncurențiale	Consiliul Concurenței

Așadar, cu referire la *Instituirea principiilor concurențiale în activitatea prestării serviciilor de utilitate publică*, (**Acțiunea 9**), Consiliul Concurenței a inițiat mai multe investigații utile pe diverse sectoare. Realizarea recomandărilor care vor fi stabilite va avea ca finalitate, inclusiv instituirea principiilor concurențiale în activitatea prestării serviciilor de utilitate publică (*în sectoarele apă, canalizare, energie, transport public, servicii poștale etc.*). Întru realizarea acestei acțiuni, Consiliul Concurenței a avizat 14 proiecte de acte normative pe diverse piețe de utilitate publică.

În ceea ce privește **Proiectul de lege privind modificarea legislației concurențiale în vederea implementării mecanismului de informatori la stabilirea acordurilor anticoncurențiale (Acțiunea 17)**, acesta a fost prezentat Ministerului Economiei și Infrastructurii, pentru inițierea proiectului actului legislativ și prezentarea acestuia spre examinare Guvernului.

Prin scrisoarea de răspuns, Ministerului Economiei și Infrastructurii a informat despre: *„lipsa posibilității pentru a prelua integral în gestiune elaborarea/promovarea proiectului de lege propus pe platforma Ministerului Economiei și Infrastructurii”*.

➤ **Agencia de Stat pentru Proprietate Intelectuală – 2 acțiuni nerealizate**

Nr.	Acțiunea	Responsabili
13	Revizuirea cadrului normativ ce ține de protecția mărcilor în vederea asigurării plasării pe piață a produselor care sînt obiecte de proprietate intelectuală protejate și care au fost fabricate cu consimțământul titularului de drept	AGEPI
14	Implementarea mecanismului de determinare a organizațiilor de gestiune colectivă de a acționa în interesul colectiv al titularilor de drepturi pe care îi reprezintă	AGEPI

În acest sens urmează a fi inițiată, repetat, procedura de promovare a:

1. Proiectului de lege de modificare și completare a Legii nr. 38-XVI din 29.02.2008 privind protecția mărcilor (**Acțiunea 13**).

2. Proiectului de lege pentru modificarea Legii nr 139/2010, în temeiul Dispoziției DDP/C-1 nr. 3 emisă la 20.06.2019 de către Președintele Parlamentului, deoarece a devenit nul conform prevederilor art. 47 alin (12) și (14) din Regulamentul Parlamentului (**Acțiunea 14**).

➤ **Ministerul Justiției – 1 acțiune nerealizată în termen**

Nr.	Acțiunea	Responsabili
19	Introducerea în cadrul legal-normativ a obligativității notificării Consiliului Concurenței la înregistrarea tranzacțiilor economice la ASP	Ministerul Justiției

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea art. 37 alin. (11) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali a fost aprobat în cadrul ședinței de Guvern din 05.02.2020 și, **ulterior, a fost aprobată în Parlament prin Legea nr. 32 din 27.02.2020** (*a intrat în vigoare în data de 02.05.2020*).

Referitor la Acțiunea „*Promovarea specializării judecătorilor în dreptul concurențial*” de care a fost responsabil **Institutul Național al Justiției**, nivelul de realizare a acesteia a fost evaluat doar în baza informațiilor asupra acțiunilor realizate de Consiliul Concurenței, **astfel încât, în 3 ani de implementare a Programului nu a parvenit nici o informație din partea instituției responsabile.**

Analizând progresul de implementare a Programului, constatăm implicarea insuficientă a autorităților publice la realizarea acțiunilor prevăzute în document ceea ce prezintă un risc sporit pentru neatingerea în termenii stabiliți a obiectivelor propuse.

Informația completă cu privire la implementarea în anul 2019 a **Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020**, este prezentată în Anexa nr.1.

CAPITOLUL II. SECTOARELE ECONOMIEI NAȚIONALE MONITORIZATE DE CĂTRE CONSILIUL CONCURENȚEI

Consiliul Concurenței este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, ce asigură aplicarea și respectarea legislației din domeniul concurenței, al ajutorului de stat și al publicității în limitele competenței sale.

Obiectivul de bază al Consiliului Concurenței este asigurarea și îmbunătățirea mediului concurențial, în vederea desfășurării activității libere de întreprinzător și implementării politicilor concurențiale.

Rolul autorității de concurență este de a asigura funcționarea normală și corectă a piețelor prin aplicarea eficientă a legislației concurențiale și protejarea intereselor legitime ale consumatorilor.

Viziunea – autoritate publică, recunoscută pe plan național și internațional, care prin obiectivitate și imparțialitate, cooperare și transparență, asigură protejarea, menținerea și stimularea concurenței.

Misiunea – aplicarea măsurilor eficiente pentru protecția, stimularea concurenței, în vederea menținerii unui mediu concurențial funcțional, asigurării activității libere de întreprinzător și promovării intereselor legitime ale consumatorilor.

Valorile pe care se bazează activitatea Consiliului Concurenței:

- **Independența**
- **Responsabilitatea**
- **Profesionalismul**
- **Eficiența**
- **Integritatea**

Pentru realizarea atribuțiilor sale, Consiliul Concurenței este investit cu putere de luare a deciziilor, de reglementare, investigație, control și sancționare, în limitele stabilite de legislație.

În scopul eficientizării mecanismului de identificare a obstacolelor majore privind concurența, analizei riscurilor și factorilor care distorsionează sau restricționează concurența, întru implementarea prevederilor art. 41 alin. (1) lit. n) din Legea concurenței, ale Regulamentului Consiliului Concurenței, în partea ce ține de monitorizarea continuă a situației domeniului vizat, a fost realizată identificarea sectoarelor prioritare pentru monitorizarea și evaluarea mediului concurențial.

Respectând recomandările OECD și aplicând criteriile de selectare a domeniilor economiei naționale, au fost realizate următoarele activități:

- Identificarea listei sectoarelor declarate drept prioritare de către Guvern.
- Stabilirea ponderii sectoarelor economice în PIB.
- Stabilirea ponderii sectoarelor economice în export.
- Stabilirea ponderii în coșul de consum al persoanelor fizice sau în costul de producție al persoanelor juridice.

Pentru identificarea sectoarelor economice, ce influențează direct nivelul de bunăstare a consumatorilor, au fost analizate rapoartele și analizele tematice elaborate de către Biroul Național de Statistică, printre care cel mai relevant fiind raportul „*Aspecte privind nivelul de trai al populației în anul 2018*”.

Publicațiile din mass-media ce semnalează presupuse încălcări ale legislației concurențiale, au servit drept factor adițional pentru atribuirea gradului de prioritizare anumitor domenii.

Pentru identificarea domeniilor economiei naționale, prioritare pentru monitorizarea și evaluarea mediului concurențial de către autoritățile de concurență, OECD recomandă selectarea unui grup de sectoare în baza unuia sau a unei combinații dintre următoarele principii:

- ✓ *sectoarele declarate de către Guvern drept prioritare pentru economia națională;*
- ✓ *sectoarele în care se presupune că există cele mai mari constrângeri/încălcări asupra concurenței (care pot fi identificate utilizând informații disponibile cu privire la restricțiile de concurență, frecvența reclamațiilor privind restricțiile de concurență, prețurile, marjele și / sau numărul de intervenții antitrust);*

- ✓ *sectoarele cu impact pe scară largă asupra nivelului competitivității internaționale ale statului, din punct de vedere al costurilor de desfășurare a activității economice (cum ar fi sectoarele de infrastructură, energetică, comunicații);*
- ✓ *sectoarele cu impact semnificativ asupra cheltuielilor consumatorilor (ponderea în coșul de consum al persoanei fizice, ponderea în costul de producție a companiilor);*
- ✓ *sectoarele care reprezintă o pondere ridicată din PIB;*
- ✓ *sectoarele care constituie o pondere ridicată în exportul statului;*
- ✓ *sectoarele care au un potențial mai mare de utilizare a resurselor locale (materii prime, forță de muncă, servicii conexe).*

Aplicând aceste recomandări, au fost analizate informațiile disponibile în spațiul public: Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, Programul de guvernare și Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, Strategia Națională de Dezvoltare ”Moldova 2020”, Planurile de activitate ale Ministerelor (*MEI, MADRM*), Strategiile sectoriale (*dezvoltarea agriculturii și mediului rural, atragerea investițiilor și promovarea a exporturilor, energetică, transport și logistică*), Planuri de implementare a Programelor naționale, documente de politici publice, date și analize statistice pentru ultimii 3-5 ani din banca de date a Biroului Național de Statistică, precum și materialele din sursele mass-media, prin care se semnalau existența unor încălcări ale legislației din domeniul concurenței.

Drept urmare, Plenul Consiliului Concurenței a revizuit lista investigațiilor utile de cunoaștere a pieței inițiate în anii precedenți, fie prin comasare, fie prin disjuncție, după caz și a dispus continuarea sau inițierea a **19 investigații utile de cunoaștere a pieței**. Lista investigațiilor utile de cunoaștere a pieței aflate în derulare, este prezentată în Anexa nr. 2.

Scopul investigațiilor utile de cunoaștere a pieței constă în evaluarea și identificarea barierelor concurențiale în Sectoarele Economiei Naționale incluse în Clasificatorul Activităților Economice din Moldova. La fel, în cadrul investigațiilor urmează a fi analizate măsurile de sprijin acordate întreprinderilor ce activează în piețele respective, prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat.

Obiectivele investigațiilor utile de cunoaștere a pieței sunt cunoașterea structurii și funcționării Sectoarelor Economiei Naționale, precum și identificarea barierelor concurențiale pe anumite piețe, cu propunerea unor soluții în vederea depășirii acestora (*modificarea legislației, inițierea unor investigații pe încălcarea legislației concurențiale sau ajutorului de stat, activități de promovare a culturii concurențiale etc.*).

În perioada de raport, în cadrul investigațiilor utile de cunoaștere a pieței, au fost realizate următoarele activități:

- ✓ Determinarea pieței produselor și a pieței relevante.
- ✓ Identificarea cadrului juridic aferent domeniului pieței.
- ✓ Identificarea participanților pieței și serviciilor conexe.

Astfel, la finele anului 2019, 8 investigații utile se aflau la etapa sistematizării informației recepționate de la întreprinderi, pentru 9 investigații utile au fost elaborate rapoarte intermediare, în cazul a 2 investigații utile rapoartele au fost prezentate și discutate în cadrul ședințelor Plenului Consiliului Concurenței.

CAPITOLUL III. ASIGURAREA RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

3.1 Sinteza rezultatelor înregistrate

Pe parcursul anului 2019, în cadrul Consiliului Concurenței s-au aflat în derulare 74 de investigații pe cazuri de încălcare a legislației concurențiale, dintre care 30 de investigații au fost inițiate în anul respectiv. În rezultatul activității, au fost finalizate 24 de investigații, în diverse domenii ale economiei naționale. Numărul cazurilor de încălcare a legislației concurențiale **semnalate** a crescut de peste patru ori, față de anul precedent.

Tabelul 1

Activitatea Consiliului Concurenței în anii 2017 – 2019
(privind investigarea încălcărilor legislației concurențiale)

Nr.	Indicatori	2017	2018	2019
1	Cazuri de încălcare a legislației concurențiale			
	- semnalate	11	7	31
	- inițiate	36	34	30
	<i>a) în baza plângerilor</i>	7	8	9
	<i>b) din oficiu</i>	29	26	21
	- finalizate	25	31	24
	- în investigare	70	76	74
	1.1 acorduri anticoncurențiale			
	- inițiate	9	9	7
	- finalizate	6	10	2
	- în investigare	16	21	16
	1.2 abuzul de poziție dominantă			
	- inițiate	8	4	4
	- finalizate	3	5	5
	- în investigare	15	16	14
	1.3 concurența neloială			
	- inițiate	2	5	5
	- finalizate	5	2	4
	- în investigare	7	6	11
	1.4 limitarea concurenței de către autoritățile publice			
	- inițiate	8	11	5
	- finalizate	6	9	8
	- în investigare	20	22	18
	1.5 concentrări economice nenotificate			
	- inițiate	9	5	9
	- finalizate	5	5	5
	- în investigare	12	11	15
2	Concentrări economice notificate evaluate	16	15	24
3	Publicitate ilegală, cazuri examinate	85	50	14

3.2 Impactul asupra mediului concurențial

Din cele 74 de cazuri aflate în investigație, de către Consiliul Concurenței au fost inițiate 30 de investigații, dintre care în baza plângerilor – 9 investigații, iar din oficiu – 21 investigații privind semnele încălcării legislației concurențiale.

În perioada de raport, au fost finalizate 24 de investigații dintre care:

- ✓ **2 cazuri de acorduri anticoncurențiale;**
- ✓ **5 cazuri de abuz de poziție dominantă;**
- ✓ **4 investigații privind acțiuni de concurență neloială;**
- ✓ **8 cazuri de acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice;**
- ✓ **5 concentrări economice nenotificate.**

Drept urmare a finalizării investigațiilor cazurilor de încălcare a legislației concurențiale, de către Plenul Consiliului Concurenței, au fost adoptate decizii de aplicare a **amenzilor și sancțiunilor cominatorii** în sumă de **9,6 mln lei**.

În continuare este prezentată activitatea desfășurată și cele mai relevante cazuri privind investigațiile finalizate în anul 2019.

3.3.1 Acordurile anticoncurențiale

În perioada de referință, s-au desfășurat 16 investigații cu privire la semnele încălcării articolului 5 din Legea concurenței, dintre care 7 investigații au fost inițiate, iar 2 finalizate.

La această categorie de încălcare, Plenul Consiliului Concurenței a adoptat:

- ✓ **2 decizii ce vizează constatarea acordurilor anticoncurențiale de tip cartel dur în cadrul procedurilor de achiziții publice;**
- ✓ 4 decizii ce vizează solicitările întreprinderilor de eşalonare a amenzilor aplicate;
- ✓ 2 decizii vizează obstrucționarea inspecțiilor și respectiv fixarea sumei penalităților cominatorii;
- ✓ 1 decizie de constatare a lipsei temeiurilor rezonabile pentru a suspecta încălcarea Legii concurenței.

În urma Deciziilor Plenului Consiliului Concurenței, **au fost sancționate 6 întreprinderi implicate în acorduri anticoncurențiale de tip cartel dur**, valoarea totală a amenzilor impuse pentru încălcarea normelor materiale a Legii concurenței fiind de **431,7 mii lei**. Pentru **încălcarea normelor de procedură**, pentru **2 întreprinderi** au fost aplicate **amenzi** în valoare totală de **1 001,4 mii lei**.

Menționăm faptul că în perioada dată, nu a fost depusă nici o cerere de clemență pe marginea investigațiilor aflate în examinare.

Descrierea succintă a investigațiilor finalizate:

✓ *Cazul de trucare a ofertelor de către „Aricons-Prim” SRL, „Iunavit-Con” SRL și „Neovit-Construct” SRL, prin încheierea unui acord anticoncurențial în cadrul procedurilor de achiziții publice, organizate și desfășurate de către Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne*

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței a fost constatată încălcarea prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea concurenței de către „Aricons-Prim” SRL, „Iunavit-Con” SRL și „Neovit-Construct” SRL, prin încheierea unui acord anticoncurențial care a avut ca obiect denaturarea concurenței prin participarea cu oferte truate la proceduri de achiziții publice, organizate și desfășurate de către Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne.

Plenul Consiliului Concurenței a decis sancționarea pecuniară a acestora, după cum urmează: „Aricons-Prim” SRL – 6,6 mii lei, „Iunavit-Con” SRL – 64,3 mii lei și „Neovit-Construct” SRL – 19,4 mii lei.

La fel, a fost încetată investigația în privința întreprinderilor: „VitasBenefic” SRL și „Grand Secret” SRL, participante la procedura de achiziții publice nr. 7410 din 25.11.2014, în conformitate cu art. 5 alin (4) din Legea concurenței precum și „Giesena” SRL, „7 Servicii Imobiliare” SRL, „Marconex-Prim” SRL și „Vikmar Invest” SRL, participante la procedura de achiziții publice nr. 1744 din 13.10.2016, deoarece pe parcursul investigației nu au fost identificate probe suficiente referitor la încălcarea prevederilor art. 5 și art. 7 din Legea concurenței care ar justifica aplicarea măsurilor corective sau a sancțiunii.

✓ *Cazul de trucare a ofertelor de către „Dumistroy” SRL, „Sor Build Group” SRL și „Rodicons” SRL prin încheierea unui acord anticoncurențial în cadrul procedurilor de achiziții publice, organizate și desfășurate de către Direcția Generală Locativ-Comunală a Consiliului Municipal Chișinău, în perioada anilor 2016-2017*

În cadrul investigației, Consiliul Concurenței a analizat comportamentul întreprinderilor „Sor Build Grup” SRL, „Dumistroy” SRL, „Rodicons” SRL, cât și al întreprinderilor „Regal-Rent” SRL și „Valenscor-Design” SRL, participante în cadrul procedurilor de achiziții publice organizate și desfășurate de către Direcția Generală Locativ-Comunală a Consiliului Municipal Chișinău, în perioada anilor 2016-2017.

Participarea în cadrul procedurilor de achiziții publice reprezintă în sine o competiție între participanți, care implică asigurarea confidențialității informațiilor care fac obiectul propriu-zis al competiției, respectiv produsele licitate și prețurile acestora, iar acest lucru se poate asigura atunci când ofertele sunt întocmite în mod individual, de fiecare dintre participanții la licitație. În acest sens, au fost identificate probe care demonstrează caracterul coordonat al acțiunilor întreprinderilor în vederea participării cu oferte trucate.

Acțiunea de trucare a ofertelor de către întreprinderile „Dumistroy” SRL, „Sor Build Group” SRL și „Rodicons” SRL, constituie un acord anticoncurențial orizontal ce îmbracă forma unui cartel dur în sensul art. 7 din Legea concurenței. Potrivit art. 7 alin. (2) din Legea concurenței, prin natura cartelurilor dure ca fiind cele mai grave acorduri anticoncurențiale, se prezumă că acestea, prin obiectul lor, au capacitatea de a împiedica, restrânge sau denatura concurența.

Prin Decizia nr. DA-32/18-67 din 26.09.2019, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea prevederilor art. 5 alin. (3) lit. d) din Legea concurenței de către întreprinderile „Rodicons” SRL, „Sor Build Group” SRL și „Dumistroy” SRL, prin participarea cu oferte trucate la procedurile de achiziții publice organizate și desfășurate de Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului Municipal Chișinău, fiind aplicate amenzi în valoare totală de **341,4 mii lei**.

3.3.2 Abuzul de poziție dominantă

În perioada de referință, au fost în investigație 14 cazuri de presupus abuz de poziție dominantă, dintre care 4 investigații au fost inițiate, iar 5 finalizate. De asemenea, în această perioadă au fost examinate 3 plângeri privind presupusele acțiuni anticoncurențiale (*examinare preliminară*), dintre care în cazul a 2 plângeri a fost dispusă inițierea investigației, iar o plângere a fost respinsă.

La această categorie de încălcare, Plenul Consiliului Concurenței a adoptat:

- ✓ **5 decizii de finalizare a investigațiilor;**
- ✓ 1 decizie de respingere a plângerii;
- ✓ 1 decizie de acceptare a cererii privind eşalonarea amenzii.

În urma Deciziilor Plenului Consiliului Concurenței, în anul 2019 **au fost sancționate 2 întreprinderi pentru abuzul de poziție dominantă**, valoarea totală a amenzilor impuse pentru încălcarea normelor materiale a Legii concurenței fiind de **7 261,4 mii lei**.

Descrierea succintă a unor investigații finalizate:

- ✓ ***Cazul „Apă–Canal Chișinău” SA (prestarea serviciului public de canalizare a apei uzate în mun. Chișinău și or. Ialoveni)***

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței din 13.09.2019 a fost sancționată întreprinderea „Apă–Canal Chișinău” SA cu o amendă în valoare de **7 190,5 mii lei** pentru aplicarea diferențiată, arbitrară a coeficienților la stabilirea tarifelor diferențiate sau plăților suplimentare pentru depășirea concentrației maxim admisibile în apele uzate evacuate, inclusiv pentru neperceperea plăților suplimentare de la o parte din întreprinderile active din mun. Chișinău și or. Ialoveni. De asemenea, „Apă–Canal Chișinău” SA a fost obligată să înlăture încălcarea constatată, pentru a asigura accesul nediscriminatoriu și echitabil agenților economici la serviciul public de canalizare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți.

În urma investigației, Consiliul Concurenței a calificat acțiunea întreprinderii municipale drept abuz de poziție dominantă și a constatat că „Apă–Canal Chișinău” SA a acționat ilegal. Aceasta pentru că, „Apă–Canal Chișinău” SA a aplicat diferențiat și arbitrar coeficienții la stabilirea tarifelor diferențiate sau plăților suplimentare. În același timp, de la o mare parte din agenții economici din mun. Chișinău – 95,47% din cca 23 000 de întreprinderi din mun. Chișinău, „Apă–Canal Chișinău” SA nu a perceput tarife diferențiate sau plăți suplimentare pentru deversarea apelor uzate supraîncărcate.

O altă problemă identificată de către Consiliul Concurenței este faptul că în prezent, unicul laborator capabil să aprecieze nivelul de poluare a apelor uzate se află în subordinea „Apă–Canal Chișinău” SA, ceea ce ridică îngrijorări privind imparțialitatea acestui laborator și veridicitatea analizelor, „Apă–Canal Chișinău” SA fiind interesată direct în încasări cât mai mari.

La cererea „Apă–Canal Chișinău” SA, având în vedere situația financiară a întreprinderii, prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței din 19.12.2019, plata amenzii a fost eșalonată în 6 tranșe egale, primele patru tranșe în valoare de 4 800 mii lei fiind achitate la bugetul de stat.

✓ ***Cazul „Acva–Nord” ÎIS (prestarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă în mun. Bălți, or. Soroca și r-ul Florești)***

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței din 19.12.2019 a fost sancționată întreprinderea ÎIS „Acva–Nord” SA pentru abuz de poziție dominantă, manifestat prin practicarea tarifelor diferențiate la prestarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă, în raport cu mai multe întreprinderi din Regiunea de Nord a Republicii Moldova.

Întreprinderea a achitat o amendă în mărime de **70,1 mii lei** și urmează să înlăture încălcarea constatată, pentru a asigura accesul nediscriminatoriu și echitabil consumatorilor la serviciului public de alimentare cu apă potabilă.

3.3.3 Concurența neloială

În perioada de raportare, la capitolul concurență neloială, s-au desfășurat 11 investigații, dintre care 4 cazuri au fost finalizate. În același timp, au fost examinate 14 sesizări/plângeri cu privire la acțiuni de concurență neloială, drept urmare fiind inițiate 5 investigații.

În urma Deciziilor Plenului Consiliului Concurenței, **au fost sancționate 2 întreprinderi pentru acțiuni de concurență neloială**, valoarea totală a amenzilor impuse pentru încălcarea normelor materiale a Legii concurenței fiind de **153 mii lei**. Pentru **încălcarea normelor de procedură au fost aplicate pentru 3 întreprinderi amenzi** în valoare totală de **54,5 mii lei**.

Descrierea succintă a unor investigații finalizate:

✓ *Întreprinderea „Bucuria” S.A. vs „Nefis” S.R.L.*

În cadrul Consiliului Concurenței a parvenit plângerea depusă de întreprinderea „Bucuria” S.A. privind presupusele acțiuni de concurență neloială, realizate de către întreprinderea „Nefis” S.R.L. Potrivit celor invocate în plângere, presupusele **acțiuni de concurență neloială** realizate de către întreprinderea „Nefis” S.R.L. **s-au manifestat prin faptul copierii ambalajului și plasării pe piață a produselor de cofetărie**, de natură să creeze o confuzie cu produsele reclamantului.

Urmare a investigației s-a constatat că întreprinderea „Nefis” S.R.L. a întreprins acțiuni care creează confuzie cu „Bucuria” S.A., cu produsele și activitatea economică a acesteia prin copierea ilegală, parțială a ambalajului unor produse (bomboane) la cutie și plasarea acestora pe piață, aceste acțiuni fiind susceptibile a aduce atingere intereselor legitime ale reclamantului.

Prin Decizia nr. CN-48/18-74 din 31.10.2019, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea de către întreprinderea „Nefis” S.R.L. a prevederilor art. 19 alin. (1) lit. b) al Legii concurenței, aplicând întreprinderii „Nefis” S.R.L. o amendă.

✓ **Întreprinderea „CONT-ASISTENT” S.R.L. vs „TRI STAR” S.R.L.**

În cadrul Consiliului Concurenței a parvenit plângerea depusă de întreprinderea „TRI STAR” S.R.L., Ucraina, privind presupusele acțiuni de concurență neloială, realizate de către întreprinderea „CONT-ASISTENT” S.R.L.

Potrivit celor invocate în plângere, presupusele acțiuni de concurență neloială realizate de către întreprinderea „CONT-ASISTENT” S.R.L. s-au manifestat prin faptul copierii ilegale a ambalajului produsului întreprinderii „TRI STAR” S.R.L. și plasării produsului respectiv pe piață, fapt care indică la semnele încălcării art. 19 al Legii concurenței.

Prin Decizia nr. CN-26/18-26 din 25.04.2019, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea de către întreprinderea „CONT-ASISTENT” S.R.L. a prevederilor art. 19 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Legea concurenței, aplicând întreprinderii o amendă.

✓ **Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” vs „GBST-Impex” S.R.L.**

Consiliul Concurenței a fost sesizat cu plângeri ale Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, referitor la presupusele **acțiuni de concurență neloială** realizate de către întreprinderile „GBST-Impex” S.R.L. și „B.Ț.Est&Co” S.R.L. Potrivit celor invocate în plângeri, acțiunile de concurență neloială s-au manifestat prin **folosirea ilegală a mărcii verbale** la producerea și comercializarea produselor, marcă deținută legal de Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”.

Prin Decizia nr. CN-03/06/19-69 din 03.10.2019, Plenul Consiliului Concurenței a decis încetarea investigației inițiate în privința întreprinderilor „GBST-Impex” S.R.L. și „B.Ț.Est&Co” S.R.L., deoarece pe parcursul desfășurării acesteia nu au fost identificate probe suficiente privind încălcarea prevederilor art. 19 alin. (1) din Legea concurenței.

Acțiunile „GBST-Impex” S.R.L. au fost calificate ca încălcare a prevederilor art. 8 alin. (11) lit. c) și art. 10 alin. (1) lit. a) al Legii cu privire la publicitate, Consiliul Concurenței demarând procedura contravențională în conformitate cu Codul contravențional.

✓ **Întreprinderea „Farmbuild” S.R.L. vs „Rață Valeriu” Î.I.**

În cadrul Consiliului Concurenței a parvenit plângerea întreprinderii „Farmbuild” S.R.L., privind presupusele acțiuni de concurență neloială, realizate de către întreprinderea „Rață Valeriu” Î.I. Potrivit celor invocate în plângere, presupusele **acțiuni de concurență neloială** realizate de către întreprinderea „Rață Valeriu” Î.I. s-au **manifestat prin faptul răspândirii unor informații false în ceea ce privește activitatea concurentului său** – „Farmbuild” S.R.L., și anume calitatea lucrărilor efectuate de către ultimul, comunicând despre semnele caracteristice care indică asupra faptului că afirmațiile înaintate de către reclamat poartă un caracter de discreditare în raport cu persoana reclamantului.

Prin Decizia nr. CN-27/18-21 din 04.04.2019, Plenul Consiliului Concurenței a încetat investigația pe caz, deoarece pe parcursul desfășurării acesteia nu au fost acumulate probe suficiente în ceea ce privește încălcarea de către întreprinderea reclamată a prevederilor art. 15 lit. b) din Legea concurenței, care ar justifica aplicarea sancțiunilor.

Acțiunile întreprinderii „Rață Valeriu” Î.I. de realizare a publicității prin comparații incorecte ale mărfurilor proprii cu mărfurile similare ale altui agent economic, precum și afirmații sau imagini care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională a concurentului au fost calificate ca încălcare a prevederilor art. 9 alin. (1) lit. b) al Legii cu privire la publicitate, Consiliul Concurenței demarând procedura contravențională în conformitate cu Codul contravențional.

3.3.4 Limitarea concurenței de către autoritățile publice

În perioada de raportare, efortul Consiliului Concurenței a fost îndreptat spre identificarea cazurilor de încălcare a legislației concurențiale, admise de către autoritățile administrației publice centrale și locale.

Concomitent, a fost pus accent pe identificarea și monitorizarea activității entităților ce activează în baza drepturilor exclusive, cu stabilirea ulterioară a factorilor care pot cauza probleme de ordin concurențial.

Astfel, au fost examinate 19 solicitări (*cereri, petiții, sesizări etc.*) privind presupusele acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice și instituțiilor administrației publice centrale sau locale, urmare a cărora au fost inițiate 2 investigații și adoptată o decizie de respingere a plângerii. Dintre cele 5 cazuri inițiate pe parcursul anului, 3 investigații au fost inițiate din oficiu, iar altele 2 investigații au fost inițiate în baza plângerilor parvenite.

În total, în proces de investigație au fost 17 cazuri, fiind finalizate 8 cazuri, dintre care **2 investigații ce erau în derulare de mai mult de 3 ani, din cauza lacunelor existente în cadrul normativ al Republicii Moldova.**

Descrierea succintă a unor investigații finalizate:

✓ *Cazul de limitarea drepturilor întreprinderilor de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, prin stabilirea de condiții discriminatorii pentru activitatea întreprinderilor care nu sunt prevăzute de lege*

În contextul majorării semnificative a prețului la cartofi în lunile aprilie-mai 2019, Consiliul Concurenței a inițiat o investigație tematică în vederea identificării circumstanțelor ce au generat majorările respective.

În vederea identificării problemelor concurențiale pe piața importului și comercializării produselor alimentare vegetale a fost examinat cadrul normativ, organizarea și funcționalitatea pieței.

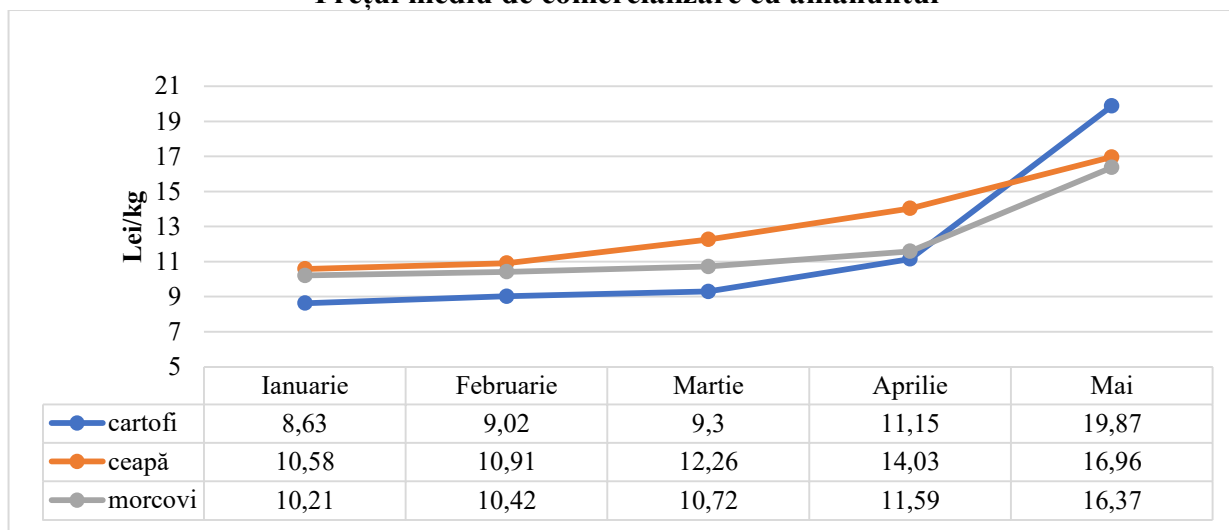
Așadar, s-a constatat că la prima etapă, mărfurile ce urmează a fi importate sunt supuse controlului fitosanitar de către ANSA, care după caz, prelevă probe și ulterior, se pronunță asupra posibilității de supunere a mărfii procedurii de import sau returnarea acesteia în țara de origine. Ulterior efectuării procedurilor vamale de import, marfa are liber de vamă și poate fi comercializată către consumator.

Au fost examinate informațiile prezentate de părți, din baza de date a Serviciului Vamal, informația statistică disponibilă, etc.

Potrivit datelor furnizate de către BNS, prețul mediu de comercializare cu amănuntul a cartofilor, morcovului și cepei, în perioada ianuarie-mai 2019, au fost prezentate în Diagrama 3.3.4.1.

Diagrama 3.3.4.1

Prețul mediu de comercializare cu amănuntul

Sursa: Biroul Național de Statistică

În rezultatul examinării informațiilor din Baza de date a Serviciului Vamal a fost sesizat faptul că, la importul cartofilor a fost înregistrat un trend descrescător în perioada martie-mai 2019.

Tabelul 3.3.4.1

Cantitatea, cota și prețul mediu de import lunar al cartofilor în perioada 01.01-31.05.2019

Nr.	Luna	Cantitate (tone)	Cota de import (%)	Preț mediu de import (lei/kg)
1	Ianuarie	5 888,45	19,49	4,29
2	Februarie	7 811,78	25,85	4,54
3	Martie	8 024,11	26,55	4,81
4	Aprilie	4 777,80	15,81	5,00
5	Mai	3 715,19	12,29	6,81
	Total	30 217,35		

Sursa: Portalul Serviciului Vamal al Republicii Moldova

Urmare a coroborării datelor furnizate de către BNS și informațiilor din Baza de date a Serviciului Vamal, se poate concluziona că pentru primele 5 luni ale anului 2019, creșterea prețului mediu de comercializare al cartofilor cu cca. 11 lei/kg este net superioară creșterii prețului mediu de import cu 2,52 lei/kg.

Astfel, se poate enunța faptul că, **creșterea esențială a prețurilor a fost pe piața cartofilor**, modificările de preț pentru ceapă și morcov fiind similare sau ne semnificative.

Din analiza informațiilor statistice și din mass-media disponibile cu privire la evoluția prețurilor la cartofi, ceapă și morcov în țările vecine – România și Ucraina, **s-a constatat că tendința de majorare semnificativă a prețurilor la cartofi, în perioada aprilie-mai 2019, nu a avut un caracter regional.**

În contextul reducerii considerabile a importului de cartofi, în scopul identificării existenței unor bariere care ar favoriza reducerea cantității de produs importat **au fost examinate acțiunile autorităților publice responsabile de controlul de carantină fitosanitară.**

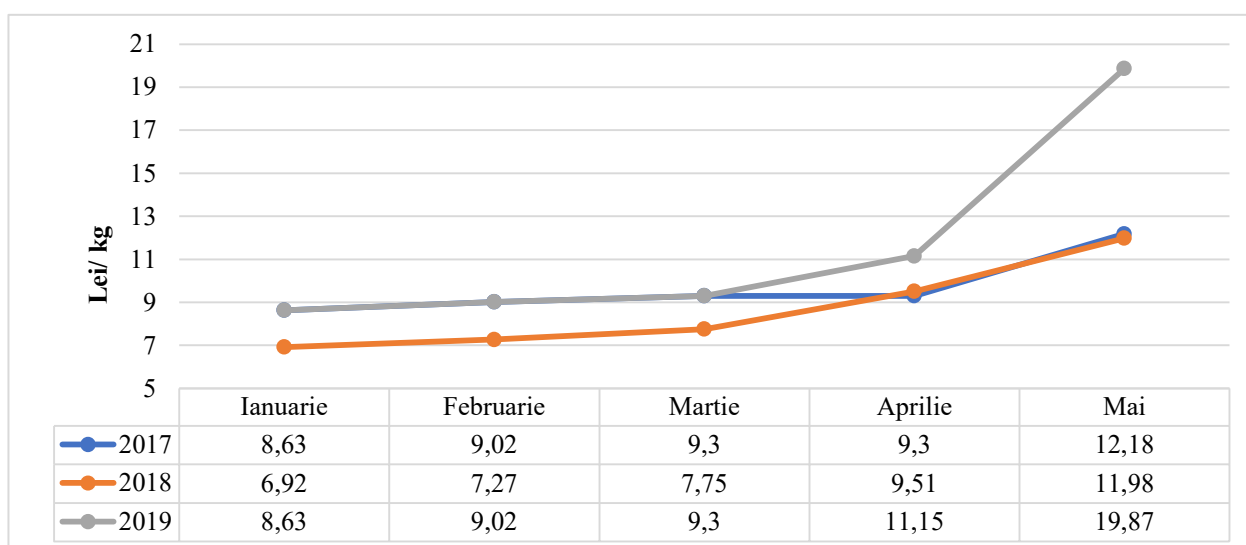
În concluzie, s-a constatat faptul că în perioada martie-aprilie 2019, ANSA a emis 6 ordine cu privire la intensificarea controlului fitosanitar prin monitorizarea tuturor importurilor de cartofi, cu prelevarea de mostre și efectuarea încercărilor de laborator la „*Clavibacter michiganensis* subst. *Sepedonicus*” și stoparea loturilor respective în postul vamal, până la primirea rezultatelor de laborator, pentru cartofii de import din țările: Ucraina, România și Belarus.

Conform scrisorii nr. 01-6/1582 din 26.06.2019, **ANSA a comunicat că în lunile aprilie-mai 2019 au fost returnate în total 22 de camioane în țara de origine Republica Belarus.**

Totodată, deși anual, în lunile martie-mai, prețul cartofilor este în creștere și poate fi atribuită la o modificare sezonieră, modificarea de preț în anul 2019 era net superioară mediei sezoniere.

Astfel, s-a constatat că acțiunile ANSA de stabilire a prelevării probelor doar din loturile de cartof importate din Republica Belarus, au condiționat un deficit de marfă pe piață, care în consecință a cauzat majorarea prețului de comercializare.

Prețul mediu de comercializare a cartofilor

Sursa: Biroul Național de Statistică

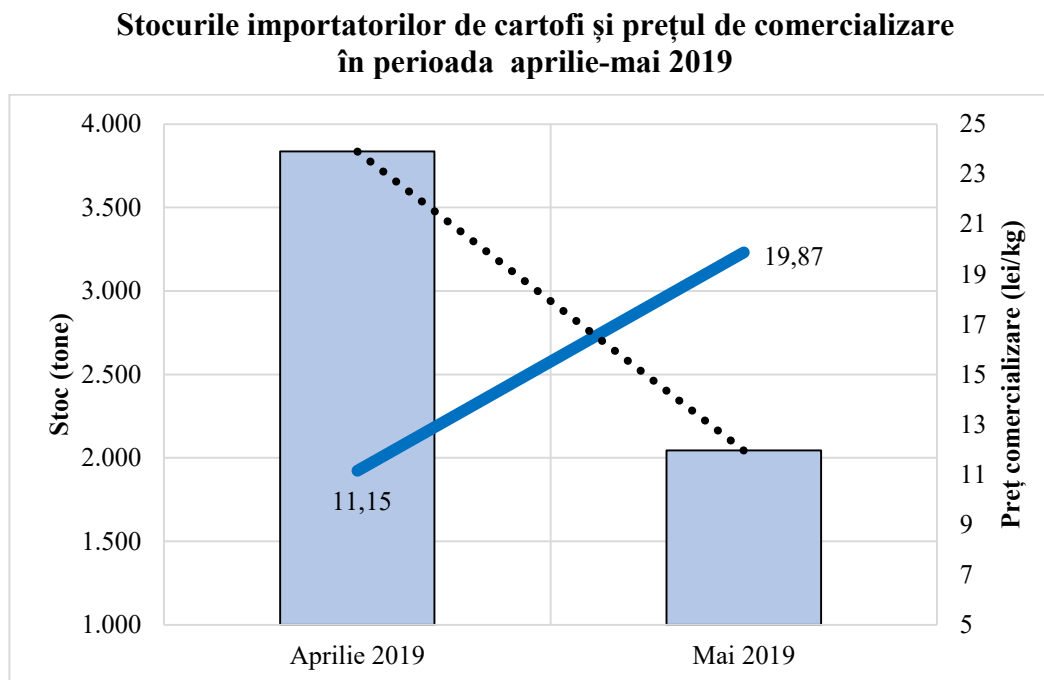
Un alt factor care a influențat blocajul, a fost **lipsa în Republica Moldova a unui laborator acreditat** pentru testarea la *Clavibacter michiganensis* subst. *Sepedonicus*, cel mai apropiat fiind **Laboratorul Central Fitosanitar de la București, România**, ceea ce necesita cheltuieli suplimentare și dura mai mult timp.

Deși în comunicatul de presă ANSA a fost reflectat faptul că în rezultatul monitorizării în perioada 26.03.2019 – 13.05.2019 au fost infectate cu bacteria *Clavibacter* 19 loturi, **fapt confirmat de laboratorul acreditat din România**. Până la momentul finalizării investigației și adoptării Deciziei Plenului Consiliului Concurenței, careva informații referitoare la rezultatele analizelor de la laboratorul din România nu au fost prezentate, **respectiv loturile fiind returnate în țara de origine în baza unor suspiciuni**.

Barierile administrative și fitosanitare create în rezultatul intensificării monitorizării importurilor de cartofi din Republica Belarus, reducerea considerabilă a ofertei de produs disponibil pentru a fi comercializat pe piața Republicii Moldova și majorarea cheltuielilor suportate de importatorii vizați de monitorizare, au condiționat circumstanțe favorabile pentru apariția deficitului. Astfel, circumstanțele respective au generat majorarea prețului de comercializare a cartofilor către consumatorii finali.

În Diagrama 3.3.4.3 este reprezentată evoluția stocurilor disponibile în perioada aprilie-mai 2019, precum și evoluția prețului de comercializare cu amănuntul a cartofilor.

Diagrama 3.3.4.3

Din Diagrama 3.3.4.3 se constată pentru perioada aprilie-mai 2019 o **diminuare a stocului disponibil la principalii importatori de cartofi de 1,9 ori.**

Totodată, este evidențiată majorarea semnificativă a prețului de comercializare cu amănuntul a cartofilor, de la 11,15 lei/kg, până la 19,87 lei/kg. Ținând cont de modificările sezoniere și dinamica prețului de comercializare a cartofilor în anii precedenți, modificarea sezonieră urma să fie de până la 12-13 lei/kg.

Prin urmare, deși în planul de monitorizare a fost dispusă prelevarea probelor din loturile de cartof originare din Republica Belarus, Ucraina și Polonia, **ANSA a intensificat controalele doar pentru loturile importate din Republica Belarus.**

În consecință, s-a constatat că **prin acțiunile ANSA au fost limitate drepturile de comercializare a întreprinderilor care cad sub incidența monitorizării și stabilire a condițiilor discriminatorii neprevăzute de lege pentru activitatea acestora.**

Urmare a coroborării datelor Serviciului Vamal cu informația prezentată de ANSA, **au fost identificate mai multe tranzacții de import în perioada retururilor unor loturi de cartofi, de proveniență de la același exportator din Republica Belarus.**

Conform informațiilor analizate, mai multe întreprinderi au avut parte de un tratament diferențiat în lipsa oricăror criterii clare. Deși exportul a fost realizat de la aceleași întreprinderi din Belarus, în aceeași perioadă de timp, rezultatele controalelor fitosanitare au fost diferite, unele loturi fiind returnate în țara de origine, iar altele acceptate pentru import.

Așadar, în cadrul investigației s-a constatat că în perioada aprilie-mai 2019, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) a instituit și intensificat controalele fitosanitare la frontiera de stat, în mod selectiv și discriminator, în privința unor importatori, fapt care a redus considerabil volumul de import.

Tratamentul diferențiat a fost probat și prin actele privind controlul fitosanitar și actele de prestare a serviciilor, conform cărora intrarea mărfii a fost permisă fără prelevarea probelor, cu toate că la momentul respectiv erau în vigoare ordinele ANSA, prin care s-a dispus prelevarea probelor de la **toate loturile de cartofi din Republica Belarus.**

Acțiunile ANSA din lunile aprilie-mai 2019, care au cauzat deficit de cartofi pe piață, au condiționat majorarea semnificativă a prețului de comercializare cu amănuntul a acestora și a condiționat prejudicierea bunăstării consumatorului final în perioada de referință cu circa 78,8 milioane lei.

În consecință, prin Decizia Plenului Consiliul Concurenței nr. DA-17/19-72 din 22.10.2019, a fost constatată încălcarea Legii concurenței de către ANSA, prin limitarea drepturilor întreprinderilor de comercializare și stabilirea de condiții discriminatorii pentru activitatea întreprinderilor care nu sunt prevăzute de lege.

✓ ***Cazul de stabilire de condiții discriminatorii și acordarea de privilegii pentru activitatea întreprinderilor de către Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și Centrul Național de Transfuzie a Sângelui***

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-17/18-19 din 21.03.2019, a fost constatată încălcarea prevederilor art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea concurenței de către Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și Centrul Național de Transfuzie a Sângelui, prin **stabilirea de condiții discriminatorii și acordarea de privilegii pentru activitatea întreprinderilor.**

În cadrul investigației s-a constatat că, întreprinderile care au donat/transmis în folosință gratuită analizatoare de tip închis, ulterior au participat la procedurile privind achiziționarea de reactivi și consumabile. Suplimentar la cele stabilite, s-a constatat că în toate cazurile acestea au fost singurii operatori economici care au oferit reactivi și consumabile compatibile cu tipul analizatorului donat/ transmis în comodat, ofertele acestora fiind desemnate câștigătoare.

Drept consecință s-a concluzionat, că prin încheierea contractelor de comodat/donație, în coroborare cu modul de întocmire a documentației de atribuire, întreprinderile comodatate/ donatare își asigurau câștigul de ofertă la procedurile de achiziții desfășurate în vederea achiziționării consumabilelor necesare funcționalității analizatoarelor medicale de tip închis.

În acest sens, Consiliul Concurenței a prescris Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și Centrului Național de Transfuzie a Sângelui, în cadrul procedurilor de achiziții publice privind procurarea consumabililor și reagenților pentru analizatoarele de tip închis, să țină cont de următoarele:

- a) definirea unor cerințe nediscriminatorii în documentația de atribuire și stabilirea unor specificații tehnice care asigură participarea a cât mai multor întreprinderi;
- b) alegerea produsului principal, inclusiv și în funcție de prețul produsului secundar (*piesele de schimb și consumabilele etc.*) pentru a beneficia de avantajele unei pieți concurențiale;

c) includerea în documentația de atribuire a posibilității ofertării de către întreprinderi la procedurile de achiziții împreună cu reactivele și alte consumabile, și aparatul de tip închis compatibil cu acestea.

De asemenea, Plenul Consiliului Concurenței a recomandat Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale modificarea *Anexei la Ordinului nr. 370 din 05.03. 2018* prin excluderea denumirilor comerciale ale analizatoarelor de tip închis.

✓ ***SRL „Servicii Urbane” vs Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale***

În rezultatul analizei notei privind examinarea plângerii SRL „Servicii Urbane” și materialele aferente acesteia, Plenul Consiliului Concurenței a emis Dispoziția cu privire la inițierea investigației privind semnele încălcării art. 12 din Legea concurenței de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Potrivit plângerii au fost reclamate atribuțiile funcționale ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (*succesor de drepturi și obligații a CSP Chișinău*) referitor la deținerea dreptului de prestare a serviciilor de dezinfectie, dezinsecție și deratizare, îndeplinite concomitent cu funcțiile de control al respectării legislației în domeniul sănătății publice de către întreprinderi, prin prisma procedurii de achiziție publică nr.17/00138 din 07.02.2017.

Reieșind din actele și faptele constatate în cadrul investigației, Plenul Consiliului Concurenței, prin Decizia nr. AAP 10/17-24 din 25.04.2019, a decis încetarea investigației inițiate întrucât nu au fost descoperite probe suficiente pentru a demonstra încălcarea prevederilor art. 12 din Legea concurenței de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni.

Cu toate acestea, în scopul menținerii mediului concurențial normal și crearea condițiilor echitabile de activitate pe piața prestării serviciilor de dezinfectie, dezinsecție și deratizare, acestea urmează a fi prestate de entități separate, de organele abilitate cu funcții de control și supraveghere a respectării legislației în domeniul sănătății publice.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței, **Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale i-a fost recomandată elaborarea și înaintarea propunerilor de modificare a cadrului normativ în vederea separării funcției de control al Agenției Naționale pentru Sănătate Publică de activitatea economică, manifestată prin prestarea serviciilor de dezinfectie, dezinfecție și deratizare.**

✓ ***Întreprinderea „Media Gallery” S.R.L. vs Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicație a Consiliului Municipal Chișinău***

În cadrul Consiliului Concurenței a parvenit plângerea din partea întreprinderii „Media Gallery” S.R.L. Potrivit datelor prezentate în plângere, presupusele acțiuni de concurență neloială s-au manifestat prin refuzul Direcției Generale Transport Public și Căi de Comunicație a Consiliului Municipal Chișinău (*în continuare – DGTPCC*) de a coordona construcția/reconstrucția pavilioanelor stațiilor pentru așteptarea transportului public, amplasarea publicității în aceste stații și favorizarea Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. în privința tuturor stațiilor din mun. Chișinău.

Urmare a investigației s-a constatat că DGTPCC nejustificat a refuzat construcția/reconstrucția acestor stații și a împiedicat concurența pe piața publicității exterioare difuzate la stațiile de transport public pe teritoriul municipiului Chișinău prin acordarea de privilegii neprevăzute de lege.

Ca urmare a investigației, Plenul Consiliului Concurenței, **prin Decizia nr. CN-33/17-04 din 24.01.2019, a calificat acțiunile DGTPCC drept încălcare a prevederilor art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea concurenței.**

DGTPCC și Primăriei municipiului Chișinău i s-a prescris stabilirea listei exhaustive a stațiilor de transport public în mun. Chișinău, gestionate de Î.C.S. „Epamedia” S.R.L.

În data de 11 martie 2019, DGTPCC și Primăria municipiului Chișinău au informat Consiliul Concurenței despre realizarea măsurilor prescrise.

3.3.5 Concentrări economice

3.3.5.1 Notificarea concentrărilor economice

În scopul evaluării compatibilității operațiunilor de concentrare economică cu mediul concurențial, în perioada de raport au fost examinate 24 formulare complete de notificare a unor concentrări economice. Examinarea a 16 formulare a fost finalizată prin decizii de autorizare a concentrărilor economice notificate, examinarea a 5 formulare a fost finalizată prin scrisori de informare despre faptul că, operațiunile notificate nu cad sub incidența Legii concurenței.

De către agenții economici care au renunțat la tranzacție, au fost retrase 2 formulare de notificare, iar un formular de notificare a fost examinat la finele anului 2019, dar Decizia de autorizare a fost emisă la începutul anului 2020.

Cele mai relevante concentrări economice evaluate și autorizate:

✓ *Operațiunea de concentrare economică din sectorul producerii și comercializării cărnii și produselor din carne*

Concentrarea economică ce urma a se realiza prin preluarea controlului unic asupra "Avicola Farm Meat" SRL de către Carmez Processing" SRL, prin încheierea contractului de vânzare-cumpărare a 52,09% din capitalul social al companiei. Întreprinderea "Carmez Processing" SRL, are principalul gen de activitate producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne, preluând controlul asupra "Avicola Farm Meat" SRL. a obținut un furnizor de carne de pasăre care a asigurat, în mare parte, cantitatea de carne pentru procesul de producere și totodată, a exclus cheltuielile de intermediere la achiziționarea cărnii, fapt care a facilitat micșorarea costului de producere și micșorarea prețurilor de vânzare a cărnii, semifabricatelor și a mezelurilor pe piața internă.

✓ *Operațiunile de concentrare economică din sectorul ICT*

În sectorul ICT s-a realizat concentrarea economică cu implicarea întreprinderii "Daac Sistem Integrator" SRL, în care a avut loc transferul de control de la control în comun la control unic. Reieșind din specificul activității desfășurate de părțile implicate în realizarea operațiunii concentrării economice, au fost analizate următoarele piețe relevante ale produsului: piața integrării sistemelor hardware,

piața serviciilor ingineresti, dezvoltarea sistemelor informatice, piața de consultanță IT. Ca urmare a analizei piețelor relevante identificate s-a constatat că, realizarea operațiunii de concentrare economică va implica doar schimbarea calității controlului (*de la control în comun la control unic*) și nu careva schimbări tangibile pe piața produselor din Republica Moldova.

✓ ***Operațiunile de concentrare economică din sectorul retail***

În perioada de raport, au fost analizate 7 formulare de notificare a unor concentrări depuse de întreprinderile **”Alimer Comerț” SRL și ”Moldretail Group” SRL**. Întreprinderea **”Alimer Comerț”** și-a extins rețeaua de magazine **”Family Market”** prin preluarea unor active de la întreprinderile **”Bomi-Servis” SRL**, care își desfășura activitatea în or. Drochia, întreprinderea **”Elantop-Grup” SRL** din or. Fălești, întreprinderea **”Max Rudenco” SRL** din or. Vulcănești și întreprinderea **”Gloria – Qvarc” SRL** din or. Edineț. Rețeaua de magazine **”Linella”** și-a extins aria de acoperire prin operațiunea de concentrare economică care a fost realizată între întreprinderea **”Moldretail Group” SRL** cu **”Slavena Lux” SRL** și **”Business Global Parc” SRL**.

✓ ***Operațiunea de concentrare economică din sectorul medical***

Operațiunea de concentrare economică notificată s-a realizat prin trecerea de la control în comun la control unic asupra întreprinderilor **ÎM ”Excellence” SRL și ”M-Inter-Farma” SA**. Piețele relevante analizate în cadrul operațiunii notificate au fost: piața importului și comercializării cu ridicata și amănuntul a produselor parafarmaceutice și piața acordării asistenței medicale de către instituțiile medico-sanitare pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

✓ ***Operațiunea de concentrare economică din sectorul comercializării mobilei***

Concentrarea economică a fost realizată prin trecerea de la controlul în comun la controlul unic asupra întreprinderilor **”Demarc” SRL, ”Ilcotex – Prim” SRL, ”Miramob Extra” SRL**. Reieșind din specificul activității desfășurate de părțile implicate, concentrarea economică respectivă nu a dus la modificări în ce privește calitatea și costurile produselor/serviciilor vândute/acordate pentru utilizatorii din Republica Moldova.

3.3.5.2 Investigarea concentrărilor economice nenotificate

În perioada de raport au fost în examinare 15 cazuri de concentrări economice nenotificate, dintre care 5 au fost finalizate cu 4 decizii ale Plenului Consiliului Concurenței de autorizare și de aplicare a sancțiunilor, iar o investigație s-a încheiat prin decizia privind încetarea investigației inițiate, deoarece nu au fost identificate probe suficiente privind încălcarea prevederilor legii concurenței.

Prin Deciziile Plenului Consiliului Concurenței, **au fost sancționate 5 întreprinderi pentru nenotificarea concentrărilor economice înainte de punerea în aplicare a acestora**, valoarea totală a amenzilor impuse pentru încălcarea normelor materiale ale Legii concurenței fiind de **746,3 mii lei**.

Descrierea succintă a unor investigații finalizate:

✓ *Concentrarea economică "Narzan" SA și "Elit Fruct"*

Concentrarea economică s-a realizat prin preluarea controlului de către „Narzan” S.A. asupra „Elit Fruct” SRL, cu încălcarea art. 20 alin. (1) și art. 22 alin. (1) din Legea concurenței.

Prin Decizia nr. DCE – 22/18-66 din 13.09.2019, Plenul Consiliului Concurenței a autorizat tranzacția cu constatarea încălcării comise de către „Narzan” SA, pentru punerea în aplicare a tranzacției până la autorizarea de către Consiliul Concurenței aplicând întreprinderii o amendă în mărime de **353,2 mii lei**.

✓ *Concentrarea economică "Valenagro Com" SRL și "Degusto" SRL*

Concentrarea economică s-a realizat prin preluarea controlului de către „Valenagro Com” SRL asupra „Degusto” SRL, cu încălcarea art. 20 alin. (1) și art. 22 alin. (1) din Legea concurenței.

Prin Decizia nr. DCE–19/17-23 din 25.04.2019, Plenul Consiliului Concurenței a autorizat tranzacția cu constatarea încălcării comise de către „Valenagro Com” SRL, pentru punerea în aplicare a tranzacției până la autorizarea de către Consiliul Concurenței aplicând întreprinderii o amendă în mărime de **221 mii lei**.

✓ ***Concentrarea economică "Salubrity Solutions" SRL și "Global Prestservice" SRL***

Concentrarea economică s-a realizat prin preluarea controlului de către „Salubrity Solutions” SRL asupra „Global Prestservice” SRL, cu încălcarea art. 20 alin. (1) și art. 22 alin. (1) din Legea concurenței.

Prin Decizia nr. CEP–20/17–03 din 24.01.2019, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea comisă de către „Salubrity Solutions” SRL și „Global Prestservice” SRL, pentru punerea în aplicare a tranzacției până la autorizarea de către Consiliul Concurenței, aplicând o amendă în sumă de **71,6 mii lei**.

✓ ***Concentrarea economică "Ciao-Cacao" SRL și "Promoauto" SRL***

Concentrarea economică s-a realizat prin preluarea controlului de către „Ciao-Cacao” S.R.L. asupra „Promoauto” S.R.L, cu încălcarea art. 20 alin. (1) și art. 22 alin. (1) din Legea concurenței.

Prin Decizia nr. DCE–10/19-90 din 12.12.2019, Plenul Consiliului Concurenței a autorizat tranzacția cu constatarea încălcării comise de către „Ciao-Cacao” S.R.L. pentru punerea în aplicare a tranzacției până la autorizarea de către Consiliul Concurenței aplicând întreprinderii o amendă în mărime de **28,7 mii lei**.

3.3.6 Publicitatea ilegală

În anul 2019, Consiliul Concurenței a avut în examinare 14 de cazuri contravenționale, urmare a constatării încălcării legislației cu privire la publicitate, fiind constatate încălcări ale legislației cu privire la publicitate, în diferite domenii de interes național, precum:

- activitatea de creditare nebancaară;
- activitatea de comerț cu amănuntul a producătorilor autohtoni cu utilizarea neautorizată a simbolicii de stat;
- activitatea de prestare a serviciilor de intermediere în vederea angajării în câmpul muncii peste hotarele Republicii Moldova.

Urmare a celor constatate, **în privința a 10 companii s-au întocmit procese-verbale cu privire la contravenție** pentru întrunirea semnelor componente de contravenție de la art. 364 alin. (6) din Codul contravențional, materialele cauzelor contravenționale fiind remise spre examinare instanței de judecată.

Amenzile stabilite pe cazurile contravenționale, în baza hotărârilor instanței de judecată, au constituit **61,4 mii lei**.

Descrierea succintă a unor investigații finalizate:

✓ Cauza OCN "Iute Credit" S.R.L.

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 26.02.2020, a fost menținută Hotărârea Judecătorei Chișinău (*sediul Ciocana*) din 18.12.2019, prin care întreprinderii contraveniente i-a fost **aplicată o amendă în mărime de 240 u.c.** pentru încălcarea prevederilor art. 8 și 10 din Legea cu privire la publicitate, prin **difuzarea publicității neautentice în ceea ce privește plățile percepute pentru prestarea serviciilor de creditare nebanară**. În acest context, instanța de judecată a reținut faptul că la data de 01.08.2019, Consiliul Concurenței a constatat că pe pagina web www.iutecredit.md se difuza informație publicitară în ceea ce privește prestarea serviciilor de creditare nebanară. Din informația publicitară respectivă se desprindea faptul că serviciile date sunt gratuite în totalitate, or în publicitatea dată se indica expres că dobânda percepută de organizația de creditare nebanară respectivă echivalează cu 0 % fără perceperea altor comisioane. Deci, difuzorul de publicitate menționa că la acordarea unui credit în sumă de 10.000 lei, urma a fi restituită exact aceeași sumă în decursul unei luni.

Prin efectuarea acțiunilor procedurale de rigoare, s-a stabilit că fapta săvârșită prezintă semnele componente de contravenție de la art. 364 alin. (6) din Codul contravențional al Republicii Moldova, dat fiind **caracterul neautentic al materialului publicitar difuzat**, or contravenientul presta serviciile respective cu perceperea unor anumite plăți aferente – un comision în valoare de 1,5% din suma dată. Prin urmare, **caracterul gratuit al serviciilor respective constituie o menținune neautentică care contravine prevederilor Legii cu privire la publicitate**.

✓ ***Cauza „Strand MD” S.R.L.***

Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău (*sediul Ciocana*) din 26.02.2020, întreprinderii „Strand MD” S.R.L. i-a fost **aplicată o amendă în mărime de 240 u.c.** pentru încălcarea prevederilor art. 8 și 10 din Legea cu privire la publicitate, prin **difuzarea publicității ilegale în ceea ce privește gratuitatea serviciilor de intermediere în vederea plasării în câmpul muncii peste hotarele Republicii Moldova.**

În acest context, instanța de judecată a reținut faptul că, la data de 11.06.2019, Consiliul Concurenței a constatat că pe pagina web www.facebook.com se difuza informație publicitară în ceea ce privește prestarea serviciilor de intermediere de plasare în câmpul muncii peste hotare. Din informația publicitară respectivă se desprinde faptul că serviciile date sunt gratuite în totalitate.

Prin efectuarea acțiunilor procedurale de rigoare, s-a stabilit că fapta săvârșită prezintă semnele componente de contravenție de la art. 364 alin. (6) din Codul contravențional al Republicii Moldova, dat fiind **caracterul neautentic al materialului publicitar difuzat**, or contravenientul presta serviciile respective cu perceperea unor anumite plăți aferente.

Prin urmare, **caracterul gratuit al serviciilor respective constituie o menținune neautentică care contravine prevederilor Legii cu privire la publicitate.**

✓ ***Cauza “GOA Teritoriu” S.R.L.***

Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău (*sediul Ciocana*) din 14.02.2020, întreprinderii contraveniente i-a fost **aplicată o amendă în mărime de 250 u.c.** pentru încălcarea prevederilor art. 7, 8, 10 din Legea cu privire la publicitate, încălcare manifestată prin difuzarea publicității neautentice în ceea ce privește deținerea dreptului de utilizare a simbolicii de stat.

CAPITOLUL IV. AJUTOR DE STAT

4.1 Sinteza rezultatelor înregistrate

Consiliul Concurenței asigură aplicarea și respectarea, de către autoritățile publice și mediul privat a legislației în domeniul ajutorului de stat. În anul 2019, Plenul Consiliului Concurenței a aprobat **Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova, pentru anul 2018.**

În raportul menționat, a fost realizată o analiză a valorii, structurii și a tendințelor înregistrate pe parcursul anilor 2016-2018, în **acordarea ajutoarelor de stat, ajutoarelor de minimis, măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG, monitorizarea ajutoarelor de stat autorizate, precum și implementarea SIRASM.** Raportul cuprinde și informațiile privind realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova prin Acordul de Asociere privind **aliniera schemelor de ajutor de stat existent.** Ulterior, raportul a fost remis Parlamentului Republicii Moldova, Guvernului Republicii Moldova și plasat pe pagina web oficială a autorității.

Tabelul 2

Indicatorii activității Consiliului Concurenței în anii 2017 – 2019
(în domeniul ajutorului de stat)

Nr.	Indicatori	2017	2018	2019
1	Măsuri autorizate	20	16	15
2	Scheme de ajutor de stat existente aliniate	19	14	47
3	Numărul furnizorilor ce au primit acces în SIRASM	252	143	180
4	Numărul furnizorilor ce utilizează SIRASM	809	875	1110
5	Ponderele furnizorilor de ajutor de stat ce utilizează SIRASM din totalul celor care au notificat ajutoare de stat	84%	92%	97%
6	Ponderele furnizorilor de ajutor de stat ce utilizează SIRASM din totalul celor care au raportat ajutoare de stat	88%	100%	100%

Plenul Consiliului Concurenței a autorizat 15 măsuri de sprijin notificate de către furnizorii de ajutor de stat, în valoare totală de cca. **247 mln. lei**, acordate sub formă de subvenții și/sau subsidii, ori reduceri la preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței.

După obiective, ajutoarele de stat autorizate au fost acordate pentru câteva domenii, după cum urmează:

- dezvoltare regională;
- susținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii;
- pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului;
- pentru prestarea serviciului de interes economic general.

În anul 2019, Consiliului Concurenței a finalizat investigația referitor la semnele încălcării legislației în domeniul ajutorului de stat la acordarea măsurii de sprijin, în temeiul Hotărârii de Guvern nr. 1145 din 20.12.2017 pentru aprobarea Regulamentului privind subvenționarea creării locurilor de muncă. Plenul Consiliului Concurenței a constatat faptul că, măsura de sprijin acordată în baza Hotărârii de Guvern nr. 1145 din 20.12.2017, constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat și a autorizat ajutorul de stat pentru subvenționarea creării locurilor de muncă.

4.2 Notificarea și autorizarea ajutorului de stat

În perioada de raport, 97% dintre furnizorii de ajutor de stat, au notificat măsurile de sprijin prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat "Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova" (SIRASM).

Descrierea succintă a unor măsuri de sprijin autorizate:

✓ *Notificarea parvenită de la Primăria municipiului Chișinău, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”.*

Măsura de sprijin a constat în alocarea Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” a resurselor din bugetul municipal, sub formă de subvenții, pentru procurarea autobuzelor, **în sumă de 78 076,4 mii lei**. Astfel, întreprinderea a beneficiat de facilitățile fiscale prevăzute de art. 103 alin. (1) pct. 29 din Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163 din 24.04.1997 – scutirile de la plata taxei pe valoare adăugată în sumă de **15 615,3 mii lei**, aplicate la importul mijloacelor de transport, destinate includerii în capitalul statutar.

✓ *Notificarea parvenită de la Primăria orașului Telenești, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. "Apă-Canal" Telenești*

Măsura de sprijin constă în transmiterea în administrare cu titlu gratuit a stației de epurare a apelor uzate, a trei stații de pompare, a rețelelor de canalizare și a altor bunuri materiale. Valoarea ajutorului de stat pentru prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare oferit Î.M. "Apă-Canal" Telenești fiind de **15 253,3 mii lei**.

✓ *Notificarea parvenită de la Direcția Generală de Dezvoltare Economică a Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia, a constat în intenția de instituire a unei scheme de ajutor de stat pentru dezvoltare regională*

Temei pentru instituirea schemei de ajutor de stat constituie prevederile Strategiei de dezvoltare social-economică a Găgăuziei pentru anii 2017-2022, justificată prin necesitatea susținerii dezvoltării regionale UTA Găgăuzia, prin sprijinirea investițiilor și a creării de noi locuri de muncă. Beneficiarii măsurilor de sprijin autorizate pot fi orice persoană fizică sau juridică, înregistrată, care practică activitate investițională pe teritoriul UTA Găgăuzia.

Măsura de sprijin sub formă de subsidii investiționale se va acorda investitorilor care vor implementa în UTA Găgăuzia proiecte investiționale regionale. Subsițiile investiționale se vor acorda pentru rambursarea costurilor reale eligibile, de pînă la 30 %, dar nu mai mult de 5 milioane de lei per beneficiar, în baza documentelor justificative și expertizei de stat. Bugetul total estimat al schemei de ajutor de stat autorizată, pentru o durată de 5 ani (2019-2023) este de 28 milioane lei, pentru un număr maxim de 15 beneficiari.

✓ ***Notificarea parvenită de la Primăria orașului Călărași, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Gospodăria Comunal-Locativă Călărași”***

Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune fără o contraprestație echivalentă a bunurilor materiale: o autospecială cu utilaj pentru spălarea sistemelor de canalizare și o autospecială pentru colectarea și compactarea DMS. Ajutorul de stat acordat pentru prestarea serviciului de interes economic general – serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate și salubritate Î.M. „Gospodăria Comunal-Locativă Călărași” a constituit **3 137 mii lei**.

✓ ***Notificarea parvenită de la Primăria orașului Ocnîța privind acordarea măsurii de sprijin pentru Întreprinderii Municipale ”Apă-Canal Ocnîța” pentru perioada 2016-2019***

Consiliul Concurenței a examinat notificarea expediată de către Primăria orașului Ocnîța privind acordarea măsurii de sprijin pentru Întreprinderea Municipală ”Apă-Canal Ocnîța”, pentru perioada 2016-2019, prin transmiterea mijloacelor financiare sub formă de subvenții/subsidii, în sumă de **1 537,3 mii lei**, precum și transmiterea în gestiune economică a bunurilor materiale în valoare de **2 603,4 mii lei**, acordată Întreprinderii Municipale ”Apă-Canal Ocnîța”.

✓ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Iurceni, raionul Nisporeni, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. ”Iurceni-Servicii”.***

Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune fără o contraprestație echivalentă a bunurilor materiale: rețelele de apă, rețelele de canalizare, poligonul de gunoi și stația de purificare. Ajutorul de stat acordat Î.M. ”Iurceni-Servicii” pentru prestarea serviciului de interes economic general – serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și salubritate a constituit **2 211,1 mii lei**.

✓ *Notificarea parvenită de la Direcția Generală de Finanțe a UTA Găgăuzia a Comitetului Executiv al Găgăuziei a vizat acordarea unor măsuri de sprijin Întreprinderii de Stat - Publicația Periodică - Ziarul „ВЕСТИ ГАГАУЗИИ”*

Măsura de sprijin constă în acordarea subvențiilor în valoare de **2 025 mii lei** prevăzute în Legea UTA Găgăuzia cu privire la bugetul pentru anul corespunzător, pentru asigurarea publicării tuturor actelor oficiale ale UTA Găgăuzia în buletinul oficial ”EKSPRES-KANON”. De asemenea, măsura de sprijin mai prevede și scutirea de la plata pentru locațiunea spațiului, acordată de Primăria municipiului Comrat, în valoare de **68,2 mii lei**.

✓ *Notificarea parvenită de la Primăria orașului Cricova cu privire la transmiterea în gestiune economică a unor bunuri*

Ajutorul de stat acordat Î.M. "Regia Comunal-Locativă Cricova" este necesar în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și nu va denatura în mod nejustificat concurența. Valoarea actualizată a ajutorului de stat acordat în perioada 2017 – 2037 este de **1 610,9 mii lei**. Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței a fost autorizat ajutorul de stat pentru prestarea serviciului public de aprovizionare cu apă și canalizare acordat Î.M. ”Regia Comunal-Locativă Cricova”.

✓ *Notificarea parvenită de la Primăria municipiului Edineț, care a vizat acordarea unei măsuri de sprijin Întreprinderii Municipale „Apă-Canal Edineț”*

Consiliul Concurenței a examinat notificarea expediată de către Primăria municipiului Edineț, care a vizat acordarea unei măsuri de sprijin Întreprinderii Municipale „Apă-Canal Edineț”, sub formă de subvenții/subsidii în mărime de **1 332 mii lei** în perioada 2017-2018.

✓ *Notificarea parvenită de la Primăria satului Tomai (raionul Ceadâr-Lunga), beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. ”Tomai-Servis”*

Măsura de sprijin constă în transmiterea în gestiune cu titlu gratuit a *rețelelor de alimentare cu apă (31,72 km)*. Valoarea ajutorului de stat pentru prestarea serviciului public de alimentare cu apă acordat Î.M.”Tomai-Servis” pentru perioada 2016-2019, este de **1 283 mii lei**.

✓ ***Notificarea parvenită de la Comitetul executiv al Găgăuziei, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Vitapharm-Com” S.R.L.***

Măsura de sprijin a constat în alocarea Î.M. „Vitapharm-Com” S.R.L. a resurselor din bugetul UTA Găgăuzia, sub formă de subvenții, în sumă de **1 248,7 mii lei.**

✓ ***Notificarea parvenită de la Primăria municipiului Bălți privind acordarea măsurii de sprijin sub forma subsidiilor pentru Î.M. „Gospodăria locativ-comunală Bălți”***

Consiliul Concurenței a examinat notificarea expediată de Primăria municipiului Bălți privind acordarea măsurii de sprijin sub forma subsidiilor pentru Î.M. „Gospodăria locativ-comunală Bălți”, în conformitate cu Decizia Consiliului Municipal Bălți nr. 16/2 din 27.12.2018 cu privire la aprobarea bugetului municipiului Bălți, pe anul 2019 și conform Deciziei Consiliului Municipal Bălți nr. 6/3 din 01.03.2018, în vederea renovării și întreținerii fondului de locuințe.

➤ ***Notificarea parvenită de la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării***

Consiliul Concurenței a examinat notificarea expediată de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării care consta în acordarea subvențiilor teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice de stat direcționate pentru salarizarea și plata contribuțiilor sociale și medicale.

Măsura respectivă de sprijin este acordată, anual, de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării care este fondatorul teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice de stat, de la bugetul de stat.

➤ ***Notificarea măsurii de sprijin privind compensarea parțială a cheltuielilor legate de crearea produselor cinematografice, acordate persoanelor juridice care desfășoară activități în domeniul cinematografiei***

Consiliul Concurenței a autorizat măsura de sprijin privind compensarea parțială a cheltuielilor legate de crearea produselor cinematografice, acordate persoanelor juridice care desfășoară activități în domeniul cinematografiei, constatând faptul că măsura reprezintă ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

➤ ***Notificarea măsurii de sprijin privind modificarea perioadei proiectului de parteneriat public-privat, inițiat prin Hotărârea de Guvern nr. 574 din 07 august 2013 cu privire la parteneriatul public-privat pentru serviciile de dializă***

Consiliul Concurenței a autorizat măsura de sprijin care consta în modificarea perioadei proiectului de parteneriat public-privat, inițiat prin Hotărârea de Guvern nr. 574 din 07 august 2013 cu privire la parteneriatul public-privat pentru serviciile de dializă, conform textului din pct. 1 subpunctul 2) lit. c) din Anexa la Hotărârea de Guvern nr. 1262 din 19 decembrie 2018, de modificare a pct. 11 din Hotărârea de Guvern nr. 574 din 07 august 2013.

4.3 Alinierea schemelor de ajutor de stat existente

Potrivit art. 341 din Acordul de Asociere, unul din angajamentele asumate de Republica Moldova este alinierea schemelor de ajutoare de stat, instituite înainte de 16.08.2013, la acquis-ul UE în materie de ajutor de stat, în termen de 8 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de Asociere. Activitatea de aliniere presupune aducerea în concordanță cu prevederile legislației UE în materie de ajutor de stat, a măsurilor de sprijin instituite de către autoritățile din Republica Moldova, până la intrarea în vigoare a Legii cu privire al ajutorul de stat.

În perioada de raport, au fost examinate mai multe măsuri de sprijin implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat. Astfel, au fost definitive cu emiterea deciziilor Plenului Consiliului Concurenței, 47 scheme de ajutor de stat existent.

Suplimentar, s-a constatat faptul că unele măsuri de sprijin nu mai sunt în vigoare, acestea fiind excluse din lista schemelor de ajutor de stat existent, după cum urmează:

- măsura de sprijin privind emiterea garanțiilor financiare, prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor, în baza produsului de garantare a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor;
- măsura de sprijin privind acordarea de credite cu rate a dobânzilor preferențiale cooperativelor de construcție a locuințelor;
- măsura de sprijin cu privire la emiterea garanțiilor financiare, prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor, în baza Programului de Atragere a Remitențelor în Economie „PARE 1+1”;
- măsura de sprijin privind acordarea de mijloace financiare de către Fondul pentru Eficiență Energetică în baza Apelului de propuneri de proiecte nr. 2 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă;
- măsura de sprijin acordată în baza prevederilor Legii nr. 191/2010 cu privire la acordarea facilităților pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010;

- măsura de sprijin oferită în temeiul art. 4 alin.(18) lit. a) al Legii nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal privind scutirea de vărsarea la buget a TVA la mărfurile produse și serviciile prestate de întreprinderile penitenciare;
- măsurile de sprijin acordată în baza art. 23 și art. 24 al Legii nr. 102/2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- măsura de sprijin privind alocarea mijloacelor financiare pentru Programul de susținere și dezvoltare a sectorului producerii combustibilului din biomasă solidă în Republica Moldova, Componenta 1.2. ”Comercializarea în rate a echipamentului de brichetare/peletizare a biomasei”.

Descrierea succintă a unor scheme de ajutor de stat aliniate în anul 2019:

✓ *Măsurile de sprijin acordate rezidenților incubatoarelor de afaceri*

În vederea alinierii schemelor de ajutor de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, au fost examinate măsurile de sprijin acordate rezidenților incubatoarelor de afaceri. Măsurile de sprijin examinate constau în acordarea spațiilor la un preț mai mic decât cel pe piață rezidenților incubatorului de afaceri și acordarea instruirilor gratis rezidenților. În urma examinării s-a constatat că măsurile de sprijin acordate sub formă de reducere la plata locațiunii și oferirea instruirilor gratis rezidenților incubatoarelor de afaceri constituie scheme de ajutor de minimis.

✓ *Măsura de sprijin referitor la scutirea de la plata impozitului pe venitul creării și funcționării fondului de garanție al ASP, precum și pe venitul destinat acumulării de mijloace prevăzute pentru acoperirea cheltuielilor de deservire și rambursare a creditului extern acordat în vederea implementării Primului Proiect de Cadastru*

Măsura de sprijin acordată potrivit art. 24 alin. (15) lit. d) din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal. În cadrul examinării măsurii de sprijin s-a constatat faptul că facilitatea fiscală analizată este acordată în vederea exercitării unor activități aferente prerogativei statului.

Prin urmare, beneficiarul facilității fiscale examinate nu este beneficiar în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat. Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că măsura de sprijin examinată nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ *Măsura de sprijin conform căreia la calcularea impozitului pe venit, agenții economici, producția activităților de bază ale cărora se determina conform Anexei nr.7, aveau dreptul la reducerea venitului impozabil cu o sumă calculată prin înmulțirea salariului mediu anual pe țară din anul precedent anului fiscal de gestiune la creșterea numărului scriptic mediu al salariaților în anul fiscal de gestiune față de anul precedent, dar nu mai mare de venitul impozabil*

Măsura de sprijin este acordată în baza prevederilor art. 24 alin. (16) din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal. În cadrul examinării facilității fiscale s-a constatat faptul că, prevederile art. 24 alin. (16) din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal au fost ulterior modificate. Ca urmare, facilitatea fiscală analizată nu mai corespunde criteriul de selectivitate, fiind astfel o măsură generală.

✓ *Măsura de sprijin referitor la facilitățile fiscale și vamale la importul de mărfuri autohtone anterior exportate și reintroduse, în termen de 3 ani*

Măsura de sprijin a fost acordată în baza art. 103 alin. (2) lit. b) și art. 124 alin. (8) din Codul fiscal, art. 37 din Codul vamal și art. 28 lit. i) din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal. Ca urmare a examinării măsurii de sprijin s-a constatat că facilitățile fiscale și vamale acordate în baza art. 103 alin. (2) lit. b) și art. 124 alin. (8) din Codul fiscal, art. 37 din Codul vamal și art. 28 lit. i) din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, sunt justificate prin logica fiscală, asigurând respectarea principiului echității fiscale. Prin urmare, măsura de sprijin examinată nu este selectivă, astfel, aceasta nu întrunește cumulativ criteriile prevăzute de prevederile art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat. Astfel, prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a decis că facilitățile fiscale și vamale oferite la importul de mărfuri autohtone anterior exportate și reintroduse, în termen de 3 ani, nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ ***Măsura de sprijin privind alocarea mijloacelor financiare din sursele Fondului Ecologic Național pentru proiecte ce țin de lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor în producție, a altor situații ce pot aduce prejudicii mediului***

Măsura de sprijin este acordată în conformitate cu prevederile art. 85 din Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător și pct. 12 lit. f) din Hotărârea Guvernului nr. 988/1998 despre aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice și prevede alocarea mijloacelor financiare din sursele Fondului Ecologic Național pentru proiecte ce țin de lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor în producție, a altor situații ce pot aduce prejudicii mediului.

Ca urmare a examinării s-a constatat că, măsura de sprijin constituie ajutor de stat și este considerată compatibilă cu mediul concurențial normal, în sensul art. 4 lit. b) al Legii cu privire la ajutorul de stat și este exceptată de la obligația de notificare către Consiliul Concurenței.

✓ ***Măsura de sprijin privind scutirea de la plata impozitului pe venit a asociațiilor de economii și împrumut***

Măsura de sprijin a fost acordată în conformitate cu art. 53² din Codul fiscal al Republicii Moldova, care prevede scutirea de plata impozitului pe venit a asociațiilor de economii și împrumut.

În urma examinării măsurii de sprijin a fost justificată derogarea de la sistemul de referință, manifestată prin caracteristicile particulare ale asociațiilor de economii și împrumut, cum ar fi: acestea acționează în interesul economic al membrilor lor; relațiile cu membrii nu sunt pur comerciale, ci au caracter personal și individual; membrii sunt implicați activ în desfășurarea activității; membrii au dreptul la o distribuție echitabilă a rezultatelor performanței economice.

Astfel, s-a constatat că întrunind criteriul de selectivitate, măsura de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ Măsura de sprijin privind acordarea facilităților fiscale și vamale la importul de mărfuri în cadrul cooperăției de producție

Măsura de sprijin a fost acordată în baza art. 4 al Codului fiscal, Hotărârii Parlamentului nr. 477/1995 pentru ratificarea Acordului cu privire la condițiile generale și mecanismul de susținere a dezvoltării cooperăției de producție a întreprinderilor și ramurilor din țările membre ale Comunității Statelor Independente, Hotărârii Guvernului cu privire la măsurile de realizare a Acordului referitor la condițiile generale și mecanismul de susținere a dezvoltării cooperăției de producție a întreprinderilor și ramurilor statelor membre ale Comunității Statelor Independente și a Protocolului privind mecanismul de realizare a acestui Acord nr. 369/1995.

Drept urmare a examinării măsurii de sprijin s-a constatat că facilitățile fiscale și vamale acordate la importul de mărfuri în cadrul cooperăției de producție sunt oferite în baza Acordului, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 477/1995, care constituie un tratat internațional. Prin încheierea acestui Acord, Republica Moldova și-a asumat responsabilitatea de aplicare a prevederilor Acordului, inclusiv și art. 5 din Acord, fără nici o putere discreționară.

Măsura de sprijin examinată rezultă dintr-un tratat internațional. Potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea cu privire la ajutorul de stat, în cazul în care tratatele internaționale care reglementează domeniul ajutorului de stat și la care Republica Moldova este parte stabilesc alte dispoziții și prevederi decât cele prevăzute în lege, se aplică dispozițiile și prevederile tratatului internațional.

Astfel, măsura de sprijin examinată nu este imputabilă statului și prin urmare, nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ Măsura de sprijin privind scutirea de la plata impozitului pe venit a întreprinderilor penitenciare prevăzută la art. 24 alin. (15) lit. c) din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal

Măsura de sprijin vizează scutirea de la plata impozitului de venit a întreprinderilor penitenciare, profilul cărora este reabilitarea deținuților prin muncă ca una din condițiile principale de integrare socială a acestora.

În rezultatul examinării s-a stabilit că, măsura de sprijin nu constituie ajutor de stat, ci reprezintă prerogativa statului în privința întreprinderilor penitenciare care angajează deținuți în muncă. Astfel, măsura de sprijin acordată ÎS ”Casa de comerț DIP” constituie ajutor de minimis, în sensul prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ *Măsura de sprijin privind scutirea de la plata TVA, fără drept de deducere, a serviciilor legate de jocurile de noroc prestate de către subiecții care desfășoară activitate de întreprinzător în sfera jocurilor de noroc (inclusiv cu folosirea jocurilor automate), cu excepția serviciilor a căror valoare, în totalitate sau parțial, a fost inclusă în miză sau în plata pentru intrare și a altor servicii prestate spectatorilor sau participanților*

Măsura de sprijin a fost acordată în baza prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 14 din Codul fiscal. Urmare a examinării măsurii de sprijin s-a constatat că, criteriul de selectivitate al măsurii de sprijin poate fi justificat în baza argumentelor legate de necesitatea de a lupta contra fraudei sau evaziunii fiscale, necesitatea de a lua în considerare cerințele de contabilitate specifice și principiul neutralității fiscale.

Astfel, neîntrunind criteriul de selectivitate, măsura de sprijin acordată în baza prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 14 din Codul fiscal, nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

Este important de menționat faptul că, **statele membre UE, la fel scutesc de la plata TVA următoarele operațiuni: pariuri, loterii și alte forme de jocuri de noroc, sub rezerva condițiilor și restricțiilor stabilite de fiecare stat membru,** iar Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în jurisprudența sa (*ex.: cazul C-58/09 Leo-Libra pct. 24*), a specificat că, **scutirea de TVA a serviciilor legate de jocurile de noroc, nu este acordată pentru a oferi un tratament mai favorabil în materie de TVA, dar este motivată de dificultatea de a fi aplicată în practică cum ar fi determinarea corectă a valorii impozabile a livrărilor de servicii cu jocuri de noroc.**

✓ ***Măsurile de sprijin sub formă de facilități fiscale și vamale acordate la achiziționarea și importul echipamentelor noi de producere, agenților economici participanți ai „Programului de susținere și dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii”***

Măsurile de sprijin au fost acordate în baza prevederilor art. 7 ale Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind cooperarea tehnică, ratificat prin Legea nr. 225/2008; art. 104 alin. (2) lit. c) din Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; art. 34 din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000; lit. n) din art. 28 și pct. 1 al notei din Anexa nr. 2 la Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380/1997; pct. 9 din Anexa nr. 2 referitor la proiectul „Promovarea eforturilor privind ajustările structurale economice” din Hotărârea Guvernului nr. 246/2010 cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale aferente realizării proiectelor de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, și au constat în:

- scutirea de TVA cu drept de deducere la importul și/sau livrarea pe teritoriul țării a mărfurilor, serviciilor destinate proiectelor de asistență investițională finanțate din contul împrumuturilor și granturilor acordate Guvernului sau acordate cu garanție de stat, din contul împrumuturilor acordate de organismele financiare internaționale (*inclusiv din cota-parte a Guvernului*), precum și din contul granturilor acordate instituțiilor finanțate de la buget;
- scutirea de taxa vamală a mărfurilor importate pe teritoriul Republicii Moldova din contul împrumuturilor și granturilor acordate Guvernului sau acordate cu garanție de stat, din contul împrumuturilor acordate de organismele financiare internaționale (*inclusiv din cota-parte a Guvernului*), destinate realizării proiectelor respective, precum și din contul granturilor acordate instituțiilor finanțate de la buget, conform listei aprobate de Guvern;
- scutirea de la plata taxei pentru efectuarea procedurilor vamale pentru mărfurile și serviciile importate pe teritoriul Republicii Moldova din contul împrumuturilor și granturilor acordate Guvernului sau acordate cu garanție de stat, din contul împrumuturilor acordate de organismele financiare

internaționale (*inclusiv din cota-parte a Guvernului*), destinate realizării proiectelor respective, precum și din contul granturilor acordate instituțiilor finanțate de la buget, conform listei aprobate de Guvern.

În urma examinării măsurilor de sprijin, s-a constatat că facilitățile fiscale și vamale menționate supra, nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ ***Măsura de sprijin privind alocarea mijloacelor financiare din sursele Fondului Ecologic Național pentru proiecte ce țin de organizarea și gestionarea sistemului de informație și reclamă ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice***

Măsura de sprijin a fost acordată în baza art. 85 din Legea 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător și pct. 12 lit. c) din Hotărârea Guvernului nr. 988/1998 despre aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice.

Măsura de sprijin a constat în alocarea mijloacelor financiare din sursele Fondului Ecologic Național pentru proiecte ce țin de organizarea și gestionarea sistemului de informație și reclamă ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice.

În rezultatul examinării schemei de ajutor de stat existent s-a constatat că, măsura de sprijin se aplică beneficiarilor care nu practică activități economice pentru proiectele finanțate și respectiv, nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ ***Măsura de sprijin referitor la scutirea de la plata T.V.A. fără drept de deducere, serviciile legate de îngrijirea bolnavilor și bătrânilor, precum și mărfurile, din contul organizațiilor de binefacere, destinate pregătirii pachetelor pentru bătrânii nevoiași și distribuite lor gratuit***

Măsura de sprijin este acordată potrivit art. 103 alin. (1) pct. 9) din Codul fiscal nr. 1163/1997, iar în cadrul examinării s-a constatat faptul că facilitatea fiscală analizată este justificată în sensul asigurării principiului echității fiscale, prevăzut la art. 6 alin. (8) din Codul fiscal, potrivit căruia sarcina fiscală urmează a fi stabilită în funcție de puterea contributivă a fiecăruia, asigurând-se impunerea diferită a veniturilor, în funcție de mărimea acestora.

Prin urmare, beneficiarii facilității fiscale examinate nu sunt beneficiari în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat. Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței, s-a constatat că măsura de sprijin examinată nu reprezintă ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

✓ ***Măsura de sprijin referitor la scutirile aplicate utilajului, echipamentului și atributelor de gratificație primite ca donații de Comitetul Național Olimpic și Sportiv și federațiile sportive naționale de profil de la Comitetul Internațional Olimpic, de la federațiile sportive europene și internaționale***

Măsura de sprijin este acordată potrivit art. 103 alin. (1) pct. 26) din Codul fiscal nr. 1163/1997 și art. 28 lit. o) și pct. 2 din Nota la Anexa nr.2 la Legea nr. 1380 din 20.11.1997 cu privire la tariful vamal.

Ca urmare a examinării măsurii de sprijin s-a constatat faptul că, întrunirea criteriilor din art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat se referă la situația acordării măsurii de sprijin beneficiarilor direcți și indirecti ai scutirilor aplicate utilajului, echipamentului și atributelor de gratificație primite ca donații de Comitetul Național Olimpic și Sportiv și federațiile sportive naționale de profil, și anume întreprinderile care practică activitate de întreprinzător și care au primit utilajele respective cu titlu gratuit.

Astfel, prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a stabilit că, măsura de sprijin examinată constituie ajutor de minimis pentru beneficiarii direcți și indirecti ai echipamentelor sportive, angajați într-o activitate economică.

✓ ***Măsura de sprijin referitor la scutirea de la plata T.V.A. fără drept de deducere, serviciile de înhumare și incinerare a corpurilor umane sau animale și activități conexe***

Măsura de sprijin este acordată potrivit art. 103 alin. (1) pct. 15) din Codul fiscal nr. 1163/1997, iar în cadrul examinării s-a constatat faptul că facilitatea fiscală analizată este justificată în sensul asigurării principiului echității fiscale, prevăzut la art. 6 alin. (8) din Codul fiscal, potrivit căruia sarcina fiscală urmează a fi stabilită în funcție de puterea contributivă a fiecăruia, asigurând-se impunerea diferită a veniturilor, în funcție de mărimea acestora.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că, măsura de sprijin examinată nu reprezintă ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat. Totodată, este important de menționat faptul că beneficiarii finali ai măsurii de sprijin, care au parte de serviciile oferite de întreprinderile prestatoare de servicii de înhumare și incinerare a corpurilor umane sau animale și activități conexe, sunt persoanele fizice.

4.4 Implementarea SI automatizat Registrul ajutoarelor de stat

În vederea realizării angajamentului asumat prin art. 342 din Acordul de Asociere și de necesitatea creșterii transparenței în operațiunile de acordare a ajutorului de stat a fost instituit ”Sistemului Informațional Automatizat Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova”.

Tabelul 3

Evoluția implementării și utilizării SIRASM în anii 2017 – 2019

Nr.	Indicatori	2017	2018	2019
Legea 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat				
1	Numărul furnizorilor de ajutor de stat ce au primit acces pentru utilizarea SIRASM	252	143	180
2	Numărul furnizorilor de ajutor de stat ce utilizează SIRASM	809	875	1110
3	Ponderea furnizorilor de ajutor de stat ce utilizează SIRASM din totalul celor care au notificat ajutoare de stat	84%	92%	97%
4	Ponderea furnizorilor de ajutor de stat ce utilizează SIRASM din totalul celor care au raportat ajutoare de stat	88%	100%	100%

În anul 2019, de către Consiliul Concurenței a fost oferit acces la 180 de furnizori de ajutor de stat, astfel încât la sfârșitul anului, 1110 de furnizori de ajutor de stat erau conectați la sistemul SIRASM. Drept rezultat, toți furnizorii de ajutor de stat și de minimis au raportat măsurile de sprijin prin intermediul SIRASM.

Creșterea numărului de autorități publice care utilizează SIRASM în activitatea de notificare și raportare a ajutorului de stat a fost menținută. Acest fapt a asigurat transparența în procesul de colectare și analiza datelor privind ajutoarele de stat și de minimis acordate.

Această tendință pozitivă se datorează și acțiunilor de promovare a culturii concurențiale în domeniul ajutorului de stat, realizate prin organizarea seminarelor, ședințelor și meselor rotunde cu furnizorii, atât la sediul Consiliului Concurenței, cât și în regiunile țării.

CAPITOLUL V. ORGANIZAREA CONSILIULUI CONCURENȚEI

5.1 Organizare și resurse umane

La data de 07.02.2019, prin Hotărârea nr. 8, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat noua structură organizatorică și efectivul-limită al Consiliului Concurenței. Modificarea dată a fost operată urmare a analizei activității instituționale în condițiile legislației în domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității, dar și generalizării activităților realizate de către Consiliul Concurenței pe întreaga perioadă de activitate.

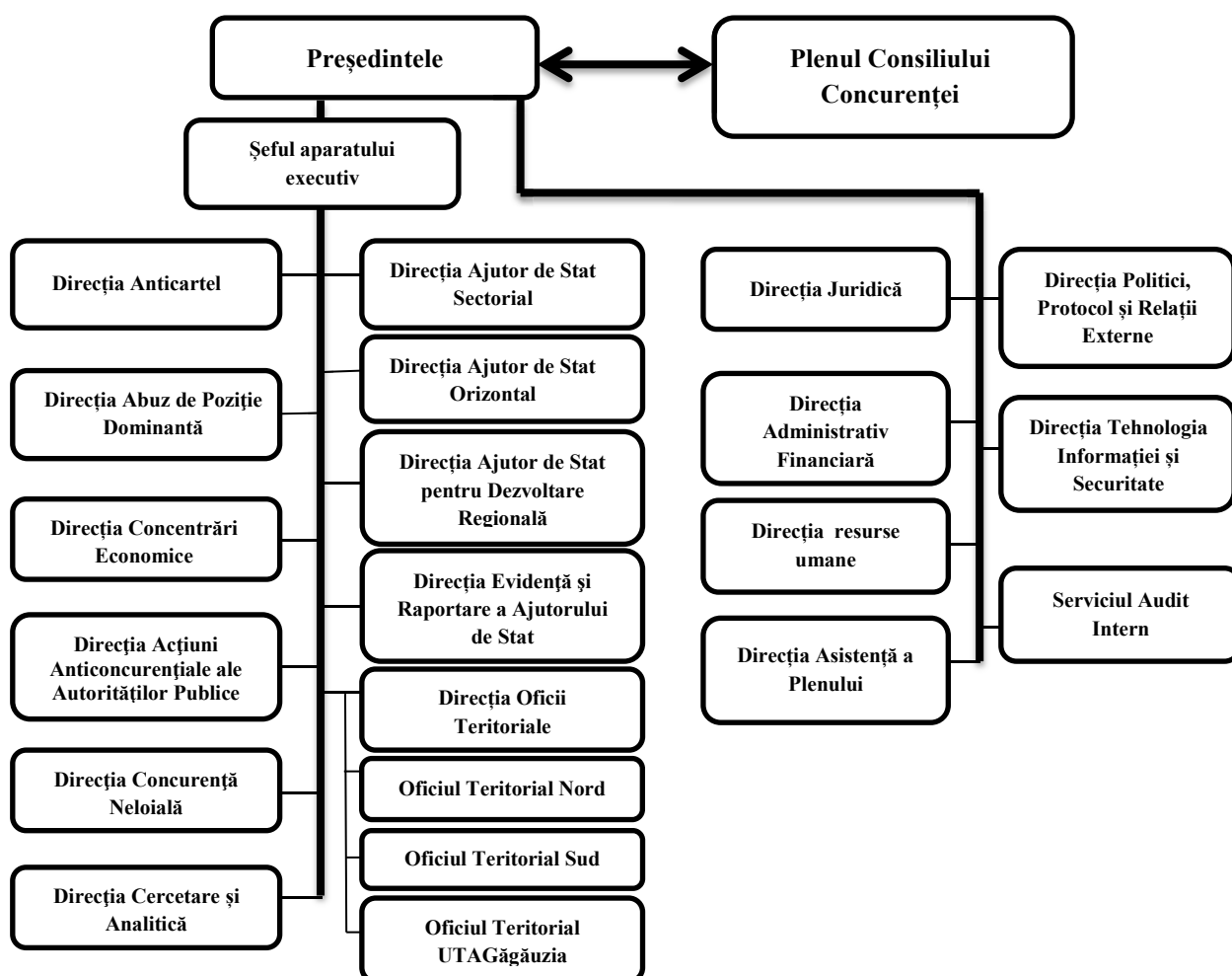

Fig. 1 Organigrama Consiliului Concurenței

Conform structurii aprobate, Consiliul Concurenței este constituit din conducere, aparat executiv, 11 subdiviziuni specializate, 7 subdiviziuni operaționale și 3 filiale teritoriale (*care activează în regiunile Nord, Sud și UTA Găgăuzia*), în total efectivul limită fiind de 130 unități de personal.

Tabelul 4

Structura organizatorică a Consiliului Concurenței

Subdiviziunea structurală	Numărul de unități	Ponderea
Conducere		
Plenul Consiliului Concurenței	5	3,9 %
Aparatul Executiv	1	0,8 %
Direcțiile specializate, total:	90	69,2 %
<i>Direcțiile de concurență</i>	45	34,6 %
<i>Direcțiile de ajutor de stat</i>	25	19,2 %
<i>Direcția Oficii Teritoriale</i>	12	9,2 %
<i>Direcția Juridică</i>	8	6,2 %
Direcțiile operaționale	34	26,1 %
Total:	130	100 %

Personalul constituie sursa-cheie a Consiliului Concurenței, asigurând creșterea eficienței întregii autorități și susținerea realizării obiectivelor strategice, prin dezvoltarea cunoștințelor și competențelor individuale, precum și prin creșterea eficienței muncii în echipă, ceea ce va contribui la creșterea economiei naționale și sporirea bunăstării consumatorilor.

La data de 31.12.2019, numărul total de angajați al Consiliului Concurenței constituia 90 de persoane, dintre care 5 persoane cu statut de demnitate publică (*membrii Plenului Consiliului Concurenței*), 80 persoane care dețin statut de funcționar public (*58 cu atribuții de investigare și 22 cu atribuții administrative*) și 5 persoane reprezentau personalul tehnic.

Tabelul 5

Gradul de acoperire cu personal, la finele anului 2019

Subdiviziunea structurală	Numărul de unități		Gradul de acoperire
	aprobate	ocupate	
Conducere			
Plenul Consiliului Concurenței	5	5	100 %
Aparatul Executiv	1	1	100 %
Direcțiile specializate, total:	90	57	63,3 %
<i>Direcțiile de concurență</i>	45	26	57,8 %
<i>Direcțiile de ajutor de stat</i>	25	17	68 %
<i>Direcția Oficii Teritoriale</i>	12	9	75 %
<i>Direcția Juridică</i>	8	5	62,5 %
Direcțiile operaționale	34	27	79,4 %
Total:	130	90	69,2 %

Gradul scăzut de ocupare a funcțiilor publice vacante se datorează nivelului scăzut al cunoștințelor și experienței în domeniul concurenței și ajutorului de stat, manifestat de către candidați, dar nu în ultimul rând, și nivelului de salarizare neconcordat complexității atribuțiilor și competențelor solicitate de activitatea ce urmează a fi desfășurată.

Tabelul 6

Gradul de acoperire cu personal în dependență de nivelul funcției

	Funcție de demnitate publică	Funcție publică de conducere de nivel superior	Funcție publică de conducere	Funcție publică de execuție	Post de deservire tehnică	Total efectiv persoane
Efectivul-limită de personal la 31.12.2019, unități	5	1	35	84	5	130
Funcții publice/posturi ocupate la 31.12.2019, persoane	5	1	30	49	5	90
Gradul de ocupare a funcțiilor publice/posturilor, %	100%	100%	86%	58%	100%	69,2%

Gradul de acoperire cu personal a constituit 69,2%, care s-a majorat față de anii precedenți, în mare parte datorită reducerii gradului de fluctuație.

Tabelul 7

Gradul de acoperire cu personal pentru anii 2017 – 2019

Anul	Numărul de unități aprobate	Efectiv angajați	Gradul de acoperire
2017	132	76	57,6 %
2018	132	82	62 %
2019	130	90	69,2 %

În perioada de referință au fost scoase la concurs 30 de funcții publice, dintre care 18 au fost ocupate. Numărul de persoane (*dosare*) care au aplicat la concursurile de angajare pe parcursul anului 2019, constituie – 62.

Până la finele anului, au fost ocupate 29 de funcții/posturi (*18 prin concurs, 10 prin transfer extern și 1 prin contract*).

Din numărul total de funcționari publici angajați, 17 au fost debutanți, dintre care 16 au finalizat perioada de probă și au fost confirmați în funcția publică. Întrucât Consiliul Concurenței a stabilit standarde înalte de profesionalism pentru angajați, tot personalul nou angajat a beneficiat de integrare socio-profesională și a participat la cursuri de formare profesională, atât interne, cât și externe.

De asemenea, au fost încetate 22 rapoarte de serviciu/relații de muncă. Drept rezultat, **gradul de fluctuație a personalului pentru anul 2019 a constituit 25%**, în scădere față de anii precedenți.

Tabelul 8

Fluctuația personalului în anii 2017 – 2019

Anul	Nr. mediu de angajați	Nr. de persoane care au încetat raporturile de serviciu/relațiile de muncă	Fluctuația
2017	70	33	47 %
2018	82	23	28 %
2019	89	22	25 %

Un alt element esențial pentru o activitate de succes a autorității de concurență este **experiența personalului în domeniu**. În conformitate cu studiile internaționale realizate de către OECD, formarea profesională a unui specialist în domeniul concurenței, durează de la 3 până la 5 ani (*în unele domenii specifice, chiar și mai mult de 10 ani*) de activitate în cadrul autorității de concurență. Respectiv, angajații cu o vechime mai mică de 3 ani de activitate în cadrul autorității de concurență, sunt clasificați ca *”începători”*.

Tabelul 9

Structura personalului, în funcție de vechimea în muncă în domeniul concurenței și ajutorului de stat (anul 2019)

Vechimea în muncă	Persoane	Ponderea
< 2 ani	27	47,4 %
2 – 4 ani	17	29,8 %
5 – 10 ani	9	15,8 %
> 10 ani	4	7,0 %
Total:	57	100%

Constatăm faptul că cca. jumătate (47,4%) din angajații Consiliului Concurenței, pot fi clasificați ca și *”începători”*, având o vechime în muncă în domeniu, mai mică de 2 ani, iar cca. o treime (29,8%) sunt în proces de formare profesională avansată, cu o vechime de muncă în domeniu, cuprinsă între 2 și 4 ani. Astfel, la personalul *”calificat”* și *”înalt calificat”*, pot fi atribuiți doar a cincea parte (22,8%) din angajații autorității, care reprezintă în fapt, nucleul ce asigură păstrarea memoriei instituționale, transmiterea experienței și cunoștințelor către ceilalți angajați.

Un sistem eficient de **dezvoltare profesională continuă** este absolut necesar pentru obținerea și menținerea unui nivel înalt de performanță. Dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici s-a realizat prin activități de instruire de diferite tipuri și forme în vederea aprofundării și actualizării cunoștințelor, dezvoltării abilităților și modelării atitudinilor/comportamentelor necesare pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu.

Astfel, pe parcursul anului, 99 de salariați ai Consiliului Concurenței au beneficiat de **7671 ore** de instruire interne și externe.

Tabelul 10

Tipul și numărul de ore de instruire petrecute în anul 2019

Tipul instruirilor	Nr. de persoane care au participat	Numărul de ore de instruire
Interne	97	5364
Externe, dintre care:	52	2307
• în țară	27	813
• în străinătate	31	1494
Total	99	7671

În cadrul Consiliului Concurenței o atenție deosebită este acordată **respectării egalității de gen**, astfel încât, în structura funcțiilor/posturilor ocupate în perioada dată, ponderea bărbaților a fost de 46,7%, iar cea a femeilor de 53,3%.

Tabelul 11

Structura personalului Consiliului Concurenței în funcție de gen pentru anii 2017 – 2019

Anul	Total angajați	Bărbați	Pondere	Femei	Pondere
2017	76	38	50 %	38	50 %
2018	82	39	47,6 %	43	52,4 %
2019	90	42	46,7 %	48	53,3 %

Tabelul 12

Structura personalului Consiliului Concurenței în funcție de gen, angajați în funcții de conducere pentru anii 2017 – 2019

Anul	Total angajați	Bărbați	Pondere	Femei	Pondere
2017	18	6	33,3 %	12	66,7 %
2018	21	7	33,3 %	14	66,7 %
2019	30	15	50 %	15	50 %

5.2 Resurse financiare

În conformitate cu art. 36 alin. (1) din Legea concurenței, activitatea Consiliului Concurenței se finanțează de la bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală, inclusiv din veniturile colectate.

Astfel, prin *Legea bugetului de stat pentru anul 2019 nr.303 din 30 noiembrie 2018*, în anul 2019 limita de cheltuieli aprobată pentru activitatea Consiliului Concurenței a constituit 24 030,7 mii lei. Ulterior, în baza *Legii nr.112 din 4 septembrie 2019 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019 nr.303/2018*, a fost modificată la 25 121,4 mii lei, fiind redus cu 489,3 mii lei la Capitolul "Finanțare de la bugetul de stat" și majorat cu 1 580,0 mii lei capitolul "Încasările de la prestarea serviciilor cu plată", formate din perceperea taxei pentru notificarea concentrărilor economice, în baza Legii concurenței.

Tabelul 13

Alocațiile bugetare aprobate, precizate și executate în anul 2019 (mii lei)

	Aprobat 2019	Precizat		Executat 31.12.2019	Rata executării
		04.09.2019	devierea		
Finanțare de la buget	23 680,7	23 191,4	-489,3	22 822,1	98,4 %
Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	350,0	1 930,0	+1 580,0	2 036,0	105,5%
TOTAL	24 030,7	25 121,4	+1 090,7	24 858,1	99,0 %
Cheltuieli	23 288,1	24 094,4	+806,3	23 817,4	98,9 %
Active nefinanciare	742,6	1 027,0	+284,4	1 002,5	97,6 %
TOTAL	24 030,7	25 121,4	+1 090,7	24 819,9	98,8 %

Pentru perioada de raport executarea bugetului a fost la nivel de 98,8%.

Veniturile efective au constituit 1 697,2 mii lei, încasate din 24 notificări (8 depuse în anul 2018 și 16 în anul 2019). Comparativ cu anii precedenți, acest indicator are valoarea maximă în perioada raportată. Acest fapt denotă creșterea conștientizării mediului de afaceri ca rezultat al acțiunilor de promovare a culturii concurențiale.

Tabelul 14

Veniturile efective în perioada anilor 2017 – 2019 (mii lei)

		2017	2018	2019
1	Finanțare de la buget	19 128,1	22 848,1	22 822,1
2	Venituri efective de la prestarea serviciilor cu plată	392,0	312,3	1 697,2
3	Alte venituri	1,9	-	118,0
Total:		19 822,0	26 160,4	24 637,4
<i>Pondereea veniturilor efective în bugetul total</i>		<i>3,5 %</i>	<i>1,3 %</i>	<i>6,9 %</i>

Pentru o imagine de ansamblu asupra **utilizării resurselor financiare** aprobate pentru asigurarea activității Consiliului Concurenței, este prezentată structura cheltuielilor repartizate pe categorii, cu indicarea ponderii în totalul cheltuielilor.

Tabelul 15

Pondereea cheltuielilor executate în anul 2019 (mii lei)

		Valoarea	Pondereea
1	Cheltuieli de personal	16 684,6	67,2 %
2	Plata mărfurilor și serviciilor	6 807,5	27,4 %
3	Procurarea mijloacelor fixe	384,3	1,6 %
4	Deplasări în interes de serviciu	533,4	2,1 %
5	Alte cheltuieli	410,1	1,7 %
Total:		24 819,9	100%

La începutul anului 2019, situația pe **Activul și Pasivul bilanțului** constituie **4 457,4 mii lei**, iar la situația din 31.12.2019 – **2 466,8 mii lei**.

Soldul mijloacelor fixe la finele perioadei de raportare – **9 480,3 mii lei**.

Creanțele interne la situația din 31 decembrie 2019 – **52,1 mii lei**.

Datoriile interne la situația din 31 decembrie 2019 – **1 676,1 mii lei**.

Este important de menționat faptul că, la Capitolul "Alte cheltuieli" sunt reflectate indemnizațiile de eliberare din serviciu, calculate în conformitate cu prevederile art. 17 al Legii nr. 199 din 16 iulie 2010 Cu privire la statul persoanelor cu funcții de demnitate publică și art. 42 al Legii nr.158 din 7 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă.

Pentru identificarea evoluției **nivelului asigurării cu resurse financiare** a activității Consiliului Concurenței, precum și utilizării pe categorii a acestora, mai jos este prezentarea indicatorilor în evoluție pentru ultimii 3 ani, cu indicarea devierilor Δ față de anii precedenți, acolo unde este cazul.

Tabelul 16

Cheltuieli precizate și executate în perioada anilor 2017 – 2019 (mii lei)

	2017		2018		2019	
		<i>Δ față de anul precedent</i>		<i>Δ față de anul precedent</i>		<i>Δ față de anul precedent</i>
Precizat	19 822,2	+12,7%	23 160,4	+16,8%	25 121,4	+8,5%
Executat	19 820,1	+12,7%	23 160,4	+16,9%	24 819,9	+7,2%

Tabelul 17

Cheltuieli executate în perioada anilor 2017 – 2019 (mii lei)

		2017	2018	2019
1	Cheltuieli de personal	11 600,0	15 641,3	16 684,6
2	Plata mărfurilor și serviciilor	6 350,8	6 672,2	6 807,5
3	Procurarea mijloacelor fixe	1 134,0	356,0	384,3
4	Deplasări în interes de serviciu	656,7	394,5	533,4
5	Alte cheltuieli	78,6	96,4	410,1
	Total	19 820,1	23 160,4	24 819,9

În concluzie, analiza denotă o creștere a limitelor de alocații per total, majorarea fiind pentru linia de **”cheltuieli de personal”**, datorită modificărilor în domeniul legislativ specific salarizării, pe când per ansamblu **pentru ”achiziționare de servicii și active”**, alocațiile sunt sub nivelul anului 2017.

5.3 Activitatea juridică

În perioada de raportare, activitatea juridică a Consiliului Concurenței a fost orientată pe trei direcții prioritare, după cum urmează:

- Propuneri de perfecționare a cadrului normativ ce vizează domeniul concurenței.
- Activitatea de avizare a actelor normative.
- Reprezentarea în instanțele de judecată.

Tabelul 18

Rezultatele și Indicatorii activității juridice în perioada anilor 2017 – 2019

Nr.	Indicatori	2017	2018	2019
1	Numărul de avize elaborate	89	120	106
2	Numărul de cazuri aflate pe rol în instanțele de judecată	54	74	75
3	Numărul de cazuri de judecată finalizate:	19	27	21
	- în favoarea Consiliului Concurenței	17	21	17
	- în defavoarea Consiliului Concurenței	2	6	4
4	Numărul de cauze contravenționale finalizate în instanța de judecată:	62	58	14
	- menținută propunerea agentului constator	56	53	12
	- anulat procesul-verbal contravențional	6	5	2

5.3.1 Propuneri de perfecționare a cadrului normativ ce vizează domeniul concurenței și publicității

Pe parcursul anului 2019, în scopul îmbunătățirii cadrului normativ ce ține de domeniul concurenței, au fost elaborate următoarele propuneri de modificare a actelor normative:

- ✓ **În vederea concretizării domeniului de competență a Consiliului Concurenței la constatarea contravențiilor ce țin de încălcarea legislației cu privire la publicitate au fost elaborate și prezentate propuneri pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008**

Ținând cont de faptul că, prin modificarea din 19.07.2018 la Legea cu privire la publicitate, Consiliul Concurenței exercită, în limitele competenței sale, controlul de stat asupra implementării legislației cu privire la publicitate, sub aspectul respectării drepturilor agenților economici, Consiliul Concurenței a propus modificări la Codul contravențional pentru a aduce în concordanță aceste acte normative.

În acest context, s-a propus completarea Codului contravențional concretizând faptul că, Consiliul Concurenței va constata și examina contravențiile privind încălcarea legislației cu privire la publicitate prevăzute de Codul contravențional, doar în domeniile de activitate ce țin de competența sa.

Pentru a asigura atragerea la răspundere contravențională pentru celelalte fapte contravenționale de încălcare a legislației cu privire la publicitate ce nu vizează drepturile agenților economici, Consiliului Concurenței a propus atribuirea competenței de constatare și examinare a contravențiilor Ministerului Afacerilor Interne. Pentru a fi inițiate și promovate propunerile de modificare a Codului contravențional, Consiliul Concurenței a transmis către Ministerul Justiției propunerile sale în vederea includerii acestora în proiectul unic de modificare a Codului contravențional promovat de minister.

✓ **În vederea implementării mecanismului informatorilor de concurență, s-a elaborat și prezentat propuneri de modificarea a Legii concurenței**

Astfel, Consiliul Concurenței, în scopul realizării Programului Național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020, a elaborat propuneri de modificare a Legii concurenței, în vederea implementării mecanismului informatorilor de concurență.

Necesitatea implementării acestui mecanism de informatori la stabilirea acordurilor anticoncurențiale și la identificarea operațiunilor de concentrare economică este dictată de dificultatea descoperirii acordurilor anticoncurențiale grave cu care se confruntă autoritățile de concurență și de nevoia de a diversifica și eficientiza instrumentele pe care Consiliul Concurenței le utilizează la examinarea și constatarea cazurilor de acorduri anticoncurențiale grave precum și la detectarea, evaluarea și constatarea cazurilor de operațiuni de concentrare economică.

Adoptarea acestor propuneri de modificare a Legii concurenței, va asigura dreptul persoanelor fizice, voluntar, să ofere informații Consiliului Concurenței referitor la existența acordurilor anticoncurențiale sau încălcări referitoare la operațiuni de concentrare economică, precum dreptul de a li se proteja identitatea acestora și dreptul de a primi o recompensă bănească.

Pentru a fi inițiate și promovate propunerile de modificare a Legii concurenței ce vizează implementarea mecanismului informatorilor de concurență, Consiliul Concurenței a transmis propunerile către Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Ca urmare, Ministerul Economiei și Infrastructurii a comunicat despre lipsa posibilității de a prelua sub gestiune inițierea și promovarea proiectului de lege propus, având în vedere că agenda sa pentru anul 2019 este încărcată. Respectiv, aceste propuneri urmează a fi incluse în proiectul de modificare a legislației naționale în domeniul concurenței prin armonizarea acesteia cu Directiva (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre, astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne.

5.3.2 Activitatea de avizare a actelor normative

Adoptarea și implementarea de prevederi normative care mențin sau stabilesc bariere în calea liberei concurențe pe piață sau favorizează practicile anticoncurențiale ale întreprinderilor și ale autorităților publice centrale sau locale, au efect negativ asupra dezvoltării economice și asupra bunăstării consumatorilor.

În scopul asigurării cadrului juridic de protecție a concurenței, precum și în vederea prevenirii practicilor anticoncurențiale ale întreprinderilor și ale autorităților publice, Consiliul Concurenței elaborează avize la proiecte de acte normative, evaluând astfel impactul de reglementare al proiectelor actelor normative asupra mediului concurențial din Republica Moldova.

Prin această activitate se urmărește identificarea și evaluarea *ex-ante* a prevederilor actelor normative cu posibil impact negativ asupra mediului concurențial din Republica Moldova, precum și formularea obiecțiilor și recomandărilor menite să aducă noile prevederi în concordanță cu principiile concurențiale.

În vederea evaluării impactului de reglementare asupra mediului concurențial, **Consiliul Concurenței a avizat 106 de proiecte de acte normative, dintre care, la 57 au fost prezentate propuneri și recomandări de respectare a cadrului normativ din domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității, în vederea asigurării concurenței.**

În continuare sunt menționate principalele proiecte de acte normative asupra cărora Consiliul Concurenței a prezentat obiecții și propuneri în anul 2019, având în vedere posibilul impact al acestora asupra mediului concurențial din Republica Moldova. Lista completă este redată în Anexa nr. 5.

✓ **Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează serviciile de pază**

Problema barierilor de reglementare pe piața prestării serviciilor de pază și limitării concurenței pe acest segment de piață a fost una dintre preocupările Consiliului Concurenței, asupra căreia și-a expus îngrijorările și în avizele anterioare elaborate la proiecte de acte legislative ce vizau serviciul de pază.

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative, propunea operarea modificării la Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază, prin care se interzicea, activitatea particulară de pază de a fi practică la obiectivele de importanță majoră, la instituțiile statului, la întreprinderile cu capital preponderant de stat, la Banca Națională a Moldovei și alte obiective stabilite în lista obiectivelor a căror pază nu poate fi efectuată de către organizațiile particulare de pază. Aceste propuneri de modificare a Legii nr. 283/2003 și Legii nr 845/1992 reinstituiau barierele de reglementare pe piața prestării serviciilor de pază ce au existat și anterior până în anul 2016.

Consiliul Concurenței nu a susținut proiectul de lege respectiv, din motiv că ar putea avea impact negativ asupra mediului concurențial prin limitarea accesului pe piața prestării serviciilor de pază ale obiectivelor de importanță strategică pentru întreprinderile particulare și favoriza întreprinderile de stat: Î.S. „Servicii Pază a MAI”, Î.S. „Scutul Energic” și Î.S. „Detașamentul de Pază Paramilitară.

Luând în considerare obiecțiile Consiliului Concurenței și potențialul impact negativ asupra concurenței pe piața serviciilor de pază proiectul de lege a fost retras din Parlament la data de 23.12.2019.

✓ **Proiectul hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la modul de prezentare și avizare a calculelor actuariale ale primelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto**

Proiectul hotărârii stabilea că asiguratorii (reasiguratorii) care înregistrează rata de solvabilitate la sfârșitul anului precedent de gestiune sub nivelul de 120 % nu sunt în drept să comercializeze polițe RCA și Carte Verde.

Consiliul Concurenței a atenționat că, proiectul de hotărâre prevede cerințe mai restrictive și mai exagerate față de rata de solvabilitate, în raport cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009, precum și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 2/1 din 21 ianuarie 2011, cu 20 puncte procentuale.

În acest sens, Consiliul Concurenței a comunicat că luând în considerare indicii de bază ai companiilor de asigurare din Republica Moldova pentru trimestrul I al anului 2019, ce țin de rata de solvabilitate al celor 14 companii de asigurări (reasigurări) ce comercializează polițe RCA, doar 4 companii, întrunesc cerința propusă privind rata de solvabilitate de 120%, respectiv, restul 10 companii de asigurare ar putea fi limitate în dreptul de comercializare a polițelor RCA.

În condițiile cerințelor Uniunii Europene și a prevederilor Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 2/1 din 21 ianuarie 2011 de 100% a ratei de solvabilitate, din 14 companii de asigurare ce comercializează polițe RCA, 12 companii ar putea să rămână să activeze pe piață și doar 2 companii de asigurare ar putea fi limitate în dreptul de comercializare a polițelor RCA.

Cât privește rata de solvabilitate al celor 9 companii de asigurări (reasigurări) ce comercializează polițe Carte Verde, Consiliul Concurenței a comunicat că doar 4 companii, întrunesc cerința propusă privind rata de solvabilitate de 120%, respectiv, restul 5 companii de asigurare ar putea fi limitate în dreptul de comercializare a polițelor Carte Verde.

În condițiile cerințelor Uniunii Europene și a prevederilor Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 2/1 din 21 ianuarie 2011 de 100% a ratei de solvabilitate, din 9 companii de asigurare ce comercializează polițe Carte Verde, 8 companii ar putea să rămână să activeze pe piața dată și doar o companie de asigurare ar putea fi limitată în dreptul de comercializare a polițelor Carte Verde.

Astfel, întru asigurarea concurenței în domeniul serviciilor financiare și realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova față de Uniunea Europeană de liberalizare și deschidere a pieței, precum și în vederea excluderii concentrării pieței respective, Consiliul Concurenței a considerat necesar să fie revăzut cuantumul ratei de solvabilitate de 120 % prevăzut de proiectul hotărârii, luând în considerare prevederile Directivei 2009/138/CE, în acest sens.

Ca urmare, la data de 24 iunie 2019, Comisia Națională a Pieței Financiare a adoptat Hotărârea nr. 25/2 cu privire la modul de prezentare și avizare a calculului actuarial ale primelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto cu luarea în considerare a tuturor obiecțiilor și propunerilor Consiliului Concurenței, fiind astfel excluse restricțiile neîntemeiate cu privire la dreptul de comercializare a polițelor de asigurare de către asiguratorii (reasiguratorii) ca consecință a nerespectării cerințelor față de rata de solvabilitate.

✓ **Proiectul hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la valorile maxime ale comisioanelor aplicate pentru operațiunile de plată efectuate printr-un card de plată sau printr-un dispozitiv asemănător, ale comisioanelor aplicate de către prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare și ale tarifelor pentru plățile procesate în sistemul automatizat de plăți interbancare**

Banca Națională a Moldovei a elaborat un proiect de act normativ prin care stabilea valorile maxime ale comisioanelor de servicii, aplicat de prestatorii de servicii de plată perceput de la comercianți, pentru operațiunile destinate bugetelor componente ale bugetului public național, precum și pentru operațiunile efectuate cu utilizarea fizică în orice destinație.

Proiectul mai stabilea și valorile maxime ale comisioanelor aplicate de prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare, pentru ordine de plată recepționate în mod electronic, fără să argumenteze cuantumul/nivelul maxim al comisioanelor.

Ținând cont de interesul legitim al consumatorilor și necesitatea de asigurare a concurenței, în condițiile în care nivelul maxim al comisioanelor interbancare este reglementat, Consiliul Concurenței a considerat oportună argumentarea de către Banca Națională a Moldovei, în baza analizelor și calculelor, ce a determinat stabilirea acestor comisioane în cuantumul maxim prevăzut de proiect de circa 9 ori mai mare decât plafonul maxim stabilit la nivelul Uniunii Europene. **În pofida la aceasta, Banca Națională a Moldovei a adoptat proiectul fără a lua în considerare obiecțiile Consiliului Concurenței.**

✓ **Proiectul Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind aprobarea Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere**

Conceptul proiectului Metodologiei propunea ca întreprinderile care desfășoară activități de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat, cu cel puțin o zi înainte de punerea în aplicare a noilor prețuri, să prezinte ANRE calculele respective.

Consiliul Concurenței, prin avizul prezentat, a atenționat asupra faptului că notificarea prealabilă a intenției de a modifica prețurile plafon ale produselor petroliere, în circumstanțele în care, această informație ar fi diseminată altor agenți economici, ar putea crea premise pentru coordonarea comportamentului și instituirea unor plafoane unice a prețurilor între întreprinderile ce activează pe piața comercializării cu amănuntul a produselor petroliere.

În scopul de a stimula concurența prin preț și a evita coordonarea comportamentului întreprinderilor participante pe piața de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat, Consiliul Concurenței a propus să fie revăzute prevederile proiectului Metodologiei, în sensul prezentării calculelor către ANRE, *post factum*, în termen de 3 zile după

aprobarea noului plafon al prețului la aceste produse de către conducerea întreprinderii și după afișarea prețurilor noi la stațiile de alimentare.

Ca urmare, la data de 11 martie 2019, **ANRE a aprobat Metodologia formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere, cu luarea în considerare a propunerii înaintate de Consiliul Concurenței, fiind astfel asigurată concurența prin actele normative ce vizează domeniul formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere.**

✓ **Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic**

Consiliul Concurenței a comunicat despre necesitatea modificării Legii nr. 1100/2000 în vederea interzicerii totale a publicității la băuturile alcoolice, în vederea realizării obiectivului stabilit prin Hotărârea de Guvern nr. 360/2012 privind aprobarea Programului Național privind controlul alcoolului pe anii 2012-2020, de reducere a consumului de alcool în rândul populației, până în anul 2020. Totodată, proiectul stabilea și completarea prevederilor Legii nr. 1100/2000, în sensul că într-o arie delimitată cu indicație geografică protejată să fie organizat doar un singur grup de producători de producție alcoolică cu aceeași indicație geografică protejată și producătorul de producție alcoolică care respectă caietul de sarcini pentru indicația geografică, va putea fi membru al grupului de producători.

Consiliul Concurenței a atenționat că prevederile propuse sunt elaborate contrar Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului nr. 787/2019, precum și a Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului nr. 1151/2012 cu încălcarea principiilor constituționale garantate de stat de a asigura libertatea activității de întreprinzător, în condiții de liberă concurență, având în vedere că neîntemeiat s-a propus constituirea unui singur grup de producători și s-a condiționat legal activitatea în cadrul acestei arii delimitate de deținerea statutului de membru al grupului de producători.

Proiectul a prevăzut dreptul asociației de producători de produse cu indicație geografică protejată de a efectua controlul intern privind respectarea caietului de sarcini fără a stabili expres și previzibil limitele competenței de control și mijloacele de realizare a controlului, care să asigure concurența și protecția drepturilor tuturor producătorilor de producție alcoolică din aria geografică respectivă. Suplimentar, prevederile proiectului mai stabileau și completarea Legii nr. 1100/2000, în sensul instituirii unei noi restricții de comercializare cu amănuntul a producției alcoolice, astfel în preajma instituțiilor de învățământ, medicale, preșcolare și alte instituții de educație, în cămine pentru elevi și studenți, în raza de cel puțin 200 metri sau mai mare, stabilită de autoritățile administrației publice locale, să fie interzisă comercializarea cu amănuntul a producției alcoolice.

Consiliul Concurenței a comunicat că autorul proiectului nu a argumentat necesitatea și eficiența stabilirii unei noi restricții de comercializare cu amănuntul a producției alcoolice, având în vedere că, la moment, prevederile Legii nr. 1100/2000 stabilesc deja restricții funcționale pentru a diminua consumul de alcool în rândul populației, în special al tinerilor.

În vederea asigurării de către stat a principiului constituțional al libertății concurenței, Consiliul Concurenței a considerat că autorul proiectului urmează să justifice, în mod obiectiv și rezonabil, interdicțiile propuse și să asigure ca conținutul acestor prevederi să fie clare, iar efectele să fie previzibile, cu aplicarea în mod egal și în privința tuturor întreprinderilor, pentru a evita stabilirea unei noi bariere legale de intrare pe piață, ce ar putea limita concurența prin restricționarea drepturilor unor întreprinderi de a comercializa producție alcoolică.

5.3.3 Reprezentarea în instanțele de judecată

Pe parcursul anului 2019, **pe rolul instanțelor de judecată s-au aflat în examinare 75 de cauze**, dintre care 85,4% au reprezentat acțiunile în contencios administrativ și au vizat domeniul concurenței. Respectiv, în perioada dată, în scopul reprezentării intereselor Consiliului Concurenței în instanța de judecată, reprezentanții acestuia au participat la **230 ședințe de judecată**.

În rezultatul examinării de către instanțele de judecată a cauzelor Consiliului Concurenței, **ponderea hotărârilor favorabile Consiliului Concurenței pronunțate de instanțele de judecată a fost de 81%**, din cele 21 de cauze finalizate. La fel, **instanța de judecată a menținut 86% din propunerile agenților constatatori în cauzele contravenționale.**

Prezentăm, în continuare, două cazuri relevante în ceea ce privește practica instanțelor judecătorești în soluționarea cazurilor de concurență:

✓ **Cazul Litarcom – trucarea ofertelor la licitația publică pentru achiziția lucrărilor de reparație a drumurilor**

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței a fost constatată și sancționată încălcarea prevederilor art. 5 al Legii concurenței, realizată prin încheierea unui acord anticoncurențial calificat drept **cartel dur**, având ca obiect participarea cu oferte truate la licitația privind achiziționarea lucrărilor de reparație a drumului public cu îmbrăcăminte rutieră din beton asfaltic ”L 284.2 drum de acces spre s. Doltu”, de către 3 întreprinderi (*SC „Ecosem Grup” SRL, SC „Irinda Prim” SRL și „Litarcom” SRL*).

Consiliul Concurenței a constatat că, întreprinderile participante au încheiat un cartel dur inițiat de SRL „Litarcom”, prin participarea cu oferte truate ale celor 3 întreprinderi la procedura de achiziție publică organizată de către ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” și a sancționat întreprinderile participante cu o amendă în cuantum total de **2 022,2 mii lei**.

Oferta inițiatorului cartelului fiind cea mai mică comparativ cu valoarea ofertei celorlalte 2 întreprinderi, care aveau rolul de a participa cu ofertă de curtoazie și prin care se urmărea scopul de a majora artificial prețul lucrărilor și de a favoriza oferta „Litarcom” SRL, astfel ca aceasta să fie desemnată câștigătoare.

Acțiunile coordonate ale acestora au condus la mimarea concurenței în cadrul procedurii de achiziție a lucrărilor de reparație a drumului de acces spre s. Doltu și majorării artificiale ale prețurilor cu aproximativ 27%.

Existența acordului anticoncurențial a fost probat prin schimbul de informații strategice referitoare la prețurile costurilor financiare oferite și participarea nemijlocită a întreprinderilor la procedura vizată, prin comunicările electronice purtate între întreprinderi ce au permis realizarea acordului, informațiile identificate în calculatorul unei din cele 3 întreprinderi, similitudine de forma și conținut al ofertelor depuse, declarații referitoare la inițiatorul acordului anticoncurențial.

Pe durata investigației, una din întreprinderi a colaborat efectiv cu Consiliul Concurenței în afara domeniului de aplicare a politicii de clemență și dincolo de obligația sa legală de a coopera și a beneficiat de reduceri din nivelul de bază determinat la stabilirea cuantumului amenzii. Nefiind de acord, SRL „Litarcom” a formulat acțiune în anularea deciziei Plenului Consiliului Concurenței.

Instanța de fond a admis cererea SRL „Litarcom”, anulând integral decizia atacată. Curtea de Apel Chișinău a casat hotărârea primei instanțe și a menținut decizia atacată, atât sub aspectul existenței faptei anticoncurențiale, cât și al individualizării sancțiunii aplicate.

SRL „Litarcom” a formulat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău. **Curtea Supremă de Justiție a respins recursul întreprinderii, astfel, menținând temeinicia și legalitatea deciziei Plenului Consiliului Concurenței** prin care s-a constatat și sancționat acordul anticoncurențial dur constatat ca încălcare a art. 5 al Legii concurenței, prin obiect.

✓ **Cazul Transenca-Tur – nefurnizarea informațiilor privind îndeplinirea angajamentelor asumate în scopul realizării compatibilității cu mediul concurențial**

Prin Decizia anterioară a Plenului Consiliului Concurenței din 19.05.2016 au fost acceptate angajamentele propuse de către SRL „Transenca-Tur”, pe marginea investigației inițiate în anul 2011.

Acceptarea angajamentelor propuse de întreprinderea în cauză a constituit temei pentru încetarea investigației semnelor încălcării normelor materiale ale legislației în materia concurenței pe piață.

SRL ”Transenca-Tur” nu a respectat propriile angajamente asumate, prin care, urma să prezinte Consiliului Concurenței, anual până la 31.03.2017, în decurs de 3 ani de la data implementării deciziei, copiile actelor necesare și să plaseze pe pagina web un anunț oficial cu privire la angajamentele asumate și conținutul acestora și totodată, să facă mențiuni în privința faptului că, în cazul nerespectării acestora, terții pot depune plângeri la Consiliul Concurenței.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței a fost stabilită și sancționată încălcarea normelor de procedură ale legislației concurențiale de către SRL ”Transenca-Tur”, prevăzute la art. 68 alin. (1) lit. a) din Legea concurenței, de nefurnizare a informațiilor despre respectarea și executarea angajamentelor asumate de către întreprinderea în cauză către Consiliul Concurenței în termenii stabiliți și ignorarea solicitării repetate, fapt ce a creat impedimente considerabile în vederea exercitării atribuției legale a autorității de concurență, fiind aplicată, în acest sens, o amendă în cuantum de **390,4 mii lei**.

Instanța de fond a respins acțiunea reclamantului, astfel confirmându-se legalitatea deciziei contestate și existența încălcării normelor procedurale de nerespectare și neexecutare a angajamentelor prin neprezentare în termenul stabilit a informațiilor solicitate de Consiliul Concurenței, în mod repetat pe parcursul anului 2017. **Instanța de apel și de recurs au menținut soluția primei instanței favorabilă Consiliului Concurenței.**

5.4 Activitatea internațională

5.4.1 Dezvoltarea parteneriatului la nivel internațional

Necesitatea stabilirii relațiilor de colaborare internațională este dictată de obiectivele strategice de dezvoltare ale instituției – consolidarea capacității instituționale și funcționale, promovarea bunelor practici și schimbul de experiență cu alte instituții din domeniu, identificarea noilor oportunități de finanțare și extinderea asistenței externe acordate de către comunitatea donatorilor în sectorul concurenței și ajutorului de stat.

Pe parcursul anului 2019, în materie de relații externe, Consiliul Concurenței a realizat o serie de acțiuni ce au avut menirea să promoveze imaginea autorității prin dezvoltarea și diversificarea relațiilor de colaborare.

În contextul accelerării proceselor majore de globalizare, cooperarea dintre Consiliul Concurenței și autoritățile internaționale are un accent imperativ. Practici ilegale și probleme de concurență există în toate statele, iată de ce schimbul de experiență, comunicarea, participarea în comun la proiecte, dezvoltarea și diversificarea relațiilor internaționale sunt esențiale în atingerea obiectivelor de creștere a atractivității piețelor, investițiilor, inovației și de consolidare a competitivității economice.

5.4.2. Cooperarea în cadrul rețelelor internaționale

În contextul dezvoltării parteneriatelor cu organismele și platformele internaționale s-au realizat acțiuni de colaborare cu **ICN, OECD, CIPA, Comunitatea Energetică, CEFTA.**

Tabelul 19

Cooperarea în cadrul rețelelor internaționale în perioada anilor 2017 – 2019

Organizația	2017		2018		2019	
	Evenimente total	<i>inclusiv instruirii</i>	Evenimente total	<i>inclusiv instruirii</i>	Evenimente total	<i>inclusiv instruirii</i>
ICN	1		1		1	
OECD	3		1		2	
RCC – OECD	6	5	4	4	6	5
CIPA	2		3		5	3
Comunitatea Energetică	2		2			

CEFTA			1		2	
GIZ					1	<i>1</i>
UE	17	<i>17</i>	3	<i>1</i>	2	<i>1</i>
Banca Mondială	4	<i>4</i>	4	<i>4</i>	10	<i>10</i>
USAID & FTC		<i>2</i>	2	<i>2</i>	1	<i>1</i>
OMC			1	<i>1</i>		
TOTAL	35	<i>28</i>	22	<i>12</i>	30	<i>21</i>

➤ **Rețeaua Internațională de Concurență**

Cea de-a 18-a Conferință Anuală a ICN, Cartagena, COLUMBIA.

În cadrul Conferinței a fost prezentat **Cadrul legal privind Procedurile Autorităților de Concurență** (în continuare CAP). Ca urmare a colaborării active la elaborarea CAP pe parcursul anului 2018, Consiliul Concurenței a aderat în calitate de membru fondator al CAP.

Acest acord stabilește modalitatea de aplicare a procedurilor de investigare a încălcărilor din domeniul concurenței, atât necesitatea asigurării dreptului la apărare a părților și a transparenței în cadrul investigațiilor efectuate de autoritățile de concurență, cât și procedurile privind schimbul de informații între autoritățile de concurență la nivel internațional.

Contribuția Consiliului Concurenței la elaborarea acestui cadru legal și aderarea la el în calitate de membru fondator, reprezintă dovada angajamentului nostru față de transparență și corectitudine procedurală, pe care autoritatea l-a asumat, inclusiv la nivel internațional.

➤ **Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică**

Reuniunea de lucru OECD, Paris, FRANȚA

Atelierul a fost axat în speță pe rolul concurenței în protejarea inovației și strategiile de brevetare, prețurile excesive în rețeaua farmaceutică, concentrările economice realizate premeditat și aplicabilitatea exigenței legii modificărilor în antreprenariat, consilierea juridică și implicarea efectivă a autorității de concurență. Pe parcursul Reuniunii au fost partajate experiențele și studii de caz din țările cu economii dezvoltate, oferind oportunități tuturor participanților să preia bunele practici în domeniu, minimalizând riscurile tangibile.

***Cea de-a 18-a Reuniune a Forumului Global OCDE
privind Concurența, Paris, FRANȚA***

Forumul Global OCDE reprezintă o oportunitate de dialog la nivel mondial unde s-au abordat subiecte importante dedicate prevederilor concurențiale în cadrul acordurilor comerciale, controlului concentrărilor economice pe piețele dinamice, evaluării concentrărilor economice și a măsurilor corective, concurența în condițiile economiei digitalizate. Reprezentanții Consiliului Concurenței au diseminat experiența Republicii Moldova în domeniul: „Concentrările economice pe piețe dinamice”, având în vedere că ultimul deceniu a cunoscut o necesitate tot mai mare de inovare în multe sfere ale industriei din întreaga lume. Forumul Global OCDE privind Concurența a întrunit experți și reprezentanți de nivel înalt din aproape 100 state.

Pe parcursul anului 2019, angajații Consiliului Concurenței au participat la o serie de ***seminare tematice internaționale***, organizate cu suportul Centrului Regional de Concurență al OECD (RCC OECD-GVH), cu sediul la Budapesta, UNGARIA. Obiectivul major al acestora a fost axat preponderent pe diseminarea bunelor practici și experienței avansate internaționale cu referire la politica concurențială, sectoarele reglementate și restricțiile de vânzări verticale, analiza acordurilor anticoncurențiale verticale, evaluarea concentrărilor economice, comerțul electronic, advocacy și cooperarea cu autoritățile în domeniu etc.

Scopul acestor workshop-uri este de a contribui la o mai bună înțelegere a analizei efectelor pro- și anticoncurențiale, analiza jurisprudenței relevante, cu accent pe experiența UE.

Seminarele organizate de către RCC OECD-GVH prezintă o imagine de ansamblu în familiarizarea și particularizarea aspectelor teoretice, precum și a celor practice privind problemele de politici care sunt specifice domeniului concurenței.

Consiliul Concurenței a fost selectat, în premieră, în calitate de instituție gazdă al seminarului internațional regional în anul 2020, sub egida RCC OECD-GVH

În urma procesului de selectare al autorității de concurență gazdă pentru anul 2020 de către RCC OECD-GVH, la care Consiliul Concurenței a propus mai multe subiecte cu impact asupra mediului concurențial, genericul seminarului selectat care este planificat pentru luna septembrie 2020, la Chișinău, va fi: ***Evaluarea comportamentului abuziv de către jucătorii dominanți.***

Workshop-ul va reuni reprezentanți ai autorităților de concurență din țările membre RCC OECD-GVH: Albania, Belarus, Bulgaria, Croația, Georgia, Kazahstan, Macedonia de Nord, Muntenegru, România, Ucraina etc.

➤ **Consiliul Interstatal pentru Politica Antimonopol (CIPA)**

Cea de-a VI-a Conferință în domeniul concurenței BRICS

În cadrul Conferinței au fost abordate subiecte privind: rolul statului în general și a autorității de concurență în particular în consolidarea economiei de piață; principalele probleme asociate cu reglementarea monopolurilor naturale și a corporațiilor de stat; reglementarea și dereglementarea tarifară, precum și aplicarea principiului neutralității concurențiale în politicile statului. Conferința în domeniul concurenței sub egida BRICS reprezintă unul din evenimentele cheie în domeniul politicilor concurențiale care permite abordarea la nivel înalt a subiectelor dedicate politicilor și legislației în domeniul concurenței, preluarea celor mai bune practici mondiale întru armonizarea și perfecționarea acestora, stabilirea tendințelor de cooperare în scopul soluționării problemelor existente în domeniu.

Cea de-a XXI-a ședință de lucru a

Consiliului Coordonator pe Publicitate (CCP) pe lângă CIPA

Ședința a întrunit reprezentanți ai autorităților de concurență ale țărilor CSI și reprezentanți ai mediului de afaceri ce activează în domeniul publicității, fiind abordate subiecte ce țin de tendințele legislative noi în domeniul publicității, practica autorităților țărilor CSI în combaterea încălcărilor legislației în domeniul publicității, inclusiv în domeniul on-line, aplicarea măsurilor preventive etc.

➤ **Comunitatea Energetică**

În vederea asigurării procesului de modificare a prevederilor Tratatului de constituire a Comunității Energetice, ținând cont de prevederile Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1094 din 11.02.2019 *pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Amendamentului la Tratatul de constituire a Comunității Energetice*, reprezentantul Consiliului Concurenței a participat la ședințele grupului de lucru.

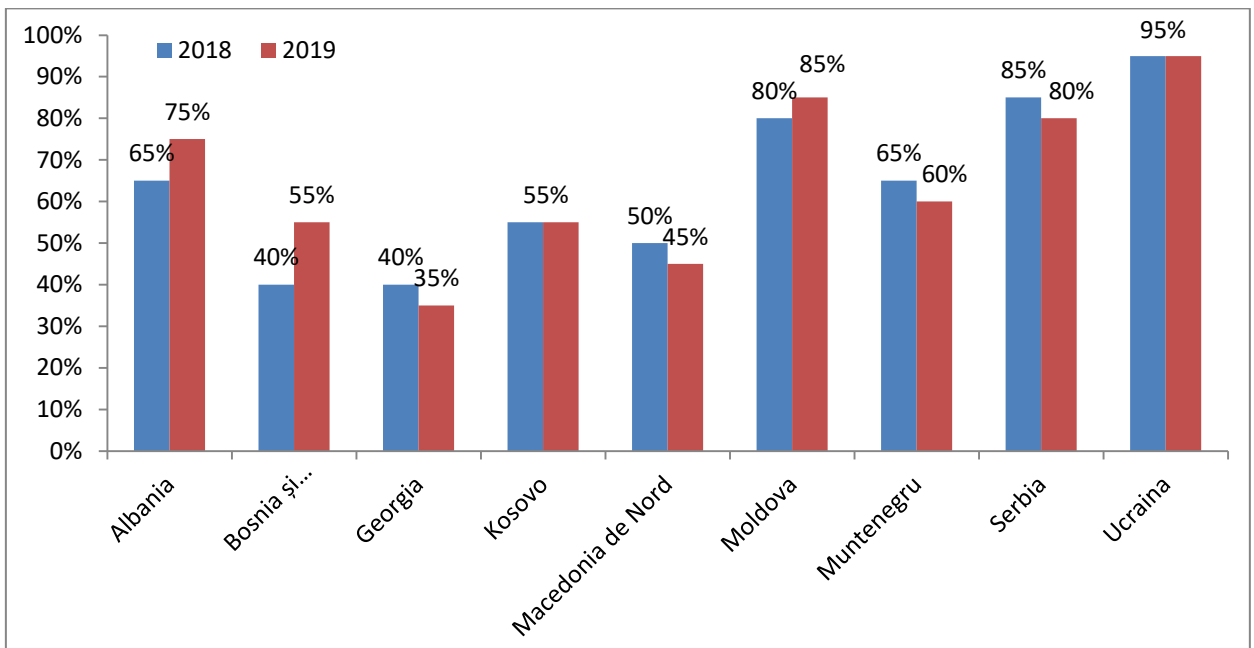
În cadrul evenimentului, a fost expusă opinia oficială asupra amendamentelor propuse în art. 18 din Tratat, fiind menținută prevederea articolului respectiv în sensul excluderii obligațiunii autorităților de concurență de a solicita în mod obligatoriu opinia Secretariatului Comunității Energetice în examinarea cauzelor de abuz de poziție dominantă, înțelegeri de cartel și ajutor de stat.

Ultima ședință a grupului de lucru a fost organizată în luna mai 2019, fiind planificată încheierea procesului de definitivare a amendamentelor asupra Tratatului. Potrivit discuțiilor în cadrul grupului de lucru a fost planificată adoptarea modificărilor asupra Tratatului în data organizării următoarei ședințe a Plenului Comunității Energetice.

Referitor la **clasamentul autorităților responsabile de implementarea legislației concurențiale**, analizând **Rapoartele anuale ale Secretariatului Comunității Energetice**, pentru anii 2018¹-2019², se constată faptul că autoritatea de concurență din Republica Moldova, depășind Serbia, în anul 2019 a avansat cu o poziție comparativ cu anul 2018, ocupând locul 2 din numărul total de 9 țări.

¹ https://energy-community.org/dam/jcr:05c644e0-3909-4c26-84f5-e1cdb63e1af4/ECS_IR2018.pdf, pag. 126

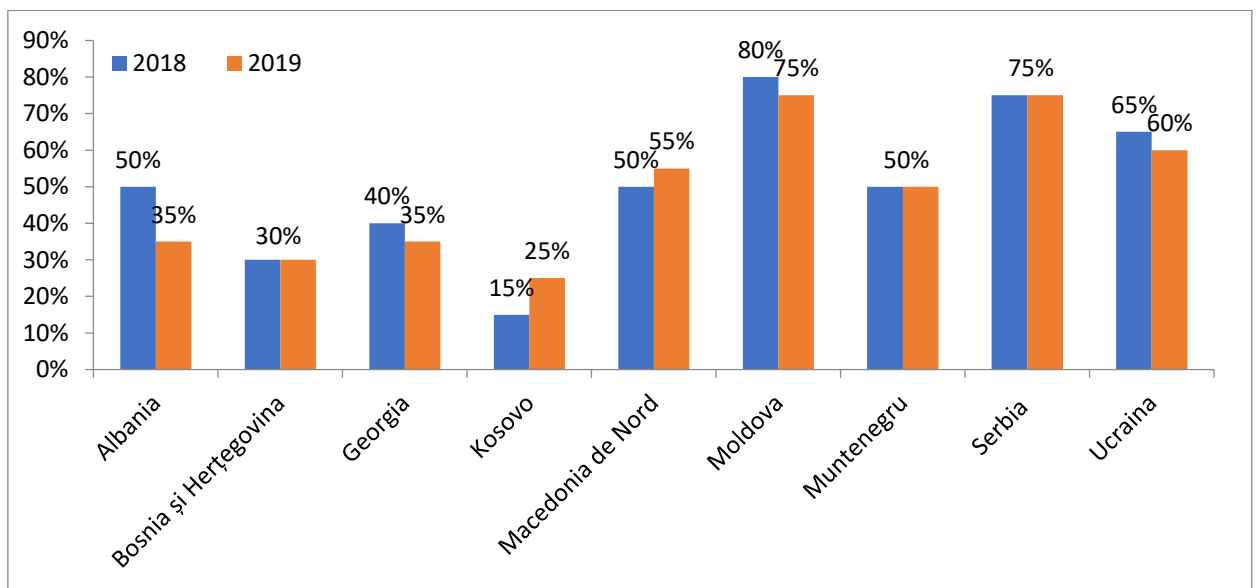
² https://www.energy-community.org/dam/jcr:a915b89b-bf31-4d8b-9e63-4c47dfcd1479/EnC_IR2019.pdf, pag. 98

Sursa: Elaborat în baza Rapoartelor anuale ale Secretariatului Comunității Energetice, pentru anii 2018-2019

De asemenea, menționăm faptul că autoritatea de concurență din Republica Moldova a fost inclusă în clasamentul autorităților din domeniu responsabile de implementarea legislației cu privire la ajutorul de stat.

Analizând comparativ clasamentele elaborate de Secretariatul Comunității Energetice pentru anii 2018-2019, se constată faptul că autoritatea de concurență din Republica Moldova, în anul 2019, a păstrat primul loc deținut în anul 2018, fiind clasată pe aceeași treaptă cu Serbia:

Sursa: Elaborat în baza Rapoartelor anuale ale Secretariatului Comunității Energetice, pentru anii 2018-2019

➤ **Acordul de Liber Schimb Central European (CEFTA)**

***Ce-a de-a II-a Reuniune de discuții pe
marginea chestiunilor de concurență și ajutor de stat***

Secretariatul CEFTA a organizat ce-a de-a II-a Reuniune de discuții exploratorii pentru a continua discuția privind instituirea unei agende pentru o aplicare corectă a cadrului legal în domeniul concurenței și ajutorului de stat de către părțile Acordului CEFTA.

În conformitate cu prevederile Acordului CEFTA și a Planului de acțiune multianual consolidat (MAP), ca obiectiv specific, s-a prevăzut o cooperare administrativă între autoritățile de concurență și de monitorizare a ajutorului de stat care să fie dezvoltată între părțile Acordului CEFTA.

În urma discuțiilor purtate, s-a constatat că **Republica Moldova în cadrul Acordului CEFTA, pentru moment, este lider în domeniul ajutorului de stat la capitolul independenței instituționale, actelor normative implementate, îndeplinirii angajamentelor asumate, precum și evidenței electronice a ajutoarelor de stat.**

Drept continuitate a Reuniunii de discuții exploratorii, la Belgrad, Serbia, în perioada 26 – 27 septembrie 2019, a avut loc ***prima Conferință regională cu genericul „Ajutorul de stat și țările din Balcanii de Vest”***, care a întrunit sub egida sa reprezentanții autorităților responsabile de domeniul ajutorului de stat a țărilor din Balcanii de Vest.

Scopul acestui eveniment a fost de a îmbunătăți cunoștințele, cu ajutorul experților europeni, în domeniul ajutorului de stat și de a oferi o platformă de schimb de experiență în domeniul ajutorului de stat între țările din Balcanii de Vest.

***Program de stagiere, dedicat implementării Capitolul X ”Concurența al
Titlului DCFTA din Acordul de Asociere”, Zagreb, CROAȚIA***

Stagiul a fost organizat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în colaborare cu Agenția de Concurență din Croația, care a fost gazda evenimentului.

Participanții (*reprezentanții autorităților de concurență din țările membre ale Parteneriatului Estic*) la internship, care a constituit o platformă de discuții și schimb de informații, au avut parte de un program extins, ce a cuprins un șir de întrevederi cu demnitari, funcționari și reprezentanți ai mediului academic, atât la Agenția de Concurență din Croația, cât și la alte autorități și instituții de stat din Croația. În cadrul acestor întrevederi au fost abordate aspectele specifice activității instituțiilor vizate, rezultatele atinse, precum și subiecte sensibile și provocările cu care se confruntă sau s-au confruntat autoritățile din Croația în activitatea lor, în special, prin prisma prevederilor Acordului de Asociere.

5.4.3 Cooperarea în cadrul parteneriatelor existente

Pe parcursul anului 2019 au fost realizate acțiuni direcționate spre aprofundarea relațiilor cu autoritățile omoloage de peste hotare cum ar fi cele din România, SUA, Turcia, Georgia, Marea Britanie, Federația Rusă, Belars etc.

În perioada de referință, reprezentanții autorităților de concurență au oferit suport în vederea instruirii și preluării bunelor practici de către angajații Consiliului Concurenței în domeniul concurenței și ajutorului de stat.

Tabelul 20

Cooperarea în parteneriatelor existente în perioada anilor 2017 – 2019

Instituția parteneră din	2017		2018		2019	
	Evenimente total	<i>inclusiv instruirii</i>	Evenimente total	<i>inclusiv instruirii</i>	Evenimente total	<i>inclusiv instruirii</i>
Estonia	2					
Georgia	1					
Italia	1					
Marea Britanie					1	1
Republica Cehă	1					
Republica Elenă	1					
Republica Populară Chineză			2	1	1	1
România	5	3	3	2	5	2
Spania	1				1	
SUA	1	1	8	2		1
Turcia	1				1	
TOTAL	15	4	13	5	9	5

✓ ***Conferința „Ziua europeană a consumatorilor și a concurenței”*** organizată de autoritatea de concurență din România la București, ROMÂNIA

Conferința a pus în dezbatere subiecte de interes ce vizează politica de concurență și interesele economice ale consumatorilor, în scopul respectării normelor, funcționării corespunzătoare a pieței interne și facilitării convergenței la nivelul Uniunii Europene.

✓ ***Cel de-al IX-lea Forum Juridic Internațional, Sankt Petersburg, Federația RUSĂ***

În cadrul evenimentului s-au discutat problemele și provocările existente în domeniul politicii concurențiale ca: economia de piață ce vizează cartelurile digitale și necesitatea îmbunătățirii cadrului de reglementare a concurenței în condițiile economiei digitale; proprietatea intelectuală și reglementarea concurenței.

Au fost expuse opiniile și abordările reprezentanților Uniunilor avocaților, Serviciului Federal Antimonopol și autorității de protecție a proprietății intelectuale din Federația Rusă, dar și a reprezentanților mediului academic din China, Marea Britanie și Germania.

✓ ***Training dedicat investigării cazurilor de înțelegeri de cartel pentru angajații Consiliului Concurenței***, la Chișinău, organizat de Comisia Federală pentru Comerț (FTC) de comun cu Departamentul Justiției (DoJ) din SUA.

În cadrul acestei instruirii au fost împărtășite experiența și expertiza colegilor americani în domeniul investigării cazurilor de înțelegeri de cartel, în special fiind abordate subiecte privind detectarea cartelurilor, colectarea și analizarea probelor, instrumentele utilizate, politica de clemență etc.

Pe parcursul instruirii, participanții la instruirii au fost antrenați în soluționarea cazurilor ipotetice propuse de experți, analiza aspectelor teoretice și practice ale prevederilor legislative, identificarea potențialelor dificultăți ce ar putea fi întâmpinate în cadrul investigațiilor etc.

✓ ***Cea de-a II-a Conferință în domeniul concurenței "Dezvoltarea concurenței pe piețele sectoriale: aspecte teoretice și practice"***, organizată de către Ministerul Comerț și Antimonopol (MART), Minsk, BELARUS

Conferința internațională în domeniul concurenței sub egida MART, fiind organizată anual, reprezintă unul din evenimentele importante în domeniul politicilor concurențiale, care permite abordarea la nivel regional a subiectelor dedicate politicilor și legislației în domeniul concurenței, preluarea celor mai bune practici mondiale întru armonizarea, perfecționarea acestora și stabilirea tendințelor de cooperare în scopul soluționării provocărilor comune.

✓ ***Cea de-a V-a Conferință științifico-practică "Politica antimonopol – știință, practică, studii"***, organizată de către Serviciul Federal Antimonopol al Federației Ruse (FAS)

Tema principală abordată în cadrul Conferinței a fost "Tendințe noi ale politicii concurențiale în mediul modern", ce reprezintă o simbioză între știință, practică și analiza celor mai inovatoare idei în domeniul politicii concurențiale.

Conferința sub egida FAS – un element cheie în domeniul politicilor concurențiale, care permite abordarea la nivel internațional a subiectelor dedicate politicilor și legislației în domeniul concurenței, preluarea celor mai bune practici mondiale întru armonizarea și perfecționarea acestora, stabilirea tendințelor de cooperare în scopul soluționării problemelor existente în domeniu.

✓ ***Prima ediție a Forumului de Concurență de la Istanbul***, organizat de către Autoritatea de Concurență din Turcia, cu participarea UNCTAD

Discuțiile din cadrul evenimentului au fost axate pe cele mai stringente provocări ale digitalizării comerțului și serviciilor, reiterând necesitatea depunerii eforturilor comune în aplicarea legislației concurențiale. S-a demonstrat că cooperarea internațională este cea mai eficientă metodă de menținere, dezvoltare și implementare a independenței autorităților de concurență.

În cadrul Forumului Președintele Consiliului Concurenței al Republicii Moldova a avut o întrevedere bilaterală cu Președintele Autorității de Concurență din Turcia.

Discuțiile s-au axat pe dezvoltarea relațiilor bilaterale instituționale și schimbul de experiență ce poate fi oferit. În acest sens s-a convenit negocierea și semnarea unui Memorandum de Cooperare între autoritățile de concurență din Republica Moldova și Turcia.

✓ ***Conferința Internațională organizată de Universitatea Oxford, cu genericul „Transpunerea legislației concurențiale a Uniunii Europene – Tendințe și provocări: Europa de Est”***

În cadrul evenimentului doctoranzii, profesorii universitari și experții din domeniu au prezentat realizările obținute în cadrul cercetărilor realizate în domeniul legislației concurențiale. Reprezentantul Consiliului Concurenței a efectuat o prezentare intitulată: „*Evaluarea ajutoarelor de stat acordate prin intermediul facilităților fiscale*”.

Subiectele discutate au fost orientate spre analiza problemelor actuale în procesul de implementare a Acordurilor de Asociere încheiate între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Georgia, Moldova și Ucraina, pe de altă parte, la capitolul concurență și ajutor de stat.

5.4.4 Implementarea proiectelor cu sprijinul partenerilor străini

Pe parcursul anului 2019 au fost identificate mai multe proiecte de asistență externă și a fost continuată implementarea unor proiecte, finanțate de Delegația UE, RoAid și Banca Mondială în Republica Moldova.

Accesarea și implementarea proiectelor internaționale sunt necesare și complementare în vederea asigurării bunei implementări a prevederilor Acordului de Asociere, dar și a bunelor practici internaționale în domeniul concurenței și ajutorului de stat.

Astfel, în luna aprilie 2019 s-a desfășurat ***workshop-ul Evaluarea și Monitorizarea Ajutorului de Stat, în cadrul programului TAIEX***. La eveniment au participat peste 80 de persoane, atât angajații Consiliului Concurenței, cât și reprezentanți ai APC și APL.

Scopul general al seminarului a fost îmbunătățirea cunoștințelor în domeniul monitorizării ajutoarelor de stat în conformitate cu normele UE, evaluarea ex-post și evaluarea ex-ante a ajutoarelor de stat și de a contribui la dezvoltarea abilităților și competențelor tuturor angajaților implicați în procesul de acordare, evaluare și monitorizare al ajutorului de stat.

Ca urmare a analizei necesităților identificate de către Consiliul Concurenței, au fost accesate 2 micro-proiecte în cadrul **Programului RoAid** (*Agenția de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare a României*).

➤ În perioada 21-22 noiembrie 2019, Consiliul Concurenței al Republicii Moldova, în colaborare cu Consiliul Concurenței din România, cu suportul RoAID, au organizat un *seminar de instruire în domeniul concurenței destinat judecătorilor specializați în contencios administrativ* și angajaților autorității. Seminarul a avut ca scop aprofundarea cunoștințelor de aplicare a legislației concurențiale, prin exemplificarea exhaustivă a legislației concurențiale și s-a axat pe: practicile anticoncurențiale; controlul de legalitate exercitat de instanțele de judecată asupra actelor administrative ale autorității de concurență; limitele controlului judecătoresc exercitat de către instanțele de judecată asupra actelor administrative ale autorității de concurență – practică națională.

➤ În perioada 26-27 noiembrie 2019, delegația Consiliul Concurenței al Republicii Moldova a participat la un *schimb de experiență în cadrul unui seminar de instruire în domeniul ajutorului de stat*, organizat în colaborare cu Consiliul Concurenței din România, cu suportul RoAID. Acest eveniment a vizat implementarea corectă și eficientă a legii ajutorului de stat, scopul seminarului fiind aprofundarea cunoștințelor de aplicare a legislației în domeniul ajutorului de stat, combinând, partea teoretică și cea practică prin exemplificarea exhaustivă a legislației în domeniu. Seminarul a prevăzut efectuarea unei vizite la Ministerul Finanțelor Publice din România, pentru a discuta experiența României în domeniul evaluării și monitorizării ajutoarelor de stat, dar și a alinierii schemelor de ajutor de stat existente.

Consiliul Concurenței este beneficiar în cadrul unor proiecte finanțate de **Banca Mondială**. Vizita de lucru a reprezentanților Băncii Mondiale din luna mai 2019, a rezultat în inițierea unor proiecte, precum:

- ✓ actualizarea sistemului informațional SIRASM;
- ✓ revizuirea Legii concurenței;
- ✓ finalizarea studiilor utile pe piața asigurărilor și pe piața serviciilor aeroportuare și activități conexe;
- ✓ inițierea studiilor utile ce țin de controlul prețurilor etc.

Astfel, în iulie 2019, a demarat *proiectul de dezvoltare și modernizare a Sistemului Informațional Automatizat "Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova" (SIRASM)*, cu suportul Unității de Implementare a *Proiectului Băncii Mondiale pentru Ameliorare a Competitivității CEP-II*.

Pe parcursul semestrului II al anului a avut loc o serie de ședințe de lucru în cadrul cărora s-au întrunit grupul de lucru al autorității și echipa de dezvoltatori software, reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale, autorităților administrației publice locale, pentru a discuta aspectele ce țin de funcționarea SIRASM, a expune viziunea asupra noii versiuni a sistemului, testarea noii versiuni, îmbunătățirea funcțiilor etc.

În septembrie 2019, Consiliul Concurenței în cadrul *proiectului Asistență tehnică pentru Consiliul Concurenței pentru modificarea legii concurenței*, implementat cu sprijinul Unității de Implementare a *Proiectului Băncii Mondiale pentru Ameliorare a Competitivității CEP-II*, a demarat concursul de contractare a serviciilor de consultanță pentru ajustarea și armonizarea cadrului legal național în materie de concurență. Scopul proiectului este de a revizui legea concurenței, identifica lacunele și a elabora propuneri de modificare legislativă având în vedere prevederile Directivei (UE) 1/2019 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență, astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne.

5.5 Promovarea culturii concurențiale și asigurarea transparenței

Promovarea culturii concurențiale, în special, prin implementarea acțiunilor de advocacy reprezintă una din activitățile prioritare ale Consiliului Concurenței, care vizează crearea, consolidarea și menținerea unui mediu competitiv.

Tabelul 21

Activitățile de promovare a culturii concurențiale desfășurate în perioada anilor 2017 – 2019

Nr.	Indicatori	2017	2018	2019
Organizarea evenimentelor				
1	Evenimente organizate	223	161	146
	• seminare	14	10	17
	• conferințe/mese rotunde	19	4	5
	• ședințe	37	31	20
	• întrevederi consultative	151	116	104
	Participanți	1963	800	1715
Publicații pe pagina web				
2	Materiale informative:	278	224	212
	• comunicate	118	67	67
	• decizii	51	73	87
	• transparență	42	41	38
	• altele	67	43	20
3	Materiale jurnalistice	679	680	709
Accesări pagina web				
4	Utilizatori	14 349	13 136	14 961
	Sesiuni	46 493	43 388	50 318
Apariții în mass-media				
5	Apariții mass-media:	13	8	11
	• interviuri	6	3	3
	• emisiuni TV/radio	4	3	1
	• evenimente publice	3	2	7

Pe parcursul anului 2019, informarea mediului de afaceri, a autorităților administrației publice centrale și locale privind rigorile legislației concurențiale și ajutorul de stat a fost asigurată în cadrul a **146 de evenimente** (17 seminare, 5 conferințe și mese rotunde, 20 ședințe, 104 întrevederi consultative) la care au participat peste 1700 persoane (reprezentanți ai APC și APL, autorități de reglementare, reprezentanți ai mediului de afaceri etc.), sau de două ori mai mult față de anul 2018, când au participat cca. 800 persoane.

În vederea promovării culturii concurențiale, informării prompte a societății în domeniu, dar și întru implementarea prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat, conform cărora furnizorii de ajutor de stat urmau să raporteze Consiliului Concurenței toate ajutoarele de stat acordate în perioada anului 2018, până în data de 31 martie 2019, **au fost difuzate 2 spoturi promoționale ale Consiliului Concurenței**, transmis spre difuzare **la 22 de posturi tv locale și naționale**, conform Deciziei Consiliului Audiovizualului nr. 9/29 din 15 februarie 2019, perioada de mediatizare pentru spotul privind activitatea Consiliului Concurenței a fost **18 februarie – 31 decembrie 2019**, iar pentru spotul privind data-limita de raportare a ajutorului de stat: **18 februarie – 31 martie 2019**.

5.5.1 Principalele evenimente organizate în vederea promovării culturii concurențiale

✓ Ședința de lucru organizată cu Uniunea Instituțiilor Medico – Sanitare Private din Republica Moldova

Ședința comună de lucru a fost organizată la solicitarea reprezentanților Uniunii Instituțiilor Medico-Sanitare Private din Republica Moldova (UIMPS). În cadrul evenimentului reprezentanții UIMPS au prezentat activitatea organizației, situația din sectorul sănătății și dificultățile cu care se confruntă. Ulterior, discuțiile s-au axat pe principalele prevederi ale Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Astfel, a avut loc un schimb de informații utile, ședința desfășurându-se în forma unor discuții și de dialog pe subiecte de interes și, în special, reglementările din domeniul serviciilor medicale prestate de entitățile publice și private.

✓ Ședință de lucru privind piața prestării serviciilor de terminare a apelurilor internaționale

Piața prestării serviciilor de terminare a apelurilor internaționale a constituit subiect de discuții în cadrul ședinței de lucru, care a întrunit reprezentanți ai Consiliului Concurenței și ai întreprinderii „Moldcell” S.A.

Evenimentul s-a desfășurat în contextul investigației inițiate de către Consiliul Concurenței pe marginea acțiunilor „Moldcell” S.A. pe piața prestării serviciilor de

terminare a apelurilor internaționale. Scopul ședinței a constat în elucidarea unor aspecte ce țin de obiectul investigat pentru a da o apreciere corectă probelor la dosar.

✓ **„Business Breakfast” cu Asociația Investitorilor Străini**

Subiecte ce țin de atribuțiile Consiliului Concurenței, în special, cele ce se referă la asigurarea unei competiții loiale între toți participanții pieței, promovarea culturii concurențiale și, de asemenea, procedurile de investigare a practicilor anticoncurențiale au fost abordate în cadrul unei întrevederi neformale a conducerii Consiliului Concurenței și membrilor Asociației Investitorilor Străini.

✓ **Masă rotundă dedicată implementării legislației în domeniile concurenței și achizițiilor publice cu Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor**

Participanții la eveniment au abordat subiecte privind activitatea generală a ANSC și a legislației din domeniile concurenței și achizițiilor publice. Astfel, de către reprezentanții autorităților au fost prezentate rolul, locul și misiunea acestora din punct de vedere instituțional, dar și aspecte procedurale practice utilizate în activitate. Pe final a fost realizat un schimb de opinii privind conlucrarea celor două autorități pe aspecte care au potențială tangență, reieșind din competențele legale.

✓ **Discuții și dezbateri asupra situației concurențiale pe piața turistică**

Peste 20 de agenți economici din sectorul turismului au participat în cadrul unei ședințe de lucru organizate de Consiliul Concurenței la solicitarea Centrului de Informare și Promovare în domeniul Turismului din Republica Moldova. Discuțiile s-au axat pe aspecte ce țin de completarea formularului-chestionar de identificare a barierelor anticoncurențiale expediat de Consiliul Concurenței, dar și problemele conexe industriei turistice și provocările existente pe piața dată. Scopul evenimentului a constat în consolidarea și dezvoltarea unui sector al turismului competitiv și durabil, identificarea și eliminarea barierelor anticoncurențiale de pe piața respectivă, precum și promovarea, dezvoltarea produselor și a piețelor de turism, a infrastructurii, a resurselor umane și a structurilor instituționale.

✓ **Atelier de lucru pentru reprezentanții Asociației Investitorilor Străini, cu tematica: Legislația în domeniul concurenței**

Seminarul s-a axat pe familiarizarea reprezentanților mediului de afaceri cu principalele noțiuni și prevederi ale legislației în domeniul concurenței și a publicității. În acest sens reprezentanții Consiliului Concurenței au vorbit despre evaluarea impactului de reglementare a actelor normative asupra mediului concurențial, examinarea operațiunilor de concentrare economică și acordurilor anticoncurențiale, analiza acțiunilor/inacțiunilor Autorităților Publice de restrângere, împiedicare, sau denaturare a concurenței, examinarea actelor de concurență neloyală și publicitate neadekvată și analiza practicilor anticoncurențiale, și anume: abuzul de poziție dominantă.

✓ **Lecție publică pentru studenții de la Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a Universității de Stat din Moldova**

În cadrul acestui curs, studenții anului I și II de la specialitatea „Administrare Publică” și elevi din licee în cadrul proiectului FRISPA „*Fii student pentru o zi*” au avut posibilitatea să ia cunoștință de noțiunile generale în domeniul concurenței, ajutorului de stat și de prevederile legale în domeniu.

Aceasta vine să contribuie la creșterea culturii concurențiale și să completeze șirul de evenimente de advocacy organizate de Consiliul Concurenței în rândurile mediului universitar.

Astfel, pe parcursul ultimilor ani am reușit să promovăm principiile concurențiale și prevederile legale în domeniu, studenților din mai multe instituții de învățământ superior din municipiile Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

✓ **Schimb de opinii privind aplicarea legislației concurențiale cu reprezentanții A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”**

În cadrul ședinței au fost abordate oportunități de intensificare a dialogului, consolidarea eforturilor în vederea valorificării expertizei și experienței întru beneficiul întregii societăți, aplicarea legislației concurențiale și anume evaluarea impactului de reglementare a actelor normative asupra mediului concurențial, examinarea operațiunilor de concentrare economică și acordurilor anticoncurențiale, analiza acțiunilor/inacțiunilor Autorităților Publice de

restrângere, împiedicare, sau denaturare a concurenței, examinarea actelor de concurență neloyală și publicitate neadecvată și analiza practicilor anticoncurențiale, și anume: abuzul de poziție dominantă.

✓ **Seminar dedicat sistemului Dreptului Concurențial în Polonia – 30 de ani de experiență**

Angajații Consiliului Concurenței de rând cu mediul academic și studenții Academiei de Studii Economice a Moldovei, au avut parte de un seminar inedit susținut de Doctorul Marek MARTYNISZYN, Lector superior la Queen's University Belfast, care a prezentat Studiul de cercetare privind Sistemul Dreptului Concurențial în Polonia - 30 de ani de experiență. Evenimentul a fost organizat de Consiliul Concurenței, în colaborare cu Academia de Studii Economice a Moldovei și a întrunit sub egida sa peste 170 de participanți.

Seminarul a avut drept scop diseminarea și aprofundarea experienței Poloniei în cei 30 de ani de aplicare a legislației concurențiale, analizând perioada de dezvoltare a sistemului de drept concurențial într-o țară de tranziție de la economia planificată la economia de piață.

✓ **Seminar de instruire în domeniul concurenței destinat judecătorilor și angajaților Consiliului Concurenței din Republica Moldova**

Ca urmare a modificărilor operate și intrate în vigoare, în primul trimestru al anului 2019, ale procedurii administrative și contenciosului administrativ, practica judiciară națională și internațională, realitățile activității economice ale întreprinderilor care activează și utilizează tehnologiile digitale ce au cuprins toate piețele de mărfuri și au schimbat radical structura clasică a piețelor, a apărut necesitatea organizării unui curs de instruire, atât a judecătorilor specializați în contencios administrativ, cât și angajaților Consiliului Concurenței.

În acest sens, Consiliul Concurenței al Republicii Moldova a organizat cu suportul RoAID și în colaborare cu Consiliul Concurenței din România, un seminar de instruire în domeniul concurenței: Practicile anticoncurențiale; Controlul de legalitate exercitat de instanțele de judecată asupra actelor administrative ale autorității de concurență; Limitele controlului judecătoresc

exercitat de către instanțele de judecată asupra actelor administrative ale autorității de concurență – practică națională.

Lectorii din cadrul Consiliului Concurenței din România și judecătorii din cadrul Curții de Apel București au diseminat cele mai bune practici europene în domeniul concurenței. Scopul seminarului a rezidat în aprofundarea cunoștințelor de aplicare a legislației concurențiale, combinând partea teoretică și cea practică, prin exemplificarea exhaustivă a legislației concurențiale.

✓ **Promovarea concurenței la Târgul stagiilor de practică 2019**

În anul 2019, Consiliul Concurenței în premieră s-a alăturat companiilor și instituțiilor publice, participând la cea de III-a ediție a Târgului stagiilor de practică, organizat în cadrul Academiei de Studii Economice a Moldovei. În cadrul Târgului, reprezentanții Consiliului Concurenței au interacționat cu studenții ASEM și au venit cu noi idei și oportunități pentru aceștia, prezentând programele de dezvoltare și ofertele de stagii în formatul unei lecții publice. Totodată, reprezentanții Consiliului Concurenței au inițiat un dialog deschis studenții, împărtășind experiențe și sfaturi utile pentru tinerii specialiști.

✓ **Consiliul Concurenței gazda Conferinței dedicată Concurenței**

Consiliul Concurenței din Republica Moldova împreună cu PRIAevents din România, a organizat **în premieră la Chișinău**, o importantă conferință dedicată concurenței. Legea concurenței este egală pentru toți! - pentru actorii de pe piață și pentru autoritatea care veghează buna respectare a acestor reguli de joc.

Astfel, Consiliul Concurenței fiind gazda celui de mai anvergură eveniment în domeniu, în parteneriat cu ACI Partners, Popovici Nitu Stoica & Asociații, Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova APCFA (*Asociația Patronală a Companiilor Financiare Alternative*), ODIMM și ceilalți parteneri a dat start unei platforme noi de comunicare și de lucru cu reprezentanții (*peste 200 persoane*) tuturor sectoarelor economiei din Republica Moldova.

Scopul evenimentului a fost să pună în dialog provocările, grijile, noutățile legislative, studiile de caz, dificultățile, dar și propunerile, obiecțiile actorilor de pe piață, inclusiv promovarea culturii concurențiale.

5.5.2 Activitatea de informare în domeniul ajutorului de stat

În anul 2019, întru promovarea prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat și informarea furnizorilor de ajutor de stat despre aplicarea corespunzătoare a legislației din domeniu, Consiliul Concurenței a realizat un șir de ședințe și mese rotunde cu autoritățile publice centrale și locale, reprezentanții societății civile.

Astfel, pe parcursul anului, 620 de reprezentanți din 355 de autorități publice centrale și locale (20 APC, 335 APL) au fost instruiți în cadrul a 107 evenimente organizate de Consiliul Concurenței (1 conferință, 12 seminare, 10 ședințe și 84 întrevederi consultative).

În vederea asigurării implementării prevederilor legislației cu privire la ajutorul de stat pe întreg teritoriul țării, angajații Consiliului Concurenței au acordat asistență tehnică de specialitate APC și APL de nivelul I și II și au fost plasate 22 de materiale informative pe pagina-web www.ajutordestat.competition.md referitor la noutățile din domeniul ajutorului de stat din Uniunea Europeană.

✓ **Seminare dedicate implementării legislației cu privire la ajutorul de stat**

Întru implementarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și informării furnizorilor despre obligativitatea raportării tuturor ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis acordate pe parcursul anului 2018, Consiliul Concurenței și-a propus organizarea unei campanii de informare, în special prin desfășurarea unui șir de seminare cu reprezentanții autorităților administrației publice locale.

În acest sens cu suportul Oficiilor Teritoriale ale Cancelariei de Stat și susținerea Unității de Implementare a Grupului Băncii Mondiale au fost organizate 12 seminare în municipiile Chișinău, Bălți, Cahul, Edineț, Strășeni și orașele Cantemir, Anenii Noi, Ialoveni, Dubăsari, Criuleni, Căușeni, Ștefan Vodă și Briceni.

În cadrul acestor seminare, discuțiile s-au axat preponderent pe subiecte privind modalitățile de raportare a ajutorului de stat, obligativitatea raportării tuturor ajutoarelor de stat, obligațiile furnizorului ajutorului de stat, completarea

formularelor de raportare a ajutoarelor de minimis și ajutoarelor de stat acordate în anul 2018 de către APL-uri, procedura de acordare ajutorului de minimis, Sistemul Informațional ”Registrul Ajutoarelor de Stat din Moldova”.

Totodată, au fost abordate subiecte privind serviciile de interes economic general și implementarea prevederilor punctelor 34-35 din ”Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020”.

✓ **Atelier de lucru TAIEX al Comisiei Europene privind monitorizarea și evaluarea ajutoarelor de stat**

Ajutoarele de stat dețin un rol semnificativ în economia națională. Ele pot influența în mod negativ funcționarea mecanismului de piață al cererii și ofertei și avantajele competitive ale sistemului care constituie fundamentul comerțului internațional, pot denatura concurența și pot duce la conflicte comerciale, la utilizarea ineficientă a resurselor, precum și la reducerea bunăstării sociale.

Anume din acest considerent, instituirea unui mecanism performant în domeniul acordării și monitorizării ajutorului de stat constituie un obiectiv prioritar pentru Consiliul Concurenței, prevăzut, inclusiv, și în Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020.

De asemenea, Consiliul Concurenței a organizat Atelierul de lucru TAIEX al Comisiei Europene, cu genericul: ”Monitorizarea și evaluarea ajutoarelor de stat”, care a întrunit sub egida sa cca 80 de participanți – experți ai Uniunii Europene, reprezentanți ai Consiliului Concurenței și ai autorităților publice din Republica Moldova.

Scopul acestui eveniment era de a îmbunătăți cunoștințele în domeniul monitorizării ajutoarelor de stat în conformitate cu normele UE și identificării practicilor necesare în vederea utilizării eficiente a resurselor publice în cadrul mecanismului ajutorului de stat, ceea ce va contribui la reducerea ponderii ajutorului de stat în PIB până la 1%, conform mediei Uniunii Europene.

✓ **Discuții cu APL și APC privind funcționarea și modernizarea SIRASM**

Peste 20 de reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale, autorităților administrației publice locale din regiunile Centru, Nord și Sud, Consiliului Concurenței și echipei de dezvoltatori software s-au întrunit în cadrul ședinței de lucru pentru a discuta aspectele ce țin de funcționarea actuală a Sistemului Informațional Automatizat Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova (SIRASM) și întru expunerea viziunilor asupra modernizării sistemului.

Ședința s-a desfășurat în cadrul proiectului de dezvoltare și modernizare a SIRASM, demarat în iulie 2019, cu suportul Unității de Implementare a Proiectului Băncii Mondiale pentru Ameliorare a Competitivității CEP-II și care urmează a fi definitivat pe parcursul anului curent.

5.5.3 Asigurarea transparenței activității Consiliului Concurenței

În scopul executării prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional și Hotărârii Guvernului nr. 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, pe pagina web oficială a fost publicat *„Raportul privind asigurarea transparenței în procesul decizional pentru anul 2019”* precum și *„Declarația de răspundere managerială 2019”*.

Pe parcursul anului 2019, reprezentanții Consiliului Concurenței au acordat 3 interviuri, au participat la o emisiune tv și s-au prezentat cu discurs în cadrul a 7 evenimente publice.

Tabelul 22

Apariții în sursele mass – media în perioada anilor 2017 – 2019

	Indicatori	2017	2018	2019
	Apariții mass-media:	13	8	11
	• interviuri	6	3	3
	• emisiuni TV/radio	4	3	1
	• evenimente publice	3	2	7

În perioada de referință, pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței au fost publicate 212 materiale informative: 67 de comunicate, 87 decizii, 38 materiale la rubrica „Transparență decizională” și 20 de materiale la alte rubrici.

Tabelul 23

Publicații pe pagina web www.competition.md în perioada anilor 2017 – 2019

Nr.	Indicatori	2017	2018	2019
1	Materiale informative:	278	224	212
	• comunicate	118	67	67
	• decizii	51	73	87
	• transparență	42	41	38
	• altele	67	43	20
2	Materiale jurnalistice	679	680	709

Ca urmare a acestor activități, în anul 2019, Consiliul Concurenței a acumulat pe diverse surse: tv, on-line și presa scrisă – 709 de materiale jurnalistice: 595 apariții în presa electronică, 107 apariții în sursele TV și radio, iar în presa scrisă 7 apariții. Pagina web oficială a fost accesată de 14 961 de vizitatori unici (13 136 în anul 2018) din 81 de state și 441 de orașe.

Tabelul nr. 24

Accesări pagina web www.competition.md

	Indicatori	2017	2018	2019
	Utilizatori	14 349	13 136	14 961
	Sesiuni	46 493	43 388	50 318

Asigurarea transparenței activității Consiliului Concurenței este realizată prin constituirea unui dialog direct cu publicul și prin intermediul rețelelor de socializare. În acest sens, Consiliul Concurenței utilizează pe larg paginile sale în rețelele de socializare: Tweeter, LinkedIn și Facebook.

Categorie de dispozitive	Achiziție		
	Utilizatori	Utilizatori noi	Sesiuni
	13,89 % 14.961 vs. 13.136	15,63 % 14.670 vs. 12.687	15,97 % 50.318 vs. 43.388
1. desktop			
01.01.2019 - 31.12.2019	11.008 (73,39 %)	10.758 (73,33 %)	41.923 (83,32 %)
01.01.2018 - 31.12.2018	10.273 (78,09 %)	9.888 (77,94 %)	37.713 (86,92 %)
Procentaj schimbări	7,15 %	8,80 %	11,16 %
2. mobile			
01.01.2019 - 31.12.2019	3.818 (25,45 %)	3.745 (25,53 %)	8.089 (16,08 %)
01.01.2018 - 31.12.2018	2.686 (20,42 %)	2.610 (20,57 %)	5.244 (12,09 %)
Procentaj schimbări	42,14 %	43,49 %	54,25 %
3. tablet			
01.01.2019 - 31.12.2019	174 (1,16 %)	167 (1,14 %)	306 (0,61 %)
01.01.2018 - 31.12.2018	197 (1,50 %)	189 (1,49 %)	431 (0,99 %)
Procentaj schimbări	-11,68 %	-11,64 %	-29,00 %

Figura nr. 2 Distribuția utilizatorilor paginii web www.competition.md

CAPITOLUL VI. PERSPECTIVE ȘI PROVOCĂRI

- ✓ Puterea de piață în creștere a platformelor digitale, în contextul Pandemiei COVID-19, crează probleme pentru consumatori, precum și pentru autoritățile de aplicare a legislației în domeniul concurenței care pot afecta bunăstarea consumatorilor. Astfel, **urmează să adaptăm instrumentele de aplicare și analiză la practicile de exploatare și excludere de pe piețele digitale și să căutăm în continuare soluții posibile pentru a face față eficient puterii de piață a platformelor on-line pentru a proteja consumatorii de practicile comerciale neloiale și anticoncurențiale de pe piețele digitale.**

- ✓ **Elaborarea propunerilor de modificare a Legii concurenței în vederea armonizării cu Directiva (UE) 1/2019 și Codul administrativ.** În acest sens, a fost selectat un Consorțiu format din Consiliul Concurenței din România, Consiliul Concurenței din Lituania și o companie de consultanță din Belgia.

- ✓ Consiliul Concurenței este responsabil de **monitorizarea realizării Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020 aprobat, prin Legea nr. 169/20.07.2017.** De asemenea, responsabile de implementarea Programului sunt autoritățile publice centrale de specialitate, autoritățile administrației publice locale și autoritățile cu funcții de reglementare și control, în limitele competențelor atribuite, conform art. 2 al Legii susmenționate.

- ✓ Consolidarea **cooperării și a dialogului cu alte instituții și organizații** în domeniul aplicării Legii concurenței nr.183 din 11 iulie 2012 și Legii nr.139 din 15 iunie 2012 cu privire la ajutorul de stat, în conformitate cu rigorile Uniunii Europene.

- ✓ **Perfecționarea activității de identificare și de investigare a cazurilor de încălcare a legislației concurențiale** pe principalele direcții de activitate (*acorduri anticoncurențiale, abuz de poziție dominantă, acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice*), în vederea implementării celor mai bune practici și experiențe acumulate în urma participării la cursuri de instruire, conferințe și seminare.

- ✓ **Dezvoltarea și modernizarea Sistemului Informațional Automatizat ”Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova”**. În acest sens, a fost selectată o companie specializată ce a elaborat platforma electronică, aflată acum în regim de testare.

- ✓ **Seminar internațional regional OECD 2020 ”Evaluarea comportamentului abuziv de către jucătorii dominanți”**. Consiliul Concurenței al Republicii Moldova a fost selectat, în premieră, în calitate de instituție-gazdă al seminarului internațional regional în anul 2020, sub egida Centrului Regional de Concurență din Budapesta, Ungaria (RCC OECD-GVH).

Este important de menționat faptul că, în conformitate cu **Raportul anual privind Indicele Competitivității Globale**, elaborat de către Forumul Economic Mondial (FEM) și prezentat în luna octombrie 2019, **Republica Moldova s-a poziționat pe locul 86 din 141 în Clasamentul Global al Competitivității, urcând 2 poziții față de anul 2018.**

Acest Raport evaluează capacitatea țărilor de a oferi cetățenilor lor un nivel ridicat de prosperitate în dependență de modul în care sunt folosite resursele disponibile. Din anul 2015, FEM utilizează metodologia modernă a Indicelui de Competitivitate Globală (GCI), care măsoară setul de instituții, politici și factori ce stabilesc nivelurile durabile curente și pe termen mediu ale prosperității economice.

Global Competitiveness Index 4.0 2019 edition

Rank in 2018 edition: 88th / 140

Performance Overview 2019

Key ◊ Previous edition ▲ Lower-middle-income group average □ Eurasia average

Sursa: Raportul anual privind Indicele Competitivității Globale

Cei mai slabi indicatori, pentru Republica Moldova rămân a fi în continuare sistemul financiar și mărimea pieței interne, unde am fost clasati pe locurile 128 și 126 din cele 141 de țări reprezentate în clasament.

În concluzie putem afirma că, un nivel sănătos de concurență depinde de mai mulți factori, nu doar de autoritatea de concurență, respectiv, doar cu eforturi comune, conjugate și cu implicarea tuturor instituțiilor responsabile putem atinge scopul propus.